

Am sărbătorit
primul
23 august
liber!

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ȘI
CULTURAL
● fondat 1911

● Nr. ● 35 ● Miercuri 29 august ● Ediție internațională 29 VIII – 5 IX 1990

Avem piese pentru toate partidele

Fotografie de GABRIEL BUGNAR ■

Solidaritate

Uneori, cînd mă voi gîndi la binele acestei țări, la binele întregii noastre planete, îmi voi aduce aminte și de gestul emoționant al copiilor care au construit, în joacă, pentru alții de vîrsta lor, pentru bucuria lor, 50 000 de căsuțe.

Alteori, îmi voi spune că undeva, într-un colț de planetă, dacă va fi nevoie, niște tineri vor realiza, pentru alți tineri, niște locuințe în care să se adăpostească, să iubească, să trăiască.

După cum, în alte prilejuri, îmi voi spune că nu se poate ca niște bătrîni, oricît ar fi de istoviți, de atinși de boli sau de alte poveri, să nu sară cu generozitate în ajutorul unor semeni de-ai lor, pentru a le asigura un adăpost, pentru a nu se simți jigniți de condiția lor umană.

Atîta vreme cît va fi viață pe planeta Pămînt, indiferent de cîtă ură ar mai exista între noi, fără să se mai țină cont de cît dezinteres, egoism, violență ar mai dăinui, va fi, fără doar și poate, cineva care să aibă puterea de a se gîndi și la altul, cu încredere, cu prietenie, cu dragoste.

GEORGE ARION ■

Constantin Titel Petrescu
despre
lovitura de stat
de la 23 august 1944

pagina 8—9

Eroii revoluției
își cer drepturile,
dar nu-i aude nimeni

pagina 4—5

Convenția Națională U. Z. D. R.

Comitetul de inițiativă al Uniunii Ziariștilor Democrați din România anunță pe toți cei care au depus cereri de aderare la U.Z.D.R. că, în localul din strada Batiștei nr. 14, în zilele de 31 august și 1 septembrie a.c. se vor desfășura, cu începere de la ora 10, lucrările Convenției Naționale a U.Z.D.R.

Vor fi discutate probleme privind condiția ziaristului în societatea românească, aspecte legislative ale exercitării profesiei și de relații interne-externe, cît și probleme de ordin administrativ-organizatoric.

În vederea bunei desfășurări a lucrărilor, rugăm participanții să respecte ora de începere și să aibă asupra lor legitimațiile de presă.

Delegații publicațiilor din presa centrală care doresc să participe ca observatori sînt rugați să se acrediteze pînă în data de 30 august orele 15 la sediul redacției FLACĂRA — Piața Presei Libere nr. 1

DRAGOSTEA DE DICTATURĂ

Au început din nou manifestațiile din Piața Universității. Organizațiile politice sau apolitice — limitele dintre unele și altele sînt greu de trasat — s-au retras. Manifestația gen Piața Universității s-a dovedit a nu fi eficientă în sensul scontat de unii. D-nii Iliescu și Roman și mulți alții n-au căzut. F.S.N. a cîștigat alegerile și are volanul în mînă. Succesul Pieței Universității a fost asigurat în mare parte de răsunătoarea gafă a d-lui Iliescu. Neținînd seama de horoscopul care probabil îi recomandă ca în ziua cu pricina să se ocupe de grădinarit și nu de declarații și etichetări, a rostit cuvîntul golan, care a făcut ochul lumii mai repede decît orice maximă oricît de inteligentă ar fi fost. O a doua greșală a fost modul și data la care a fost spulberată Piața Universității care începuse să se autodesființeze. Mai mult decît s-a spus, nu se mai prea putea spune, lumea pleca în concedii, studenții pe la casele lor și la Costinești, parlamentul își începea lucrările, preocupările pentru trecerea la piața liberă ar fi umbrit pe celelalte. Vorba unui tînăr american: Politica mea? Cînd mi-e sete să am ceva rece de băut.

Cine a venit în piață? Oamenii dezamăgiți de regresul care se resimte față de euforia primelor zile de după revoluție.

Avînd în următră trista experiență a maratonului din Piața Universității, cu neastele ei urmărit pe plan intern și internațional, o eventuală venire în București a unor noi detașamente de ordine și pedeapsă, ne mai fi putînd fi luată în calcul, tînăra noastră poliție a luat lucrurile din fașă. Copilul trebuie bătut de mic. Mai tîrziu ar putea să riposteze. De data asta poliția a reușit să sară ștacheta din prima încercare. Timiditatea ei a intrat deci în legendă.

Legea spune că nu poți demonstra fără autorizație de la primărie, care să aprobe, data, orele de desfășurare și locul. O soluție ar fi ca astfel de locuri să fie repartizate la periferia Capitalei, pe malul râului Sabar bunăoară sau la marginea pădurii Cernica dinspre Constanța. Liniștea publică ar fi astfel asigurată. Dar ce ne facem cu tensiunea publică? Ea există oricît am ignora-o. În aer plutește nesiguranța zilei de mîine, după alegeri s-a înrăutățit brusc viața de zi cu zi, promisiunile neonorate s-au înmulțit. Lipsa de fermitate în aplicarea celor mai simple măsuri a creat confuzie și nedumerire.

Cetățeanul (muncitorul, funcționarul, țăranul) este acuzat că se grăbește să vrea totul, că nu muncește, că dă dovadă de lipsă

de înțelegere în pretențiile pe care le emite la nivel personal sau sindical.

Ceea ce neliniștește cetățeanul, fie că a venit sau nu în Piața Universității, este menținerea nu a structurilor, ci a mentalităților vechi. Nu este indecentă graba lui de a avea ce minca și îmbrăca, ci graba celor care au avut puterea (și au pierdut-o pentru o clipă doar, cît să-și tragă răsufierea și să se dezmeticească) s-o ia din nou. Dragostea pentru marea dictatură era de fapt dragostea pentru micuța lor dictatură care le asigura copanul, plecarea în străinătate pentru ei și odrasle, vila, vinul din podgoriile cu circuit închis, femeia plătită din banii statului, plăcerea de a nu fi contrazis, de a dispune de soarta celor din jur.

Comodă, incapabilă sau temătoare, noua putere a apelat la foștii micuți dictatori, care în loc de tovarășe își spun domnule și cam atît. Nepotismul, rezoluția personală fără criterii controlabile, serviciul și contraserviciul, ajută-mă să te ajut și toate celelalte funcționează ca și pînă acum. Înainte bătrînii îi săltau pe tineri (pe ai lor bineînțeles), acum se pare că e invers. Oamenii clar compromiși în cele cîteva luni care au trecut din decembrie, și nu o dată ci de mai multe ori, continuă să rămînă pe poziții. Mecanismul luării puterii e descifrat. Să-l descifrăm și pe cel al pierderii ei și să-l aplicăm cînd e cazul. Asta e valabil de la președintele țării pînă la cel mai neînsemnat șef de echipă. Trebuie să-i înlocuim pe cei ce iubesc dictatura (întotdeauna personală) cu cei dăruți social. În sensul acesta trebuie făcute legile și asta cît mai repede. La vremuri noi, oamenii noi, strigă cu hotărîre și convingere oamenii vechi, liniștiți și siguri de ei pentru că se simt protejați și încurajați.

Oamenii nu muncesc. Au ce? Știu exact ce vor primi pentru munca lor și ce vor putea cumpăra cu banii lor? Sînt cei care-i conduc, nu ne gîndim neapărat la cei din frunte, ci la toți oamenii noi în sensul pe care-l dăm astăzi?

După rezolvarea acestor probleme esențiale pentru România, liniștea publică va veni de la sine, iar Piața Universității și altele ca ea vor dispărea într-o frumoasă uitare.

O mai fi greșit președintele, dar e președintele nostru. Nu putem importa unul pe valută. Greșește guvernul? O să cadă, că asta e soarta guvernelor. Totul e să avem răbdare.

OPREA GEORGESCU ■

Miercuri, 22 august, s-a comemorat la București în Piața Universității trecerea a opt luni de la martiriul eroilor care s-au jertfit pentru victoria revoluției. Doamne, ce-ai făcut cu frații, copiii și bărbaiții noștri?

Avansare

Fostul redactor șef adjunct al Redacției de actualități în timpul dictaturii, tovarășul Ilie Ciurăscu, după ce a „dispărut” un timp, a revenit într-un con de lumină, ca redactor șef al Departamentului „Sport” al Televiziunii Române. Sportul este o problemă mereu actuală.

După plată și răsplată

Grigore Zanc, cunoscut prozator român, persecutat în epoca ceaușistă, membru, pînă nu demult, al conducerii cotidianului fesenist „Azi”, a fost numit de curînd prefect

Alături de întreaga obște a gazetarilor, redacția revistei FLACĂRA a păstrat luni, 27 august, orele 14,00 un moment de reculegere, deplîngînd sfîrșitul tragic al devotatului ziarist Petre Fontu de la Studiul de Radio Tirgu Mureș.

Transmitem întreaga noastră compasiune colegilor și familiei indoliolate, exprimîndu-ne speranța că autoritățile vor elucida exemplar acest caz.

Proteste

La Combinatul Chimic din Craiova, timp de o zi și o noapte, la una din porțile acestei unități industriale, a fost văzut portretul fostului dictator N. Ceaușescu.

Protest

Forumul Democratic Antitotalitar din Cluj a lansat locuitorilor acestui oraș o chemare la o demonstrație de protest împotriva numirii în conducerea acestui județ a unor persoane compromise în timpul regimului ceaușist.

Întîmplarea a făcut să nu termin un articol pe care-l intitulasem „Hîrtia de turnesol” (cu un supratitlu „riscat” în perioadă — „Să fie P.C.R.!”) și care, dacă era predat la timp, ar fi apărut în Flacăra de vineri 12 ianuarie (ce vremuri, mai apăsătoare vinerea!). Vă mai amintiți, desigur, pe 12 ianuarie s-au dat celebrele „decrete de balcon”, unul dintre acestea privind interzicerea P.C.R.

Intrucit semnasem, imediat după Revoluție, articolul „Falimentul P.C.R.”, imi propusesem să trec de la constatarea unui fapt (discuțiile privind un congres de autodizolvare sau de „refacere” a P.C.R. — vă mai amintiți propunerea televizată a celor doi țîmșoreni? — erau sortite unei reacții firești de furie populară) la o analiză mai calmă a situației stîngii politice românești. Nu doar pentru că am fost eu însumi membru de partid, ba am fost, în tinerețe, chiar comunist, în 1968 (în contextul reacției la intervenția blocului sovietic în Cehoslovacia, se înțelege) l-am și iubit pe Ceaușescu (asta e!) și am insistat să intru atunci în partidul care — credeam, la aproape 19 ani — reda României demnitatea sa adevărată, eram și sînt convins și acum că, dincolo de caracterul anticomunist al Revoluției din decembrie, în România au rămas și vor mai rămîne oameni credincioși ideologiei comuniste. Nu doar din inerție sau lene de gîndire, nu din interes material imediat, ci pentru că, măcar unii, concep evoluția umanității în sensul unei (abundente) socializări a mecanismelor politico-economice și culturale. Și, la urma urmei, e un mod de gîndire care, oricît de falimentar s-ar fi dovedit în practică, nu și-a epuizat resursele teoretice și, mai ales, pe cele psihologice. Nu numai „limba de lemn” le conservă, ci o mentalitate îndrăjită le face să le vă mai face — cred — încă multă vreme actuală. „Masele”, „clasa muncitoare”, „poporul” nu rămîn simple sintagme. E amuzant să constăți cum orientări politice cert ne-comuniste (chiar anticomuniste) se exprimă, în limbajul politic

romănesc, într-o structură intelectuală pur marxistă.

Am renunțat (o slăbiciune, o neglijență?) să mai public articolul în care apreciam, pe scurt, că un partid de stînga (chiar dacă ar evita, din rațiuni psihologice, cuvîntul „comunist”) este necesar la noi (ca și aiurea, de altfel), fie și pentru ca opțiunea politică să aibă, într-adevăr, toată paleta democrației ideologice la îndemînă. Dar mai ales pentru că, apreciam atunci ca și acum, la noi mai sînt sigur comunisti (mii, zeci de mii — nu știu) și că, oricum, există oameni cu puternice inclinații politice de stînga. E absurd, gîndeam, să nu fie lăsați „roșii” să-și păstreze culoarea. Între altele și pentru că, altfel, ei vor

amplă anchetă realizată de Dumitru Constantinescu. Ulterior, și în mod independent, gazeta „Expres” a dezvăluit, la rîndu-i, mizeria care a născut, din rațiuni ce se refuză politicului, această formație politică. Oricît de mulți oameni de bine s-ar fi pălăit. Și „România liberă” și alte publicații au menționat „giumbușlucurile” domnului Marius Cîrciumaru, personajul care ilustra cel mai convingător numerele „de circ” din fostul C.P.U.N. Flacăra a revenit asupra cazului domnului M.C. atunci cînd acesta a reprezentat (firește, nu?) mini-parlamentul în tara bastion al socialismului, U.R.S.S.

Iată că, recent, în a doua jumătate a lunii august, ziarul

stînga noastră politică? Am scris „noastră”, deși eu nu mai aparțin în vreun fel acestei orientări. La fel mă întreb ce se întîmplă cu formațiile noastre de centru, cu dreapta noastră politică. Încerc, cît e omeneste posibil cu puțință și cît condiția de gazetar independent o cere, să privesc toate formațiile politice ca fiind ale noastre și știu că sînt mulți oameni care gîndesc la fel. Exceptînd potențialele formațiuni extremiste (care pot fi definite tocmai prin faptul că nu tolerează alternativa politică; Flacăra titra: „privind din dreapta, centru e la stînga; privind din stînga, centrul e la dreapta”), toate orientările sînt la fel de necesare; nu sînt toate la fel de u-

mult (dl. Brucan dixit!) „stilul de muncă”, nu ideologia sa. Nu cred că, după decapitare, partidul socialist-democratic va deveni atît de puternic încît să facă față „presiunii” reale a opțiunilor de stînga. Istoricul partid social-democrat nu are, cel puțin deocamdată, nici pe departe această șansă, fiind abia în formare o bază socială a social-democrației.

Pînă la urmă, soluția F.S.N. se impune. Previzibilele „cu tremure” din sinul acestei formațiuni (a se vedea „repetițiile generale” de la P.N.L. și P.N.T.-c.d.) vor contura, cred, o puternică formațiune de stînga (centru-stînga pentru secția de propagandă). Puternică, dar mult mai puțin puternică decît la începuturile sale. Oricum, însă, mai adevărată. Și, în mod sigur, mai agreată de adversarii săi. Adică de partenerii săi pe scena politică.

Datorită unei inabilități (sau unei prea mari abilități), F.S.N. a reușit să fie aproape totul. Și, în consecință, să fie contestat virulent de opoziția sa declarată. Apoi, de cea nedeclarată. Acum, și mai ales în viitor, chiar de susținătorii ai săi care n-au avut nici răgazul, nici deprimarea să se întrebe, fără răutate, „Frontul ăsta ce mai e?”. Și să răspundă, prea cu grabă, „P.C.R.!”

Stînga noastră politică va avea în F.S.N. un firesc pîrt-drapel. Iar F.S.N. va participa, în guvern sau în opoziție, la coaliții care azi par de domeniul fantasticului.

Acesta e serviciul real pe care, de pildă, dl. M. Cîrciumaru l-a adus F.S.N. Cu o stîngă puternică, F.S.N. n-ar fi avut unde să se plaseze după clarificarea sa ideologică și, probabil, s-ar fi dizolvat după „îndeplinirea misiunii istorice”.

Sînt, desigur, oameni care doresc ca F.S.N. să rămînă „centrul vital al națiunii”, partid aproape unic, cu o opoziție decor. Care doresc și acționează cu destulă pricepere în acest sens. Dar, vorba cronicarului, nu oamenii sînt peste vreme.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Deplasarea spre roșu

penetra formații politice de culori diferite, creînd, chiar involuntar, confuzii în mintea electoratului. De aici titlul „Hîrtia de turnesol”.

A apărut, însă, chiar în aceea perioadă, un partid socialist-democratic. Intrucit istoricul partid social-democrat ar fi trebuit să absoarbă o stîngă moderată (centru-stînga, cum se spune), mă așteptam să se afirme un destul de puternic partid socialist (fie și pentru că partidul comunist a „înghițit”, în 1948, partidul socialist al lui Constantin Titel Petrescu). Nu s-a întîmplat așa.

Partidul socialist democratic s-a lansat destul de ciudat, cu un lider pe care tot întîmplarea făcea să-l cunosc (dar, să fim serioși: ne cam cunoaștem toți încă de pe vremea „odioasei”, liderii nu se nasc chiar întotdeauna pe stradă: un amic gazetar îmi mărturisise că înainte cunoștea jumătate din conducerea țării, iar acum cunoaște trei sferturi). Flacăra a taxat de la început — și dur! — infracțiunea care a dus la crearea partidului socialist democratic, într-o

Libertatea (o publicație care nu poate fi acuzată că sprijină o poziția) reia pe prima pagină un articol semnat de redactorul șef al „Dreptății sociale”, organul de presă al partidului socialist democratic. Domnul Horia Gliniastei (pe care-l știu exact de cînd am intrat în P.C.R.: eu începusem să lucră la ziarul județean de partid „Orizont” din Rm. Vlcea, el lucra la ziarul tot de partid „Lumina de pe Lotru” de la marelă șantier de atunci, un șantier pe care primul secretar al C.C. al U.T.C., Ion Iliescu, inaugura reluarea tradiției prezenței tineretului — și ce entuziasmat scriam și eu și Horia!; asta e, cei mai mulți ne știm de mult) îl „desființează” pe întemeietorul partidului la al cărui ziar e redactor șef, nesfîindu-se să facă aluzie chiar la acel lanț de infracțiuni care a dus la constituirea partidului de către un infractor. Sigur, M.C. va fi exclus din partid (ce-ar fi fost dacă era și parlamentar?). Dar ce se va întîmpla cu partidul socialist democratic ca atare? Și, la urma urmei, ce se întîmplă cu

tile, de aceea trebuie și putem să alegem.

Cred că, acum, stînga politică românească este cea mai vulnerabilă. Istoricul partid social-democrat a ieșit cel mai rău în alegeri. Partidul socialist democratic trăiește, deocamdată, ca fantoma unei escrocherii. Frontul Salvării Naționale, autodeclarat de centru-stînga, are — ideologic vorbind — toate culorile (de aici și logicul său succes electoral). Definindu-se ideologic, ieșind din ambiguitatea care l-a promovat vijelios la putere, dar care, dacă e menținută, tot atît de vijelios l-ar putea coborî, F.S.N. — za partid, căci pînă acum n-a depășit stadiul de emanație originală — va pierde, inevitabil, din pondere și din adepți. Dacă F.S.N. își va asuma rolul istoric (lăra ironie!) de a reprezenta stînga politică, el se va contura ca o formațiune politică puternică (probabil, în continuare, cea mai puternică), dar nu va mai avea uriașul impact inițial. Acuzațiile de neocomunism aduse Frontului (și numai parțial justificate) privesc mai

OPERATION
VILLAGES
ROUMAINS

LES ATELIERS DE LA
DEMOCRATIE
BUCURESTI 1990

MEDECINS
SANS
FRONTIERES

Da, o asemenea expoziție este o adevărată victorie! Nu o lăsați să treacă în uitare. Faceți-o să rămână în inimile cât mai multor copii. Nu aveți decît să vă anunțați intenția de a o organiza în județul dumneavoastră.

Un cap de pod solid

24 august, ora 18. La sala mare a palatului, în prezența unui public numeros, în mijlocul căruia am recunoscut cu plăcere personalități marcante ale vieții politice, sociale, culturale românești, precum și membri ai corpului diplomatic, vernisajul expoziției celor 50.000 de case construite de copii din Belgia, Franța, Elveția pentru copii din România, a fost unul din momentele de excepție ale acestui august fierbinte.

25 august, ora 14. „Preatelierele Democratiei”
Ce și-au propus „Atelierele democratiei”?

— Să prezinte motivațiile și valoarea acțiunii organizațiilor internaționale neguvernamentale — Operation Villages roumains, Medecins sans Frontieres și Amnesty International — care se află în România din 22 decembrie și a căror activitate a început încă înainte de căderea lui Ceaușescu, permițînd astfel românilor să înțeleagă modul în

care ele acționează precum și ce aduc din perspectiva culturii democratice.

— Să permită românilor să se exprime liber, în public, asupra oricărei teme dezbătînd democrația.

— Să faciliteze întîlnirea între pătri sociale și culturale diferite din România, din București, dar și din provincie, intelectuali, și țărani, muncitori, și studenți, persoane particulare sau membri ai unor organizații neguvernamentale.

— Să elaboreze propuneri concrete de cooperare între aceste organizații internaționale neguvernamentale și referenții lor români.

Mulți au socotit proiectele nerealiste, iar ambițiile exagerate; renunțarea la ideea inițială a organizării „Atelierele”, părea să le confirme convingerile.

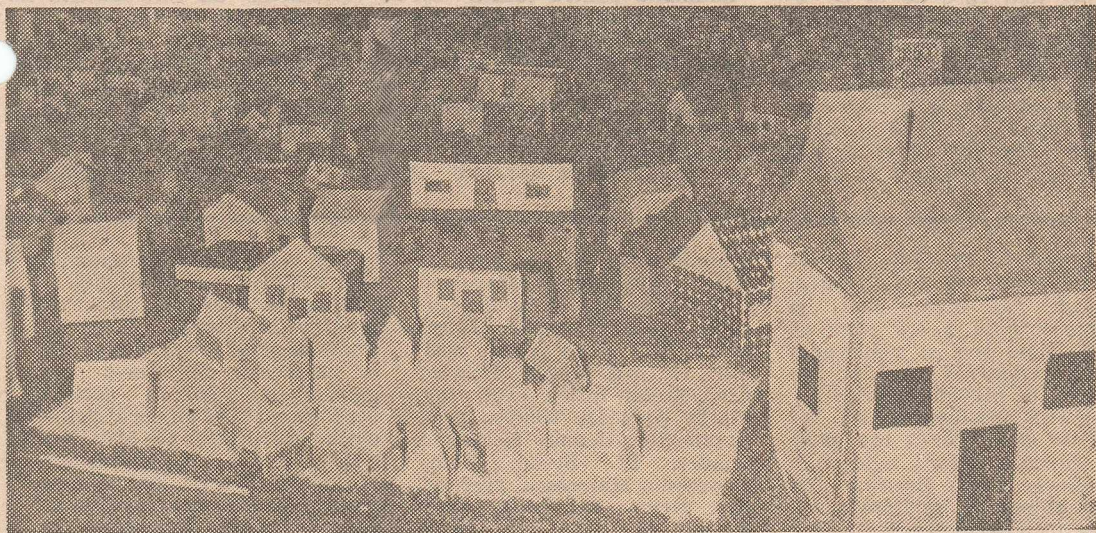
„Preatelierele democratiei” au fost, după opinia organizatorilor și participanților: un cap de pod solid către adevăratele „Ateliere ale democra-

ției” ce vor avea loc la începutul anului viitor.

Afirmația e susținută nu numai de participarea a peste 50 de organizații neguvernamentale românești și a numeroase personalități din domeniul vieții sociale, științifice, culturale, cît mai ales prin problematica dezbătută și prin stabilirea priorităților de acțiune în instaurarea unei reale vieți democratice în România, ce vor constitui obiectul celor cinci ateliere.

Cum „ultima oră”, înaintea apariției revistei nu ne permite o prezentare pe larg a desfășurării „Preatelierele” vă invităm să urmăriți numerele viitoare ale revistei noastre.

Pînă atunci, vă informăm că Centrul Național de pregătire a Atelierele Democratiei își continuă activitatea în sediul revistei Flacăra, și că, începînd cu 15 septembrie, ne puteți contacta zilnic la telefonul 17.48.91, între orele 10—17.

O lume de basm? Nu, una reală care demonstrează că solidaritatea umană nu cunoaște limită de vîrstă.

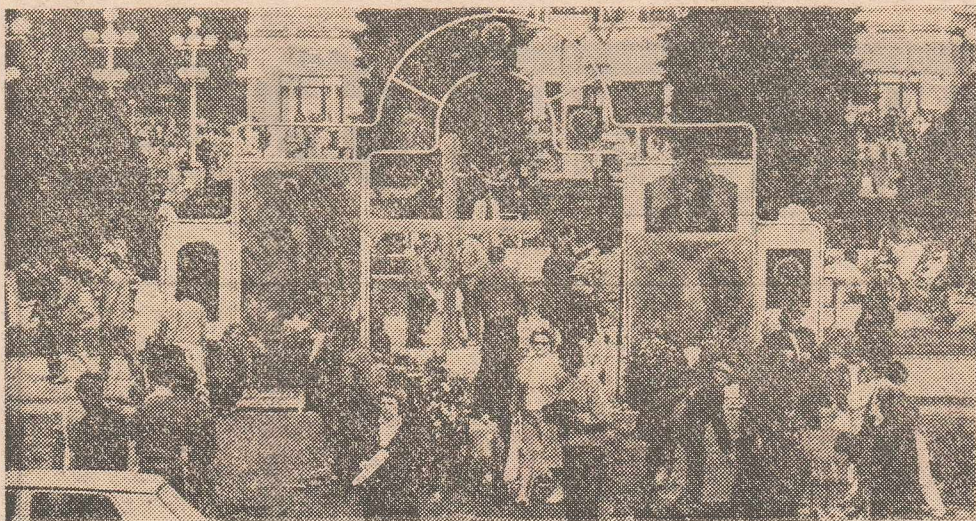

Ca întotdeauna, Paul Hermant, vicepreședinte al Operațiunii Satele Românești, își însoțește discursul de aplicații practice. Chiar și la un vernisaj!

În atelierul Mediu înconjurător — agricultură ne asigură profesor Ioan Negruțiu de la Universitatea liberă din Bruxelles, nu a participat nici un pesimist.

Despre societatea civilă avem încă multe de învățat.

RĂNIȚII TIMIȘOAREI!

S-au lăsat împușcați pentru noi. Unii — prea mulți — au murit. Alții nu vor mai fi niciodată oameni întregi. Sănătatea lor trebuie recucerită, atâta cât se mai poate, cu multă trudă și cu dotări medicale pe care, în țară, nu le avem. Și cu multă omenie. Îi venerăm, le păstrăm momente de reculegere, vorbim despre ei cu pioșenie, spunând pe toate canalele mass-media: „Ei sînt adevărații eroi!”, și apoi nu mai avem spațiu de emisie, nu mai avem timp de pierdut, nu mai avem suflet de împrumutat, îi dăm ușurel la o parte din memoria și importanțele noastre preocupări cotidiene, pînă într-un tirziu cînd ne aducem aminte de ei, mai păstrăm un moment de reculegere, îi mai arătăm cu degetul, admirativ. Pe „invalidii de revoluție” (că „invalidi de război” nu merge) și ne vedem mai departe de treabă, toți cu excepția celor a căror treabă este tocmai îngrijirea lor. Asociația 17 Decembrie a răniților și familiilor îndoliolate în urma Revoluției din Timișoara (unde Revoluție se mai scrie încă cu R mare) este un grup de oameni uitați.

— În cele opt luni care au trecut de atunci, am umblat mult — imi spune Paul Avăslănoae (33 de ani) care nu poate umbla decît cu mari e-

forturi. Am fost la Direcția sanitară a județului Timiș, care n-a făcut decît să-mi panseze rana. Nici o analiză. Nici o operație. Nici o trimitere la tratament. Nimic. Am plecat — singur, pe banii mei — la un tratament în Mangalia. M-a costat 1063 de lei. Unii ar zice că nu e mult. Dar cînd nu mai poți munci nici căieri, cînd ai soția bolnavă și doi copii mici, e mult. Pensia de invaliditate nu mi-a venit nici pînă acum. M-am mai dus și la București, unde e o mare comisie care s-ar ocupa de noi. Am făcut o expertiză. După aceea d-na doctor Nistorescu mi-a dat o hirtie cu care a zis să mă întorc la Direcția sanitară Timiș, că se rezolvă.

Pe hirtie scrie: „Urgență I” (după opt luni!) „Sechele post plagă împușcată, fractură cominutivă, platou tibial vicios consolidată genunchi drept. Idem și cardiopatie ischemică”. „Urgență I” înseamnă că trebuie operat imediat în Italia sau R.F.G. (după cum glăsuiește biletul). În aceeași situație sînt 17 răniți din Timișoara, care trebuiau de mult tratați și vindecați; care au fost ținuți cu pansamente și promisiuni; care nu pot merge, dar s-au dus, cu eforturi inumane, pînă la Direcția sanitară Timiș. Însă acolo, a-

cum, nu mai e nimeni. Directorul I. Babușceac a plecat în concediu fără să lase nimănui vreo fișă sau vreo indicație de rezolvare. De fapt, nici nu ar fi avut cui. Toată conducerea este plecată în concediu. Negăsind locuri la mare, mulți medici au fost nevoiți să plece în străinătate. Acolo unde ar fi trebuit să fie răniții, dar n-are cine să le „aprobe”. Și viața lor se scurge într-o tăcere disperată, zi după zi. E cald. Lumea e în concediu. Ei vor să trăiască. Dar n-au a-probare.

— Noi mai trăim. Încă. Eu sînt bolnav. Dar fiul meu e mort. N-am cu ce bani să-i fac mormîntul.

Andrei Judea a îmbătrînit în lunile astea cît în douăzeci de ani. Fiul lui a căzut sub gloanțe. El a văzut la televizor cît de îngrijite sînt mormintele eroilor din București. S-a dus pînă acolo, să vadă cu ochii lui. A văzut. A întrebă din ce bani. I s-a spus că din contul „Libertatea”. S-a întors. Pentru cele 117 morminte (din care de 64 se ocupă în mod direct asociația) trebuie un milion de lei. A bătut zeci de coridoare. Același răspuns. Contul „Libertatea” e blocat „la nivel central”. Bătrînul nu s-a clintit și nici n-a mai avut lacrimi să plîngă. S-a întors și a ce-

rut, legal, în numele asociației, banii. I s-au trîntit toate ușile în nas. A auzit că, în sfîrșit, la Timișoara există un prefect. S-a dus la el. După zece minute, un telefon și un pumn în masă, prefectul, Florentin Cirpanu, a dislocat 500 000 de lei dintr-un cont al județului. A pus mîna pe telefonul cu „centrul” și s-a luat de piept cu citeva ministere. Pînă acum, finanțele n-au cedat. Restul banilor rămîne blocat la București. În fața guvernului, timișorenii răniți și îndoliați au prezentat un memoriu. Merită reproduse măcar primele paragrafe, pentru că ele reprezintă marile noastre întrebări.

„1. Vrem să cunoaștem adevărata situație a celor petrecute cu cei morți și dispăruți în Revoluție.

2. Care sînt numele celor 40 de martiri incinerati la București, numele celorlalți martiri dispăruți în alte împrejurări în timpul Revoluției.

3. Dorim asigurarea asistenței medicale în străinătate, în cazurile care necesită aceasta; gratuitatea intervențiilor chirurgicale și a tratamentelor recuperatorii, asigurarea asistenței medicale la domiciliu pentru răniții care nu se pot deplasa, bilete pentru stațiuni balneoclimaterice, alocații pentru copiii orfani” (etc.).

Uluiitor de trist, de crud, acest memoriu. Invalidii de revoluție trebuie să ceară guvernului, după opt luni de

chin, gratuitatea intervențiilor chirurgicale, bilete de tratament, alocații pentru orfani! Pînă la guvern nimeni nu aude, nu vede, nu crede, n-are timp? Va avea timp guvernul? Va avea timp Parlamentul (bineînțeles, cînd vacanța se va termina)?

— Situația acestor oameni este foarte gravă — imi spune domnul Claudiu Iordache, deputat în Parlament, vice președinte al Frontului Salvării Naționale. Forurile medicale competente n-au asigurat nici măcar tratamentele necesare. Biroul de presă al guvernului a cerut rezolvarea urgentă a problemelor ridicate de asociațiile răniților din Revoluție. După o recentă discuție cu domnul președinte Ion Iliescu, pot să vă spun că domnia sa a fost realmente uluit de blocarea contului „Libertatea”. Ea a fost decisă în luna aprilie chiar de comisia care se ocupă de răniții din decembrie. La București și în alte orașe ale țării lucrurile se derulează deja ceva mai bine. La Timișoara e grav. Iar factorii locali (în primul rînd Direcția sanitară) trebuie să devină conștienți de covârșitoarea importanță a acestor probleme. Să fim oameni. Să ne eliberăm de coșmar.

Adevărat. Dar întrebarea — încăpățînată luminare arzînd pe clipa de sacrificiu a celor căzuți — nu vrea să se stingă: de ce reculegerea durează numai un moment?

RADU CIOBOTEA ■

Contextul actual al dezvoltării societății noastre spre economia de piață, cu reflexe profunde, specifice și în structura vieții spirituale, impune să ne aplecăm cu mai multă atenție și asupra rolului și locului pe care l-ar avea în sistemul de învățămînt universitățile particulare. Sînt, oare, oportune? Este de bun augur intruziunea inițiativei privat-particulare în învățămîntul superior românesc? Ce efecte benefice sau, dimpotrivă, ce efecte negative ar avea asupra instruirii, educării și formării generațiilor tinere?

Măcinat de aceste neliniști și întrebări, m-am adresat deunăzi unei autorități în materie — prof. univ. dr. Mihai Golu, deputat în Parlament, președintele Comisiei permanente de învățămînt, omul care, recent, a și susținut cauza în Camera Deputaților. „Chestiunea, mult dezbătută în cercuri tot mai largi — ne-a spus, printre altele, domnia sa — trebuie privită, momentan, cu oarecare circumspecție. Personal, nu resping ideea, nu sînt împotrivă. Din capul locului trebuie recunoscut însă că nu avem nici tradiții și nici condiții suficiente de favorabile pentru adoptarea învățămîntului universitar particular. Și cînd spunem asta ne referim întîi și întîi la actualul cadru juridic. Legea învățămîntului, aflată în vigoare, prevede că în România școala de toate gradele e gratuită, e organizată, finanțată și condusă de stat. Prin litera ei, prin modul cum e concepută, ea subli-

niază caracterul unitar al procesului instructiv-educativ, începînd de la grădiniță și pînă la cel mai înalt nivel, și nu dă nici o șansă învățămîntului particular. Așadar, mai întîi ar trebui umblat la lege, pentru a crea cadrul juridic necesar. Treabă care, în genere, nu-i chiar atît de ușor de făcut. Apoi, să nu uităm o serie de implicații vizînd, pe de o parte, asigurarea spațiului (amfiteatre, săli, laboratoare etc.), a personalului di-

și moral-social destul de serioase, cum ar fi, de pildă, „acuza” că... învață cine își poate permite, cine dispune de bani. Vine apoi și concurența pentru ocuparea unui loc de muncă la nivelul pretențiilor. Numărul absolvenților de facultate se dublează sau chiar se triplează. Apare, evident, o oarecare teamă firească de destabilizare a învățămîntului și ea trebuie contracarată. Vor fi mai mulți absolvenți decît locuri de muncă. Implicit, e

anumit punct, de toleranță tacită manifestată de Ministerul Învățămîntului, ba și de Guvern, cîțiva prestigioși întreprinzători, între care prof. univ. dr. ing. Dolphi Drimer, acad. Ștefan Milcu, prof. ing. Florin Necșescu-Toader, prof. compozitor, Ileana Necșescu-Toader, dr. Ștefan Toma Georgescu Maiorescu, prof. dr. doc. Victor Săhleanu, acad. Mihai Drăgănescu etc., n-au stat cu mîinile încrucișate și s-au dovedit foarte activi. Nu-

tăților particulare menționate este destul de inconsistentă și subțire. Nu e locul și rostul să lungim prea mult vorbăria. Combătînd ferm orice tendință de afacerism, de interes îngust, egoist, dar în același timp promovînd cu curaj principiile consfințite de MAGNA CHARTA a universităților autonome particulare, e momentul să amintim că înființarea unor astfel de instituții în România ar fi un act de bun augur, cu implicații benefice atît pentru noile generații, cît și pentru societate. Însuși faptul că mii de tineri, în loc să bată bulevardele, vor învăța în mod organizat, pregătindu-se temeinic pentru muncă și viață, e un cîștig enorm, greu de comensurat acum. Că vom avea mai mulți ingineri, mai mulți doctori, profesori sau juriști ce e rău în asta?! La o adică, asta să fie băiul: că vom avea mai mulți oameni pregătiți, mai mulți oameni culti! Vom avea mai multe universități!

Neîndoielnic, greutăți, ne-cazuri, lipsuri sînt și vor mai fi. În orice caz, vor fi mai puține. Tocmai de aceea, și din multe alte motive, nutrim sincer convingerea că universitățile particulare nu sînt apajul unor elite nu sînt un rău, ci un mare bine. Ele pot și trebuie să-și ocupe, chiar din această toamnă, locul ce li se cuvine în sistemul nostru de învățămînt. Pentru asta însăși legea se cere modificată. Cu cît e mai devreme, cu atît mai bine.

MIHAI STĂNESCU ■

CUI I-E FRICĂ DE UNIVERSITĂȚILE PARTICULARE

dactic component, menit să asigure nivelul de pregătire socialmente cerut, iar pe de altă parte echivalarea diplomei universitare, integrarea (repartizarea) absolventului în viața economico-socială în condiții de competitivitate, de concurență sporită, lucruri cel puțin la fel de importante.”

Desigur, se reține faptul esențial că e vorba de un învățămînt cu plată (cu taxă uneori destul de piperată din partea beneficiarului), care nu apelează la fonduri, la subvenții sau investiții de stat. E de la sine înțeles totuși că se nasc și aici citeva probleme, nu doar pur economice, ci

posibil să apară șomajul cu diplomă, dacă nu se iau măsuri ferme de stopare sau măcar de limitare a lui.

Inițiativa particulară în învățămîntul superior încearcă să intre în linie dreaptă. De aceea și ridică multe și îndreptățite probleme. O bună perioadă de timp, începînd din aprilie și pînă mai deunăzi, atît ministerul de resort, cît și Guvernul au păstrat o relativă liniște asupra chestiunii în discuție. Nici Parlamentul, pînă la urmă, n-a putut-o elucida complet. Între timp, stimulați de proaspăta legislație a liberei inițiative și chiar încurajați, pînă la un

mai în București, de pildă, trei universități particulare — ECO, FOLCAR și U-90 — și-au cerut dreptul la existență, la viață. Ele nu numai că și-au recrutat personalul didactic, dar au și testat viitorii studenți, au plătit tipărituri și prospecte, au încasat taxe de înscriere. Mulți tineri, plini de speranță, au abandonat, din această cauză, concursul de admitere în învățămîntul superior de stat. Nu-i păcat de acești oameni, de eforturile lor?

La o privire mai stăruitoare, de profunzime, vom constata că însăși motivația invocată împotriva înființării universi-

15000 de lei — fluturi orbi care vor pomeni numele tău

Ce îndușoară este imaginea (chiar și televizată) a unor oficialități guvernamentale care aprind luminări și își fac semnul crucii în memoria celor căzuți în Decembrie 1989! Dacă ne amintim, însă, procesele „de paie” ale fostei nomenclaturi, de teroriști prinși, nejudecați și „evaporați”, de numărul încă nestabil al victimelor, aceeași imagine, în locul fiorului tragic, ne va crea sentimentul resemnării în fața misterelor vieții. Dar dacă aflăm că pentru un erou al revoluției, urmașii săi au primit 15.000 de lei, atunci imaginea se tulbură, dispăre și simțim aruncarea în meschinăria de care viața și istoria (mare cuvânt!) nu duc lipsă. Deci, 15.000 de lei, în viziunea celor care gospodăresc fondul „Libertatea”, valorează viața unui om. Nu vom face nici o apreciere la această sumă, cutremurătoare rămâne cifra seacă, dură, ce înregistrează și fixează prețul unui om.

Să ne abatem puțin din drum și să ne amintim. În 25 decembrie 1989 telexurile străbat toată țara, anunțând ofițerii C.E.C. deschiderea contului „Libertatea”. Domnul George Marinescu anunță harnic la televiziune orice depunere, oricât de mică ar fi. Imaginea (iarăși) ne îndușoară! În primele trei luni ale anului 1990 ritmicitatea depunerilor a fost foarte mare. În prezent, contul este deschis, dar depu-

nerile sînt foarte, foarte rare. Prin decretul lege 124 din 24 aprilie 1990 se pun bazele fundației „Libertatea”. Din articolul patru al acestui decret aflăm cine administrează fondul. Există — se precizează în articol — un consiliu de administrare în fiecare județ, iar în Capitală la nivelul primăriilor de sector. Un astfel de consiliu este de negăsit în primăria sectorului 5 București. Doamna Jenica Ureche ține însă locul acestui consiliu. Ea este o funcționară conștiincioasă, harnică, înimoasă, dar nu-și pune întrebări existențiale. Este o rotită într-un mecanism cinic și adevărat. Pînă la sfîrșitul lunii ianuarie a.c. un decedat se plătea cu 7.000 de lei. Apoi au venit majorările (ce comedie!) și suma a ajuns la 15.000. Urmașul victimei se duce cu certificatul de deces la doamna Ureche, dînsa îl înregistrează, îl stampilează, îl eliberează „un cec” și omul ridică banii de la C.E.C. Astfel, noua democrație nu-și uită eroii. Au fost 69 de eroi pe raza sectorului 5. (Alt criteriu de împărțire al Eroilor!). Cu invalizii este mai greu. Ei pot vorbi, protesta, își cer drepturile, dar nu-i aude nimeni. 75 de răniți și sinistrați, primăria doamnei Ureche, cu certificate pe care erau înscrise sume de bani, apreciate de medici în funcție de gradul de invaliditate. În total, pentru decese, răniți și sinistrați, primăria

sectorului 5 a plătit 8,5 milioane de lei din fondul „Libertatea”. (Nu intră aici ajutoarele în haine și alimente). De ce am precizat această sumă? Pentru că din investigațiile făcute la sediul C.E.C.-ului de pe strada Victoriei n-am putut afla care e mărimea actuală a fondului „Libertatea”, nici extrasele de cont n-am obținut. E firesc ca o instituție bogată și sobră cum este C.E.C.-ul să respecte secretul depunătorului, dar — credem noi — în acest caz nu este vorba de contul unei persoane obișnuite, ci de contul unor oameni care au luptat pentru libertate și care acum vor să nu li se ascundă adevărul.

Au trecut aproape nouă luni de la Revoluție. Mai sînt răniți care au nevoie de bani pentru îngrijire și tratament. După multe „alergături” ajung să obțină bani pentru medicamente. Este vina sistemului birocratic sau fondul „Libertatea” s-a golit? O plăcă memorială a fost așezată la Palatul Telefoanelor. Dar nici un semn nu-l anunță pe trecător că la Otopeni au murit oameni nevinovați. Cimitirul Eroilor Revoluției este mereu amenințat de persoane (cam închise la culoare) care fură flori și banii de pe morminte. Biserica pentru cinstirea eroilor întîrzie să se ridice. Ce se întîmplă cu banii din fondul „Libertatea”? De ce pornesc atît de greu către cei care au suferit? Banii n-aduc fericirea (vorba cîntecului), n-aduc nici alinarea suferinței, dar...

PETRE BARBU ■

P.S. Il informez pe domnul Francisc Rakoți, vicepreședintele Casei de Economii și Consumațiuni, că în nici o țară democrată un ziarist nu prezintă înaintea publicării manuscrisul articolului celor care i-au înlesnit documentarea. Îmi cer scuze domnului Rakoți că nu i-am onorat promisiunea; eu trăiesc (sau îmi place să cred că trăiesc) într-o țară democrată.

Domnul procuror general, Gheorghe Robu, declară:

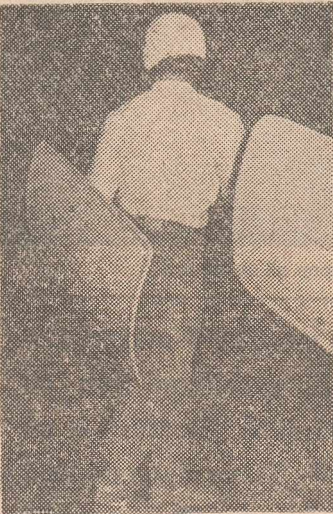
Nu mă voi lăsa intimidat

„Am o mașină de scris, un frigider Arctic mijlociu, un televizor color, o ladă frigorifică, două dulapuri pentru haine. Nu am casă proprietate personală, nici mașină”. Am reprodus acest răspuns, dat de procurorul general al României, domnul Gheorghe Robu, în cadrul conferinței de presă ținute joi, 24 august, la sediul Procuraturii Generale, ca mostră de sinceritate totală și de disponibilitate în a răspunde la indiferent ce întrebare. De altfel, procurorul general a precizat de la început: „Dumneavoastră puteți pune toate întrebările pe care le găsiți necesare și eu vă promit să vă răspund la aceste întrebări cu toată sinceritatea. Vrem să facem lumină în aceste probleme, cu ajutorul dumneavoastră, evident, în legătură cu tot ceea ce ar interesa opinia publică, inclusiv starea mea civilă și celelalte detalii pe care o anumită presă — nu mă refer la limbajul care s-a folosit — a ținut să le aducă la cunoștința publică. Sînt un om dispus să dea toate explicațiile

pe care dumneavoastră le socotiți necesare. N-am invitat ziarul «România Mare» în mod deliberat, pentru că trebuie să vă aduc la cunoștință că în legătură cu cele afirmate de ziarul respectiv eu am introdus o plîngere la organele competente și deci n-am vrut să fac aici un proces cu acest ziar. Eu discut cu oameni care vor să afle adevărul, nu care fac afirmații fără ca mai înainte să controleze cele afirmate”.

Procurorul general a procedat exact așa cum a promis. Timp de trei ore, el a răspuns la un mare număr de întrebări, cu privire la cele mai diverse probleme ținînd de activitatea procuraturii. Ziariștii prezenți nu s-au limitat la punerea de întrebări; mulți dintre ei au luat poziție împotriva calomniilor apărute în presă la adresa domnului Gheorghe Robu, a altor cadre ale procuraturii. Atacurile denigratoare au fost apreciate drept încercări de compromitere și slăbire a acestei instituții naționale de excepțională importanță. S-a conturat limpede ideea că tocmai caracterul integru, incoruptibilitatea procurorului general au deranjat anumite forțe și au declanșat calomniile. Întrebat dacă nu vede o legătură între campania de denigrări și tentativele și eforturile clanului ceaușist și ale acoliților lui de a se regrupa, de a-și strînge din nou rîndurile, domnul procuror general Gheorghe Robu a spus: „Ca să fiu sincer, și eu am această intuiție, mai ales că am spus că nu vreau decît să aflu adevărul și numai adevărul. E posibil să fie așa, mai ales că atacul vine dintr-o anumită direcție și mai ales că se oțetăză destul de mult după Ceaușescu”. Domnia sa a arătat însă că orice tentative se vor face, nu se va lăsa intimidat.

ION D. GOIA ■

Au fost introduși blugii în uniformă tinerei noastre poliții sau se apelează la voluntari? (Piața Universității, 25 aug. 1990)

Locul se află cam în dreptul Podului Constanța, la o stație de tramvai de Piața Chibrit. O casă modestă, fără etaj, cu pereții deteriorați și încărcăți de fisuri, înconjurată de automacarale și alte utilaje de construcție, pierdută între gropi, șanțuri, taluzuri de pămînt, stive de prefabricate, panouri metalice, barăci, stații de compresoare și transformatoare, grămezi de țevi și cabluri electrice de suprafață trase la voia întîmplării.

Prima impresie — ținînd cont de decorul dezolant —, este că imobilul nu poate fi locuit, că la numărul 2, pe strada Scărișoara, nu poate locui nimeni. Și totuși, inginerul Eugen Manea împreună cu soția și copilul — în vîrstă de 6 ani — continuă să își ducă viața în acest loc, înconjurat de un șantier care îi agrează din zi în zi mai mult, intrîndu-le pe uși, prin ferestre, prin ziduri, fără ca nimeni din conducerea acestuia să se sinchisească.

Totul a început în ziua de 7 iulie 1989 cînd, în curtea familiei Manea au intrat reprezentanții Întreprinderii Metrou București — dir. tehnic ing. Florin Zaharia, ing. Vasile Ganea și tehn. pr. Virginia Ștefănescu — care au încheiat o minută cu locatarii, prin care se prevedea predarea de către aceștia a unei suprafețe de circa 700 mp din terenul proprietate personală, în vederea lucrărilor noului tronson de metrou „Răcod 2

Basarab — Laromet” — P.L.S. Podul Constanța. Minuta mai prevedea ca, odată cu încheierea lucrărilor, I.M. București se obligă să predea înapoi proprietarilor terenul respectiv „la forma inițială”.

Familia Manea a înțeles situația și a acceptat semnarea minutei, deși nu și-a făcut iluzii. Adică, a înțeles necesitatea renunțării pe perioada lucrărilor la acea suprafață de teren, fiind totodată conștientă că I.M.B. nu va putea să-și

mp, îi rămînea suficient loc să respire. Dar cum socoteala de acasă nu seamănă cu cea din tîrg, lucrurile nu au decurs așa.

În loc să împrejmuiască perimetrul care făcuse obiectul minutei și să-și desfășoare activitatea în interiorul lui, șantierul s-a dezvoltat anarhic, punînd încet-încet stăpînire pe tot terenul, înghesuindu-i pe proprietari în propria lor casă. „Nici nu prea aveam cum să-i împiedic — îmi spu-

din aer și de aptitudinile fizice necesare pentru a putea ieși din această îngrămădire de fiare și utilaje, în barăcile care au înaintat tot mai mult, pînă s-au alipit casei, uneori au loc adevărate chiolhane stropite din belșug cu vin, printre strigături și cîntece haiducești. Soții Manea se tem pentru băiețelul lor, căruia alt loc de joacă în afara șantierului (de care dai imediat ce deschizi ușa), nu i-a rămas. „Acum o săptămînă, a

casnice. „Tot ce lăsam afară trebuie în continuu supravegheat, să nu dispară. Cîinele ni l-au omorît din prima zi în care au venit”.

Șantierul a pus stăpînire pe tot, încălcînd în mod flagrant actul legal stabilit și semnat de către părți, sfidînd orice regulă de comportament civilizat și atentînd la sănătatea și integritatea corporală a locatarilor. În aceste condiții d-l Manea s-a adresat de nenumărate ori I.M.B.-ului (reclamațiile cu nr. 347/22.01, 976/16.02, 2245/27.02 și 4460/06.08 a.c.), neprimînd decît un foarte succint și sucit răspuns (adresa nr. 1333/02.03.1990), care a rămas, de altfel, doar pe hîrtie.

De ce toate aceste tracasări care tulbură viața unei familii? De unde atîta ignoranță în respectarea prevederilor legale și a unui comportament omenesc, civilizat? În definitiv, familia Manea nu solicită locuință din fondul locativ de stat, ci doar respectarea actului intervenit și semnat cu I.M.B.-ul, cu atît mai mult cu cît locatarii plătesc impozitul iar Antrepriza pentru construcții subterane folosește abuziv un teren care nu-i aparține. Este oare aîft de greu să ne comportăm civilizat și să respectăm drepturile și proprietatea omului? Ce părere aveți despre această stare de lucruri, domnilor din conducerea Întreprinderii Metrou București?

PAUL VINICIUS ■

O LUPTĂ INEGALĂ

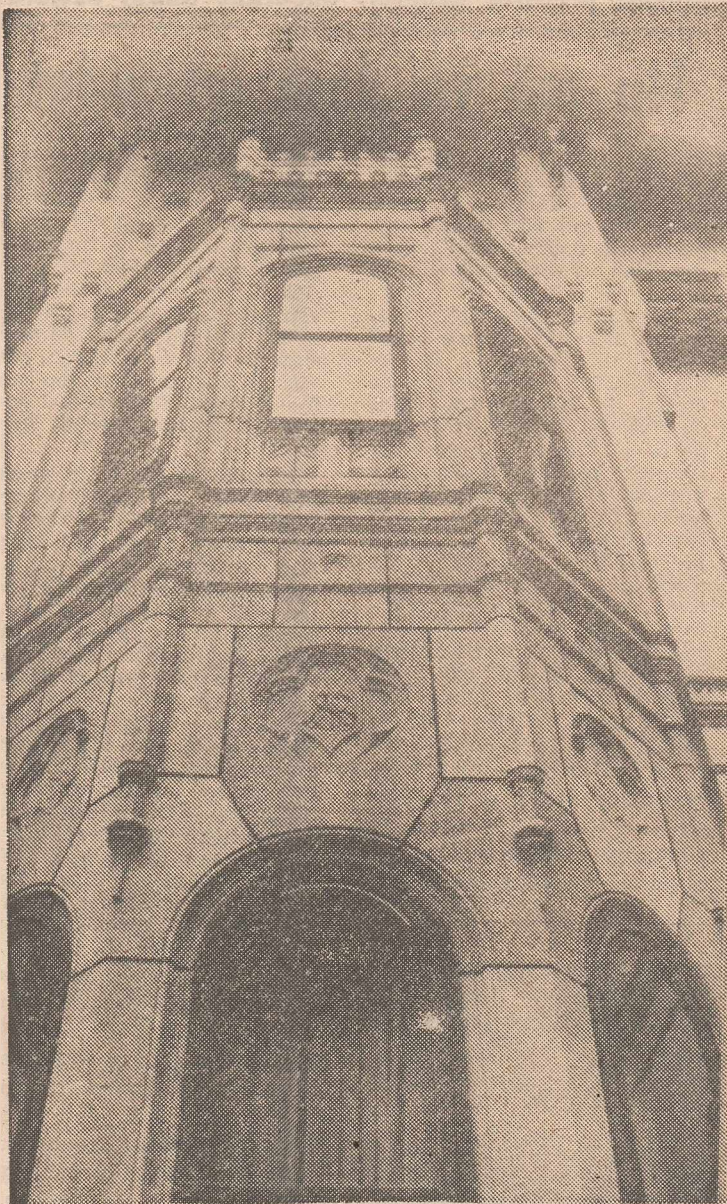
Șantierul care intră în casă

respecte integral obligația de a-i restitui terenul la forma inițială. Și asta fiindcă, om gospodar, Eugen Manea își îngrijea cu harnică grădina, care era un mic paradis natural, cu o mindrețe de viță de vie, pomi fructiferi și răsăduri de flori. În fața situației respective și înțelegînd necesitatea modernizării sistemului de transport, omul s-a arătat de acord și a semnat. Nu s-a gîndit nici o clipă însă că va fi „înghesuit” de șantier în propria lui casă, deoarece terenul de care dispunea măsura 1.850 mp, iar dacă I.M.B.-ul îi solicitase doar 700

ne d-l Manea. Mă întorceam de la serviciu și găseam alte utilaje noi, instalații, stive de materiale și barăci nou montate, răspindite peste tot. În fața unei asemenea invazii nici nu prea ai ce să faci altceva decît să te strecoți mai repede în casă și să încui ușa.”

Dar asta nu a fost totul. Datorită neglijenței utilajistilor au fost distruse instalația de canal-apă și stîlpul de racordare a postului telefonic. Datorită vibrațiilor și a manevrelor de șantier imobilul a avut de suferit în mod vizibil. Dincolo de poluarea sonoră inerentă, de perdelele de praf

căzut într-un șant, proaspăt săpat și s-a lovit destul de rău. Nu este cam frică atunci cînd ieși din casă, la joacă. Conducătorii electrici sînt peste tot, te împiedică de ei. Dacă atinge cumva vreunul dezizolat? Chiar alaltăieri seară, pe cînd ploua, am auzit zgomote ciudate și lumini ca de arc electric. Cînd am ieșit afară ca să văd despre ce este vorba, am văzut niște descărcări electrice puternice între conductori electrici prost izolați și cîteva panouri metalice. La toate aceste neajunsuri, s-au mai adăugat și furtul rufelor puse la uscat, a unor obiecte

Aripile palatului încep să se fringă ?

● domeniul Știrbei la mezat ? ● muzeu, hotel sau ranch ? ● dolarii americani fac cu ochiul Ministerului Culturii ● „Domus” — un trust pus pe fapte mari ● „Se va duce de ripă totul !” ● două ochiuri, un pol ● personalul maxi poartă mini ● Primăria se agită inutil. ●

T.B.-P. : Doamnă Victoire de Groote, sînteți o economistă formată într-una din cele mai vechi Universități din Europa — Universitatea Catolică din LEUVEN-BELGIA, iar acum profesăți în cadrul celei mai mari bănci belgiene — GENE-RALE DE BANQUE — fiind unul din specialiștii pentru fostele țări comuniste din Europa de Est. Vă propun acest dialog, pentru că știu că România vă interesează în mod deosebit.

V.D.G. — Țările din cadrul Europei constituie o piață potențială uriașă pentru Occident. Multe societăți prospectează în ideea de a investi atunci cînd condițiile vor fi cu totul favorabile. Deocamdată pentru ca aceste țări să se dezvolte și să intre în circuitul economic internațional, e nevoie de schimburi economice și comerciale. Or, aceasta presupune o bază comună de cunoștințe, de tehnologie și un dialog profesional posibil.

T.B.-P. : Ați fost anul acesta, în luna aprilie, la Universitatea din Craiova și ați discutat cu profesori, cu specialiști...

V.D.G. : Am avut, la Craiova, bucuria de a întâlni tineri pasionați, avizi de a cunoaște. Am discutat foarte mult, am încercat să lămurim în linii mari și în măsura timpului disponibil noțiunile care le erau neclare sau chiar necunoscute. Am constatat cu uimire că studenții sînt foarte bine pregătiți teoretic, că au

cunoștințe de logică economică și metodologie, în schimb nu cunosc noțiuni de bază ca inflație, preț, cost de producție. Mai precis, acestea — definite în termenii economiei centralizate — nu mai corespund realităților de azi. Vă pot da un exemplu concret. Într-o întreprindere producătoare de vin le-am cerut prețul unui litru de vin. Mi s-a dat o cifră

Pentru multe societăți din Occident apare ca o evidentă faptul că înainte de a investi propriu-zis, trebuie să se ocupe de formarea și specializarea cadrelor. Numai astfel, atunci cînd stabilitatea politică o va permite, vor găsi interlocutori avizați, pregătiți. Ceea ce ar trebui să se schimbe în România ar fi o anumită mentalitate.

Cu economista Victoire de Groote despre:

Strategiile pieței libere

arbitrară, unică pentru toată țara, care nu avea în vedere nici regiunea, nici calitatea viei, nici multe alte coordonate tehnice care fac ca prețurile să difere.

T.B.-P. : Bănuiesc că acestea implică lacune serioase în comunicarea de care vorbeam anterior.

V.D.G. : Tinerii economiști români, șefii de întreprinderi mi-au pus nenumărate întrebări în legătură cu mecanismele politicii salariale și a forței de muncă, în legătură cu politica prețurilor, ba chiar în legătură cu publicitatea. Asta presupune că doresc să se perfecționeze, să învețe strategiile pieței libere.

T.B.-P. : Credeți că Atelierele Democrației pot fi de folos în acest sens ?

V.D.G. : Sînt convinsă ! Ideea de atelier implică dialog, dezbateri. Eu am observat că studenții, cu toate că negau în bloc tipul de învățămînt comunist, acceptau ceea ce le spuneam eu, considerînd toate ideile venite din vest ca bune și adevărate. Or, ei trebuie să fie primii care să aibă un spirit critic ascuțit, să-și pună întrebări, aș zice să pună totul la îndoială și să nu adopte decît ideile pe care ei înșiși le-au verificat.

Atelierele presupun confruntare de idei și, în ultimă instanță, progres.

dezmințindu-și nici o clipă conexiunile invizibile cu trecutul. De fapt, cite lucruri leagă destinele familiei Știrbei de istoria noastră ? Doamna Ionescu ne lămuirește, îndatoritoare : „Familia Știrbei a fost o veche familie de boieri olteni, dintre care cel mai cunoscut a fost Barbu Știrbei, domn al Țării Românești între 1849—1856. Înainte de a ajunge la domnie, a participat la viața politică, fiind coautor al Regulamentului organic și de mai multe ori ministru. În general, a luat numeroase măsuri de modernizare a administrației, învățămîntului, armatei, a introdus telegraful, a decretat în 1856 emanciparea robilor. Nu e mai

puțin important că în timpul domniei sale a fost inaugurat Teatrul Național din București și că în 1852 s-a terminat amenajarea grădinilor Cotroceni și Cișmigiu. Sînt multe lucruri de spus... Practic, Buftea a renăscut și a înflorit în acele vremuri. Respectul buftenilor dăinuie și domeniul acesta a căpătat o valoare de simbol...”

Avatarurile insailă o poveste

Ce se-ntîmplă în prezent cu acest domeniu ? Domnul primar Ion Corbeanu, care ni s-a alăturat cu amabilitate pe durata vizitei, afișează o mină deznădăjduită și parcă un păs anume vir să-i dea ghes să vorbească,

înseamnă, în primul rînd, decentralizarea comerțului exterior, urmată de o perioadă cînd statul retrăgîndu-și subsidiile, prețurile se vor calcula pe baze reale, în funcție de costurile de producție. Asta va împiedica liberalizarea prețurilor, concurența, și va duce, în final, la convertibilitatea monedei naționale.

T.B.-P. : Perspectiva mi se pare, cel puțin teoretic, luminoasă, dar ce ne facem cu cei speriați că ne vindem țara.

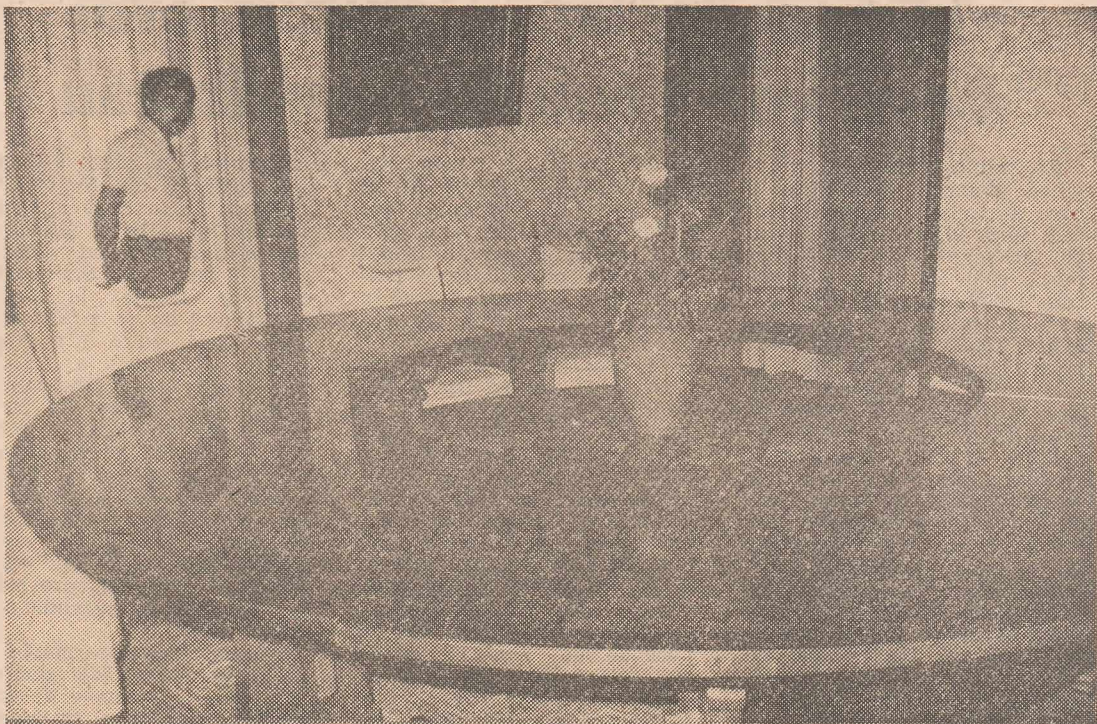
V.D.G. : Formula aceasta face parte din cortegiul de fantome ale fostei dictaturi. La o analiză serioasă dispăre.

În realitate, capitalul străin va veni în România însoțit de tehnologii moderne, de vîrf. Pentru cei ce vor lucra cu ele, aceasta înseamnă posibilitate de specializare, deci progres.

De asta cred că programele de formare-reciclare, specializare sînt foarte importante. În Belgia sînt multe universități dispuse să participe la astfel de proiecte, sînt multe societăți care vor organiza stagii sau colocvii pe teme diverse.

Începînd din toamna aceasta, în paralel, dar în colaborare cu O.V.R. o să constituim un grup care să-i ajute pe tinerii români. Așteptăm însă de la ei să vină cu proiecte realiste.

TATIANA BENCHEA
PARASCHIV

O masă cu adevărat rotundă : aici s-a semnat Pacea de la Buftea

Domeniul Știrbei între istorie și high-life

Un scurt remember nu strică

Poarta masivă a domeniului, străjuită de arbori vîrstnici, e cufundată în umbra răcoroasă a coroanelor bogate. Doamna Mariana Ionescu, ghidul omniprezent al locului, hărăzit acum și nouă parcă de providență, ne facilitează accesul cu autoturismul. Rulăm tăcuți pe alei, fascinați de aura de tihnă și mister a parcului. Domeniul celor 35 de hectare își desconspiră cu discreție farmecul și bogăția ; parcul, iazul, serele, fostele grajduri, pavilionul personalului, „palatul mic”, palatul propriu-zis, popicăria, capela, fabricile anexe, toate înșiruite armonios, ne-

dezmințindu-și nici o clipă conexiunile invizibile cu trecutul. De fapt, cite lucruri leagă destinele familiei Știrbei de istoria noastră ? Doamna Ionescu ne lămuirește, îndatoritoare : „Familia Știrbei a fost o veche familie de boieri olteni, dintre care cel mai cunoscut a fost Barbu Știrbei, domn al Țării Românești între 1849—1856. Înainte de a ajunge la domnie, a participat la viața politică, fiind coautor al Regulamentului organic și de mai multe ori ministru. În general, a luat numeroase măsuri de modernizare a administrației, învățămîntului, armatei, a introdus telegraful, a decretat în 1856 emanciparea robilor. Nu e mai

puțin important că în timpul domniei sale a fost inaugurat Teatrul Național din București și că în 1852 s-a terminat amenajarea grădinilor Cotroceni și Cișmigiu. Sînt multe lucruri de spus... Practic, Buftea a renăscut și a înflorit în acele vremuri. Respectul buftenilor dăinuie și domeniul acesta a căpătat o valoare de simbol...”

Avatarurile insailă o poveste

Ce se-ntîmplă în prezent cu acest domeniu ? Domnul primar Ion Corbeanu, care ni s-a alăturat cu amabilitate pe durata vizitei, afișează o mină deznădăjduită și parcă un păs anume vir să-i dea ghes să vorbească,

înseamnă, în primul rînd, decentralizarea comerțului exterior, urmată de o perioadă cînd statul retrăgîndu-și subsidiile, prețurile se vor calcula pe baze reale, în funcție de costurile de producție. Asta va împiedica liberalizarea prețurilor, concurența, și va duce, în final, la convertibilitatea monedei naționale.

T.B.-P. : Perspectiva mi se pare, cel puțin teoretic, luminoasă, dar ce ne facem cu cei speriați că ne vindem țara.

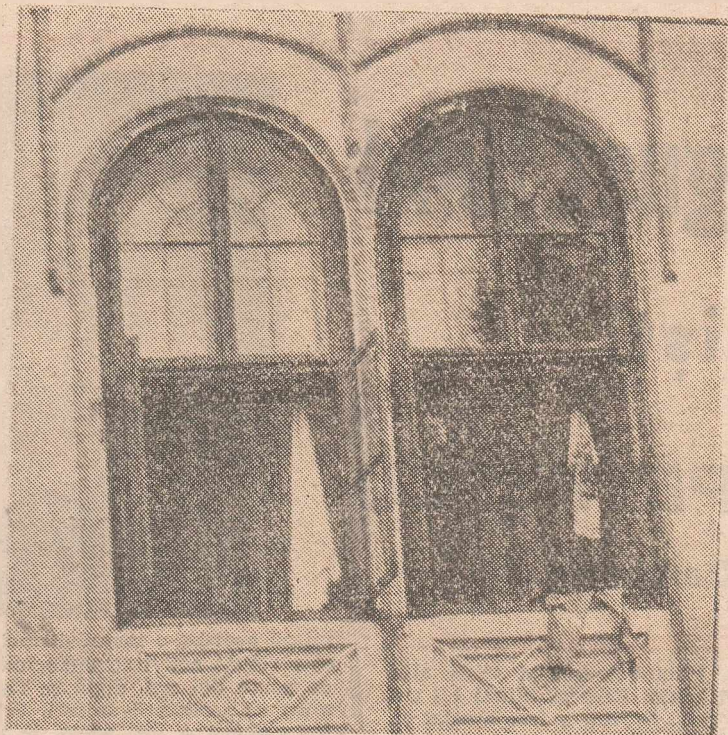
V.D.G. : Formula aceasta face parte din cortegiul de fantome ale fostei dictaturi. La o analiză serioasă dispăre.

În realitate, capitalul străin va veni în România însoțit de tehnologii moderne, de vîrf. Pentru cei ce vor lucra cu ele, aceasta înseamnă posibilitate de specializare, deci progres.

De asta cred că programele de formare-reciclare, specializare sînt foarte importante. În Belgia sînt multe universități dispuse să participe la astfel de proiecte, sînt multe societăți care vor organiza stagii sau colocvii pe teme diverse.

Începînd din toamna aceasta, în paralel, dar în colaborare cu O.V.R. o să constituim un grup care să-i ajute pe tinerii români. Așteptăm însă de la ei să vină cu proiecte realiste.

TATIANA BENCHEA
PARASCHIV

În lipsa unei uscătorii, sint bune și ferestrele palatului...

avatarurile acestui loc se înalță ușe într-o poveste incredibil de tristă: „Domeniul a aparținut până în decembrie (fatidic, am spune noi — n.n.) gospodăriei de partid, care de bine, de rău a reușit să-i conserve valorile de importanță istorică netă. După Revoluție, acesta a trecut la rezeala sub patronajul Ministerului Economiei Naționale, care, firește, a fost în derută privind administrarea sa. Începând din februarie, domeniul a fost preluat de Ministerul Culturii, care nu s-a decis să ofere posibilitatea tuturor de a-l vizita, decît la începutul lunii iunie, cînd parcul și palatul au devenit, așa cum e absolut logic, muzeu. Ca atare, între 3 iunie și 10 iulie, la sfîrșit de săptămîină (mai bine zis simbăta și duminica) domeniul putea fi vizitat în grupuri sau individual, contra unei sume rezonabile: 20 lei de persoană. Se ajunsese, din cîte știu eu, să se cîștige frumuseț,

cam 30—40 de mii pe săptămîină. Cei din Buftea și-au văzut orgoliul împăcat, lumea era mulțumită, turiștii și vizitatorii aveau lucruri foarte interesante de văzut. Dar lucrurile nu au continuat așa. Pe 10 iulie s-a luat hotărîrea de a se renunța la ideea de muzeu, urmînd ca grație unei inițiative discutabile a trustului „Domus” din cadrul Ministerului Culturii, palatul mare să devină hotel, iar parcul să fie închis accesului publicului vizitator. Se pare că și prețurile au înregistrat un suș amestecat. Se ajunsese ca două ochiuri să coste un pol! Trustul nu a cerut niciodată acordul Primăriei, ba chiar aș zice că ne-au sfidat — într-o zi au venit să ne solicite o aprobare pentru a vinde castraveți în parc (?! — n.n.). Am protestat zădărnice în scris, pe adresa Ministerului, a Direcției monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice, cu atît mai mult cu cît am aflat că respectivul trust are în vedere

o închiriere a palatului pe o perioadă de doi ani. Or fi buni dolarii celor cîțiva americani pripășiți pe aici cu odrașle cu tot, însă de aici pînă la a desconsidera în fapt aceste vestigii și valori istorice, mi se pare o distanță cu mult prea mare, nepermisă. În scurt timp, ca hotel, palatul o să se ducă de ripă!...

Un muzeu sortit picirii?

În fața intrării în palat, cîteva subrete drăgălașe, tinere și cu fuste mini, ne surîd cu profesionalism. Îngrijesc havuzul, culeg flori cu cozi de anumită lungime pentru vase, deretică cu mătura și ne privesc cu o undă de surprindere. La geamurile etajelor superioare ale palatului atîrnă la uscat dessous-uri, maieuri și chiloței. Clic-clic, declanșează culegătorul aparatul de fotografiat, pregătit din timp. Intrăm „prin față”, căci e deschis și rămînem perplecși vizavi de frumusețea uluitoare. De faptul interior, de stilul arhitectonic „Tudor” al maeștrilor englezi. D-na Ionescu își face meseria cu plăcere și zel nedisimulat: ni se prezintă masa la care a fost semnată Pacea de la Buftea, Tratatul preliminar al României cu Antanta din 1917, obiectele de cult, personale ale familiei, blazonul, mobilierul, tapiseriile. Sint garnisite cîteva mese „la marea artă”, pregătite negreșit pentru domniile lor de americani. E ora 10 a.m. și dinșii tocmai își servesc cafeaua pe farfuriuțe de porțelan fin, asortate cu crenguțe vegetale. Cîteva siluete în halate de baie trec fantomatic de colo-colo, ca într-o anume inviorare de dimineață. În capul scărilor (care întimplător sint unicat în lume) se hîrjonesc cu zburdălnicie doi dintre copilașii americanilor care între timp își fumează țigara în voie. Cei doi zîmbesc, se dau tumba sau imaginează tobogane din balustradele scării. La etaj, dormitorul fostului domnitor Barbu Știrbei are chiriași

noi, dezinvolti, care respiră cu seninătate aerul proaspăt al parcului din jur. Baia bleu, celelalte dormitoare, sala de oaspeți, toate afișează aceeași opulență, aceeași simetrie și aceeași grandoare. E foarte curat și ordine — cei 30 (!) de salariați care alcătuiesc întregul personal își fac datoria cu prisosință. Sintem edificați; ideile de respect față de patrimoniul istoric național îi e opusă cea de afacere derizorie, de high-life, de „traî, nineacă” pe picior mare.

Fără cuvinte?

Parcurgem cu mașina încă puțin din peisajul seducător al domeniului. Iazul oglindește înaltul, hipnotic, arborii păstrează o sobrietate aparte, brazii albi, aduși pe vremuri din străinătăți de familia proprietară, reînvie parcă bucuria Crăciunurilor sărbătorite aici altădată de întreaga suflare bufteană. Capela domeniului, o bijuterie arhitecturală de excepție, este în paragină. Nimeni nu mai pare a se interesa de ea. Suporturile mari pentru flori care flancau odată intrarea prin strălucirea prețioasei marmure de Carrara, sint acum sparte și risipite prin jur. Ușa din fier masiv, cu minunate ornamente, e mîncată de rugină, fiind în permanență deschisă. Cripta din subsolul capelei se vede printr-o spărtură circulară spațioasă — aici odihnește răposata familie Știrbei, aici, unde mormintele par profanate și unde ruina e generală. Puțin mai departe, o troiță din lemn (valoarea sa e deosebită) își trece cu vremea, cu ploile și cu vîntul picturile pe care nimeni nu i le va mai putea reda vreodată. În rest, e liniște; parcul de un verde crud invită la reflecție. Fără cuvinte. Totul transpare ca o istorioară bizară care, pare-se, compromite vizibil, tot mai mult, un minister, altfel întrutotul respectabil.

CRISTIAN PAVEL

Cînd judecătorul are ochii legați

Pentru lucrătorii Întreprinderii Mecanice de Material Rulant „Grivița Roșie” — București, întreprindere specializată în repararea vagoanelor C.F.R. de călători, ziua de 9 august ar fi trebuit să fie o adevărată „joie dulce”, întrucît era zi de chenzină. Iar dacă nu a fost să fie așa, nu din cauza penuriei de zahăr din comerț s-a întimplat ceea ce s-a întimplat.

„Dulcegăriile” au început încă din 7 august, cînd dl. ing. Gabriel Toma, directorul IMMR, a transmis tuturor șefilor de secții că, datorită ne-realizării integrale a planului pe luna anterioară, întreprinderea nu va putea asigura sub nici o formă lucrătorilor ei mai mult de 70 la sută din salarii. Deși primită cu o naturală nemulțumire, vestea s-a răspîndit ca un fulger în secții împreună cu explicațiile obiective de rigoare, sfîrșind prin a crea, dincolo de amărăciune, un climat oarecum general de resemnare.

Iată însă că a doua zi, lucrătorii secției 100 (boghiuri și sisteme de frinare), probabil mai „aprinși” din fire, s-au strîns, s-au sfătuit între ei și au trimis o delegație care a bătut cu pumnul în masa conducerii, cerînd ca plata salariilor pentru secția lor să se facă integral. Strînsă cu ușa și cedînd lamentabil în fața unor manifestări nu tocmai ortodoxe, conducerea IMMR le-a promis acestora că le va plăti 90 la sută din salarii.

Victoria celor de la secția 100 a creat, cum era și firesc, nemulțumiri. Pentru că, în acel moment, tot eșafodajul explicațiilor economice furnizate de conducere într-o justificare a diminuării salariilor pînă la nivelul de 70 procente se năruia, lăsînd loc susceptibilităților de tot felul. Să ne mai mire, în aceste condiții, că sindicatul independent al secției 300 (reparații sisteme electrice) a înaintat conducerii un protest conținînd un număr de cinci revendicări, care să restabilească dreptatea, prin aplicarea unor criterii echitabile de salarizare?

Pînă la soluționarea revendicărilor lor, lucrătorii secției 300 au declarat, într-o primă fază, o grevă „japoneză” (simbolică) de avertisment, pe durata a 4 zile. Cum, la capătul ei, nu au obținut nici un răspuns favorabil, s-au văzut nevoiți să recurgă și la o zi de grevă autentică, lucru întimplat în ziua de 16 august a.c. — zi în care, cu întîrziere de o săptămîină, s-au plătit și chenzinele în IMMR. Urmarea? S-a ajuns la un acord cu conducerea, acord conform căruia la următorul avans vor primi un plus de zece procente, adică 80%, tîindu-li-se totodată ziua de 16 august, cînd au fost în grevă.

Conducătorii de întreprinderi ar trebui să învețe măcar două lucruri din această „poveste”. Unul ar fi că dreptatea, fiind una singură pentru toți, modul în care ei o vor împărți trebuie să respecte criteriul echității (rămînînd astfel inflexibili la modalități exterioare obiectului în discuție). Apoi, că acolo unde este lege, nu există toomeală. Altfel, probabil că măcar șase din cei șapte pitici ar fi intrat în grevă, lăsînd-o baltă pe Alba-Zăpada, care oricum, pentru ei, ar fi avut chipul Babei-Cloanța...

PAUL VINICIUS

Hai, mămico, să-mi dai CICO!

Brifcor, Pepsi, Smeurată, Cico etc. — ne lipsește și nouă de foarte multă vreme! De obicei, noi desfacem doar Fructi-nă la pahar, producția laboratorului propriu. Ehe! dacă ne-ar aproviziona cineva cu de-astea! E criză mare pînă și de gheață!...

Situația e aproape identică și la Pizzeria din Calea Moșilor nr. 223, colț cu str. Vaselor. Șeful de sală, Floarea Stoica, demonstrează cu acte în regulă, cum că, de aproape o lună încheiată, I.A.P.L. Bis-trița nu a adus nici cel puțin o navetă cu răcoritoare. Pepsi? Ca și Brifcorul, a devenit o rară avis, într-o unitate în care băuturile nealcolice n-ar trebui să lipsească niciodată. Cît privește toneta

nată, care „nu... pișcă deloc limba. De ce? „Pentru că — explică doamna Ana Pană Taflea, responsabilă unității — de cîteva ani i s-a tot redus rația de CO₂: de la 10 g/litru de apă a ajuns la 6,8, maximum 7 g/litru de apă. În loc de 100 sifoane pe kg de bioxid de carbon se scot acum 150. Uite, d-aia-i sifonul prost! conchide femeia.

Am solicitat și punctul de vedere al conducerii I.S.R. București, principalul furnizor de astfel de băuturi nealcolice. Domnul Ioan Fărcașiu, inginerul șef al întreprinderii, s-a arătat foarte mirat și surprins că bucureștenii duc o lipsă acută de sucuri și răcoritoare. „Am produs atît de

mult — se lamentează dume-nealul — încît nu mai avem unde să depozităm marfa; din cauza sticlelor încărcate ni s-au blocat liniile tehnologice și nu mai știm ce să facem. Beneficiarii, precum I.C.R. 1 și 2, I.A.P.L. 1 și 6, Alimentarele, Romvaredul, I.T.H.R. București, pur și simplu nu ne-au solicitat zile și săptămîni în șir. E unul din motivele pentru care, în luna iulie, de exemplu, am realizat la sucuri și răcoritoare, mai puțin de 50 la sută din plan, iar în perioada 1—15 august a.c. am produs doar 654 000 litri, în loc de 1 600 000. Apoi, a fost o vreme cînd ne-au lipsit zahărul, ambalajul, precum și unele concentrate și esențe. Acum, cu excepția ambalajului, avem de toate, dar n-avem beneficiari. Cei din comerțul de stat, cu unele excepții, nu vor să solicite marfa, deși e de bună calitate, fabricată după cele mai bune rețetare. De aceea ne-am și deschis mai mult spre comerțul particular. Furnizorul spune una, beneficiarul alta. Adevărul e că, în București, comerțul cu răcoritoare e la pămînt. Tocmai pe caniculă, cînd era cea mai mare nevoie de răcoritoare, bucureștenii nu le-au prea găsit nici în centrele specializate, nici în cofetării, în sifonării sau la tonetele de pe stradă. Doar particularii prosperă de zor. Și asta-i doar un semn — cum bine spunea gospodina Maria Dinu, din str. Ion Maiorescu nr. 5 — că „iubitul nostru comerț de stat și-a cam trăit traful și a ajuns la faliment”.

MIHAI STĂNESCU

Lovitura de stat de la 23 august 1944 văzută de protagoniști

În acest
număr:

CONSTANTIN TITEL PETRESCU

președintele Partidului Social-Democrat

Timpul și spațiul nu ne permit să reproducem declarațiile tuturor protagoniștilor actului politic de la 23 august 1944. A trebuit, astfel, să renunțăm la liderul național-liberal C.I.C. Brătianu, la cel comunist — Lucrețiu Pătrășcanu; de asemenea, la reprezentanții armatei, la personalitățile din anturajul regelui. Altminteri, mărturiile unora dintre ei au avut parte de o excesivă întrebuintare, în ultimii 45 de ani; ale altora n-au fost deloc folosite — din acestea din urmă redind și noi astăzi în paginile revistei „Flacăra”.

Ce ar fi de constatat după o repede ochire a mersului evenimentelor. Mai întâi că socialiștii și comuniștii, în persoanele lui Const. Titel Petrescu și Lucrețiu Pătrășcanu, au procedat la 23 august 1944, precum confrății lor Ion Flueraș, Iosif Jumanca și ceilalți, la 1 Decembrie 1918. Și în urmă cu peste șaptezeci de ani s-a încercat intriga Cominternului, scindarea... Și ea a reușit, însă numai în mișcarea socialistă-comunistă (în 1921), fără urmări majore în ființa regimului politic, a independenței naționale și integrității teritoriale românești. Din nefericire, după 23 august 1944, practicile vechiului Comintern au fost reluate — în context internațional cu totul altul decât după 1918 — și de astă dată s-a operat adinc, tăind-se în carne vie națională, cu implicații incomensurabile pentru destinul social-politic, suveran și independent al României.

La umbra tancurilor sovietice, noile forțe de șoc au făcut să cadă — rind pe rind — toți protagoniștii loviturii de stat de la 23 august 1944, Iuliu Maniu, Ion Mihalache, C.I.C. Bră-

țianu, Gh. I. Brătianu, Const. Titel Petrescu și alții alții au fost arestați, intermiți pe viață. Regelui Mihai I i s-a impus abdicarea la finele lui 1947. Curind a fost arestat și, apoi, ucis mișelește Lucrețiu Pătrășcanu.

Liderul comunist intuise încă în lunile de pregătire a loviturii de stat, cele ce aveau să-l aștepte. Unul dintre intimii regelui Mihai I, participant din partea acestuia la mai toate reuniunile conjurațiilor, Ion Moesony-Stircea, nota în Memoriile sale: „Pătrășcanu ne-a spus apoi că personal nu avea nici un avantaj a fi aderat la Blocul Democrat, nici a intra în guvern, deoarece compromisul chiar numai vremelnic cu Coroana și partidele burgheze îi vor submina poziția în sinul P.C.R. în clipa în care acesta își va relua toată libertatea de acțiune și că singurele două motive care-l justificaseră erau precipitarea răsturnării dictaturii antonesciene și salvarea vieții comuniștilor deținuți”. Frumos gest, pe care Gh. Gheorghiu-Dej nu l-a întors lui Pătrășcanu...

Doi bărbați de stat au încercat să salveze ceea ce se mai putea salva, în prag de revoluție socialistă: regele Mihai I și Gh. Tătărescu. Disponibilitățile lor de colaborare au fost taxate ca atare, noii veniți debarcându-l și pe ei în ultima instanță, dar crușindu-le viața și, într-un fel, chiar și libertatea.

Prin urmare, este limpede faptul că protagoniștii, înfăptuitorii lui 23 august 1944 gindiseră altfel viitorul României, de cum l-a bruscă regimul comunist totalitar...

STELIAN NEAGOE ■

Doi ani de activitate clandestină

Istoria amănunțită de mine va reda cu fidelitate și obiectivitate peripețiile prin care au trecut partidele politice din România în ultimii ani de activitate care trebuiau să ducă la lovitură de stat din 23 august. E bine ca opinia publică să știe însă chiar de acum că actul de la 23 august n-a fost o simplă lovitură de teatru, adică n-a fost o acțiune spontană, ci rezultatul logic al unei coordonări între cele patru partide de guvernământ din România, cuprinzând cele două partide burgheze

democrate: național-tărănist și național-liberal împreună cu cele două partide proletare: socialist și comunist.

Partidele politice fuseseră desființate încă de pe vremea regelui Carol al II-lea, dar adevărul este că ele au continuat totuși să activeze clandestin. Asta înseamnă că au lucrat fiecare pe cont propriu, dar fără registre de membri, fără cărți de membri, fără intriniri publice și fără presă.

Singurul partid care a avut o presă clandestină a fost Partidul Comunist, care avea o experiență căpătată în timp de 22 ani de activitate clandestină.

Cele patru partide care reprezintă întreaga opinie publică a țării au lucrat pe cont propriu pentru dărămarea regimului ex-mareșalului Antonescu, dar au avut legături și între ele, legături care au dus apoi la o coordonare disciplinată a acestei acțiuni. Căci deși atât de deosebite ca doctrină, totuși aceste patru partide s-au regăsit pe linia interesului național: eliberarea României din ghearele hitlerismului și încetarea unui război nenorocit.

O operă de epurație

Partidul Social-Democrat, al cărui președinte sint prin încrederea pe care

mi-au acordat-o tovarășii mei de acum doi ani, după ce făcuse una cu socialiștii-unitari. Primultru obiectiv a fost acela de a face răfene în propria noastră casă...

Iar acum citeva luni s-a contorsinul partidului nostru, și pe bazegramului nostru, fostul partid țăr radical, aducându-ne aportul a r roase elemente luptătoare.

Comitetul executiv al partidulu nostru compus din elemente tinere, gice, hotărâte, capabile și veri printr-o lungă activitate socialistă însărcinat încă de anul trecut s contact cu conducerea partidului c nist, cu dl. Iuliu Maniu și cu dl. Brătianu.

În principiu eram de acord cu că Germania a pierdut războiul România s-a angajat într-o avenenorocită alături de o Germanietatorială și împotriva unui mare socialist și că trebuie cu orice ri înălăturăm regimul nefast ÎNCĂ INTE DE DEZNODĂMINTUL FA AL ÎNTREGII PROBLEME EI PENE.

La începutul anului acesta legă între cele patru partide de azi niseră din ce în ce mai strinse. partidul nostru în special și tova din Partidul Comunist s-a închei prealabil o alianță cu denumirea l-tul Unic Muncitoresc, și cu arătate mai sus. Imediat apoi, în înțelegerii noastre cu d-nii I niu și Dinu Brătianu, am putut ac acum trei luni Blocul Național D crat al celor patru partide.

Nu putem trece cu vederea imens pe care l-a avut în această tiune patriotică maiestatea sa r Mihai I, ale cărui sentimente și vingeri le cunoaștem, dar pe care tăm pe cât posibil să-l ținem dep

Învingători cu statut de învinși Cronologie (II)

Și în felul acesta se ajunge la luna august, în care se vor rezolva toate aceste probleme. Cum? Vom vedea.

Pe 3 august (Mareșalul se găsea la Olănești de la începutul lunii) se primește — prin Manfred von Killinger — invitația lui Hitler la Rastenburg, în Prusia Orientală (unde se găsea Wolffschanze — birlogul lupilor — reședința secretă a lui Hitler). Odată cu mareșalul este invitat și Mihai Antonescu, de către Ribbentrop (ministrul de externe german). Plecarea are loc în dimineața de 4 august, iar sosirea în aceeași zi către orele 11.00.

Prima convorbire dintre Mareșalul Antonescu și Hitler are loc în după-amiaza de 4 august. În cursul convorbirii — care s-a referit la probleme acute ale situației de pe front, a măsurilor ce trebuiau luate, precum și a unor probleme economice acute — Hitler pune dintr-o dată întrebarea: „Ce are de gind România și în special Mareșalul Antonescu?” Surprins mai ales de modul cum a fost pusă, Mareșalul îi răspunde că problema trebuie tratată pe căi diplomatice, deoarece nici el nu este în posesia unor clarificări la cîteva probleme pe care le și expune lui Hitler:

— care sint intențiile germane la modul de ducere a acțiunilor militare pe frontul de sud, întrucît România nu

ar putea merge oricum alături de Germania pînă la distrugerea totală și aceasta ținînd seama de promisiunea făcută anterior de a apăra România;

— în ce va consta ajutorul pentru apărarea antiaeriană a României față de bombardamentele masive anglo-americeane, ce-ar duce la dezorganizarea economiei și implicit la periclitarea aprovizionării frontului;

— care este poziția Germaniei față de posibilitatea deschiderii strimtorilor de către Turcia în fața anglo-americanilor și deci a declanșării unei invazii aliate prin Balcani;

— care este poziția Germaniei în ce privește Ardealul de Nord dat Ungariei prin dictatul de la Viena din 30 august 1940.

Din desfășurarea discuțiilor pe marginea acestor probleme, precum și a altora de ordin economic ridicate de partea germană, discuții ce s-au purtat cu mult aplomb de către Mareșal, care nu s-a lăsat nici surprins și nici umilit de Hitler, au rezultat următoarele concluzii majore ce vor fi luate ulterior în calcul de către Mareșal:

— România nu se mai poate sprijini pe nici un ajutor ferm din partea Germaniei pentru apărarea frontierei sale în fața ofensivei sovietice;

— România trebuie să facă față singură, cu mijloacele de care dispune,

bombardamentelor anglo-americeane și, ca atare, din lipsa unor mijloace suficiente, să rămînă la discreția lor;

— pentru Germania rămîne un mare semn de întrebare poziția Turciei, precum și a Bulgariei față de eventuala acțiune aliată în Balcani și nici nu poate întreprinde nimic în acest sens;

— Ardealul va reveni României la încheierea războiului, Germania dîndu-și seama că a făcut o mare greșală impunînd Dictatul de la Viena.

În ziua de 5 august, Mareșalul are o întrevedere cu mareșalul Guderian. Iată ce spune, în memoriile sale Guderian, în legătură cu această discuție:

„Pentru mine, acest lucru a fost foarte instructiv. Mareșalul român nu s-a

arătat numai un bun soldat, dar și cunoscător temeinic al țării sale condițiilor economice, de transport care își au importanța lor asupra ticii. Tot ce spunea avea cap și c și era spus cu o amabilitate și poli desăvîrșită, calitate cu care noi eram deloc obișnuiți în Germania acea epocă”.

În ziua de 5 august — la primare loc întoarcerea în țară.

Un lucru foarte interesant tre totuși subliniat. Poziția avută de reșal la această întîlnire a anul hotărîre anterioară luată de O.I (marele cartier general german) c trimite o divizie motorizată S.S. București, care ar fi făcut impos

de toate aceste frământări politice.

Interesant și înălțător însă în același timp este că paralel și independent de acțiunea partidelor, maiestatea sa activă în același sens împreună cu o parte din comandanții de mari unități sau sub diferite forme conducători cu autoritate în armată, oameni care-și dădeau seama că țara merge spre un dezastru iremediabil.

Nu pot să dau prea multe amănunte, dar cred că pot să spun astăzi, că în ultimele două luni șefii celor patru partide au luat contact și cu maiestatea sa regele, care era ajutat în acțiunea sa, pe plan militar, de dl. general C. Sănătescu, mareșalul palatului, dl. general Aurel Aldea, actual ministru de interne, dl. general Mihail Racoviță, ministru de război actualmente, dl. general Dămăceanu etc., plus personalități proeminente ca dl. Barbu Știrbei, C. Vișoianu, Ștircea-Mocsonyi etc.

Paralel, aveam legături cu U.R.S.S. în vederea semnării armistițiului prin dl. Știrbei la Cairo și prin d-na Alexandra Kolontai, ambasadoarea Sovietelor, la Stockholm.

Cu cîtva timp înainte de lovitură de la 23 august se hotărîse ca dl. general Aurel Aldea să plece la Moscova cu plenipotență din partea regelui și a Blocului Național Democrat, pentru ca să încheie armistițiul. S-au ivit însă dificultăți de ordin militar și tehnic.

Într-o misiune d-lui general Aldea n-a putut fi dusă la îndeplinire. Totuși, pe anumite căi diplomatice, aliații fuseseră informați de starea de spirit din țara românească, de hotărîrea partidelor, a maiestății sale, regele, și a armatei.

Îesirea din Axă și alăturarea noastră de aliați a întârziat însă, deoarece fostul mareșal Antonescu simțise că se pregătește ceva. Cu toate că partidele au lucrat cu absolută discreție, totuși se știa în toată țara că evenimentele se precipită spre un deznodământ fatal. Fostul mareșal începuse să ia oarecare măsuri de contracarare a ceea ce bănuia și el că se va întâmpla.

Dar tocmai pentru ca să împiedicăm de a lua măsuri hotărîtoare, măsuri care puteau duce pînă la completa lichidare a acțiunii noastre de salvare a țării, am grăbit, în a doua jumătate a lunii august, lovitură de stat.

Mareșalul Antonescu Încearcă să tergiverseze

Pe ce ne-am pus cu toții de acord asupra datei și modalității loviturii de stat, am făcut în ziua de 22 august o ultimă încercare de a-l determina pe fostul mareșal Antonescu să încheie el însuși armistițiul, el care dezlănțuise tot dezastrul. În seara de 22 august, în numele grupului celor patru partide a fost rugat dl. Ion Mihalache — care avea relații personale cu mareșalul An-

Ofițeri hitleriști luați prizonieri în București la fine de august 1944

tonescu — să se ducă la Snagov și să încerce să-l convingă pe fostul mareșal că interesul țării cere imediată înțelegere a oricăror relații cu Germania hitleristă, alungarea armatelor germane din țară și încheierea păcii. În acest scop ex-mareșalul era invitat să ceară armistițiul. Să nu pară curios că i s-a cerut lui acest lucru. Era într-o linie logică. Țara era într-o situație tragică, lovitură de stat ce se pregătea nu putea admite întârzieri, masele presau, iar mareșalul trebuia să repare singur greșeala.

Ion Antonescu a răspuns prin dl. Mihalache că își dă seama de situație, dar a cerut un răgaz de o zi pentru ca să reflecteze. Am constatat mai târziu că el voia să ceară... asentimentul nemților.

De aceea, a doua zi dimineața, miercuri 23 august, întruniti acasă la dl. Dinu Brătianu toți reprezentanții partidelor, în afară de prietenul Lucretiu Pătrășcanu, care era rău hăituit de Siguranță, am rugat pe dl. George Brătianu, să facă o ultimă încercare în numele partidelor politice pe lângă fostul mareșal, să plece de urgență la Snagov și să ceară răspuns precis la oferta ce i se făcuse prin dl. Ion Mihalache : da sau ba.

Ex-mareșalul ezita. Dl. George Brătianu, în asentimentul șefilor celor patru partide, i-a sugerat ideea să se prezinte imediat la palat, pentru ca să discute acolo întreaga chestiune cu maiestatea sa regele.

Arestarea

Ion Antonescu a acceptat. După-amiază la ora 4, însoțit de Mihail Antonescu s-a prezentat regelui, cu care a avut o discuție foarte agitată. Mareșalul se încăpățina să ceară consimțământul nemților pentru încheierea armistițiului României, CEEA CE ERA O ABERAȚIE, Maiestatea sa în fața acestei atitudini de încăpăținare orbească i-a declarat arestați. Bineînțeles totul s-a făcut cu asentimentul prealabil al Blocului Democrat.

Imediat după aceasta a fost chemat la palat și generalul Vasiliu, care în momentul acela mai era încă ministru subsecretar de stat la interne, și a fost și el arestat. De asemenea generalul Pantazi, ministrul de război.

Peste un sfert de oră membrii actualului guvern au primit investitura. Lovitura de stat era consumată.

Pot să mai adaug că — de altfel cred că reiese și din cele ce am povestit pînă acum — armata și-a făcut complet datoria. Ea a stat strins în jurul regelui și alături de partidele politice.

Era interesant că s-a lucrat în așa fel, încît faimoasa poliție secretă germană, fîrosul Gestapo n-a știut nimic. Spre pildă, în după-amiază acelei zile de 23 august, la ora 5, fostul mareșal Antonescu avea întîlnire cu ministrul german Clodius, Nevenind la întîlnire (mareșalul Antonescu era arestat la ora aceea), ministrul Clodius și-a dat seama că se întîmplă ceva grav.

Dar era prea tîrziu. Gestapoul era deja imobilizat.

„Cuvîntul de onoare” al generalului Hansen

Totuși nu se rupseseră toate legăturile cu Germania. Trebuia să aranjăm modalitățile de plecare a armatelor nemțești din țară în așa fel încît populația să nu aibă de suferit. De aceea pentru ora 8 seara au fost chemați la palat baronul Manfred von Killinger, ministru plenipotențiar al lui Hitler, și generalii Hansen și Gerstenberg, comandanții armatelor germane din țara noastră. Li s-a adus la cunoștință că România a rupt legăturile cu Axa, că a trecut de partea aliaților și că armatele nemțești pot pleca libere de la noi fără a fi dezarmate, cu condiția ca înaltul comandament german să le dea ordine să se retragă în completă liniște. Generalul Hansen și-a dat cuvîntul de onoare că așa se va întîmpla. Baro-nul von Killinger a fost insolent dar s-a supus în fața realității. Totuși a doua zi dimineața a început bombardarea Capitalei. Cuvîntul de onoare al unui general german fusese călcat în picioare, iar bucureștenii au avut să trăiască trei zile și trei nopți de teroare nemaipomenită, cu imens număr de victime și pagube materiale. De abia cînd armata română a putut intra în acțiunea de curățire a aerodromurilor ocupate de nemți, bravii noștri bucureșteni au putut răsufla mai ușurați... București, 5 septembrie 1944

degajarea României fără vărsare de sînge sau chiar ar fi împiedicat desprinderea de Germania.

Pînă la 20 august lucrurile vor cunoaște următoarea desfășurare pe plan general european și pe plan intern.

Pe plan general european. La 2 august 1944, comandantul suprem sovietic emite directiva operativă prin care se ordonă Fr. 2 Ucrainean (Mareșalul Malinovski) și Fr. 3 Ucrainean (mareșalul Tolbukin) să pregătească ofensiva pe frontul românesc, stabilindu-se ca obiectiv ieșirea pe aliniamentul Ismail, Galați, Focșani, iar ca dată de începere a operațiunii — ziua de 20 august. Pe frontul italian, pozițiile germane sînt străpunse la nord de Ferrara și trupele germane sînt aruncate în munți. Pe 15 august aliații debarcă pe coasta Mării Mediterane între Toulon și Cannes, mareșalul german Kluge se sinucide iar mareșalul Model este numit comandant al frontului german de vest.

Pe plan intern se desfășoară următoarele activități :

Opoziția ține cîteva reuniuni de noapte la palat sau în case conspirative în care se pun la punct ultimele pregătiri ale complotului (declarațiile jeroare ale lui E. Bodnăraș, Dămăceanu, I. Rasoviceanu). Concomitent se intensifică întrevederile lui Maniu (sau ale oamenilor săi) cu Palatul și intervențiile acestuia prin prințul Știrbei și Vișoianu la Cairo în vederea luării în considerație — de către aliați — a încheierii unui armistițiu cu România. De asemenea, se cere aliaților debarcarea unui desant la Dunăre. Toate acestea sînt refuzate la Cairo și se cere

complotiștilor să se adreseze sovieticilor (telegrama trimisă pe 19 august de Vișoianu la Palat și lui Maniu).

Pe 6 și 7 august Mihail Antonescu îi trimite pe căpitanul Nenițescu la înscărcinatul cu afaceri român — Pella — cerîndu-i să ia legătură cu Cairo în vederea unui armistițiu, deoarece eforturile depuse de Nanu la Stockholm pe lângă doamna Kalontai, (ambasadoarea U.R.S.S. în Suedia) nu au dat nici un rezultat acceptabil de ambele părți.

Spre jumătatea lunii august, este chemat la Olănești (de la Ankara) colonelul Traian Teodorescu (atașat militar). Acesta arată, și el, că aliații nu au de gînd să încheie un armistițiu cu noi și că am fost lăsați în sfera de acțiune a sovieticilor. Imediat — din dispoziția Mareșalului — se amplifică intervențiile prin Stockholm pentru a se ajunge cu sovieticii la niște condițiuni acceptabile, dar aceste încercări vor fi sabotate de George Duca, funcționar la Ambasada română de aici.

Începînd cu 16 august, informațiile venite de pe front arată că o ofensivă sovietică este posibilă în cel mai scurt timp, iar din 18 și 19 august, ofensiva pare iminentă.

În zorii zilei de 20 august, după o masivă pregătire de artilerie și aviație, armata sovietică trece la ofensivă cu Fr. 2 Ucrainean din zona nord Iași și Fr. 3 Ucrainean din zona Tighina. Forțele angajate (conform surselor sovietice) au fost de 90 de divizii de infanterie și 6 corpuri motorizate, totalizînd 920 000 de oameni, 1 400 de tancuri, 16 279 de tunuri și aruncătoare la care trebuie adăugate 1 759 de avioane.

Acestor forțe li se opunea Grupul de Armate Ucraina de Sud de sub comanda generalului Friessner, care dispunea de 27 divizii germane cu 400 de tancuri, sprijinite de 5 brigăzi de artilerie antiaeriană, totalizînd 390 873 de oameni. La acestea se mai adaugă Armatele a 3-a și a 4-a române, cu 19 divizii de infanterie, o divizie blindată și 5 brigăzi independente, totalizînd 490 000 de oameni.

În prima zi a ofensivei (20 august) sovieticii pătrund circa 15 km în zona Iași și obțin succese locale în Basarabia (în sectorul A 3-a Române).

Mareșalul, care se întorsese la București în dimineața de 20 august, pleacă imediat la Bacău la comandamentul A 4-a unde găsește statul major al armatei complet dezorientat. Îl înlocuiește pe generalul Avramescu de la comanda Armatei cu generalul Șteflea și ordonă diviziei blindate (general Radu Cornea) să execute, în zorii zilei de 21 august, un contraatac în flancul inamicului dinspre Podul Iloaiei spre Voineasa, pentru a restabili situația. După ce ia măsuri suplimentare pentru a pune în ordine efectivele unităților și marilor unități aflate în retragere, pleacă la Gioseni unde rămîne în noaptea de 20/21 august. În cursul nopții are o convorbire cu Mihail Antonescu, căruia, după ce-i arată care este situația, îi cere să ia imediat legătura cu Nanu de la Stockholm, cu colonelul Teodorescu la Ankara și cu prințul Știrbei la Cairo.

Ce s-a întîmplat între timp cu celelalte tabere ?

În ziua de 20, regele se mai găsea încă la Sinala, unde are o nouă întîl-

nire cu generalul Gh. Mihail, pe care îl anunță că în curînd îl va numi șeful marelui stat major. În cursul serii pleacă la București, unde ajunge către miezul nopții de 20/21 august. Imediat, la palat, are loc o adunare a întregii opoziții în cursul căreia :

— generalul Sănătescu (mareșalul palatului) prezintă situația de pe front :

— colonelul Dămăceanu prezintă planul intern de apărare în cazuri speciale sau extreme și forțele ce vor lua parte la realizarea lui ; trebuie subliniat că planul nu aparține complotiștilor (cum fals a afirmat colonelul Dămăceanu ulterior), ci el fusese ordonat de Mareșal și întocmit pe baza acestui ordin, întrucît acesta se gîndea, încă mai demult timp, la despărțire de germani ;

— Grigore Niculescu Buzescu consideră oportun momentul pentru arestarea la palat a Mareșalului și încheierea armistițiului ;

— colonelul Emanoil Ionescu, de asemenea, consideră oportună chemarea Mareșalului la București (sub un motiv oarecare) și arestarea lui imediat ce vine ;

— Lucretiu Pătrășcanu (reprezentantul comunistilor) prezintă proiectul de proclamație ce urma să fie citită de rege la radio, precum și un decret de amnistie politică ; cere, de asemenea, să se pună capăt tergiversărilor și să se constituie, după arestarea Mareșalului, un guvern de politicieni cu participarea corespunzătoare a celor patru partide (P.N.L., P.N.T., P.S.D., comunist).

Col (r) MARIN POPESCU ■
(Va urma)

Mai sint de citit mii de cărți

Ce așteptăm de la critica literară

Critica literară nu poate fi doar un exercițiu de interpretare a textelor. Ea trebuie să-și asume anumite responsabilități sociale, care diferă de la un moment istoric la altul. În prezent, de exemplu, o necesitate imperioasă o constituie formarea unor cititori competenți. Avalanșa de texte științifice și tehnice a impus un tip de lectură pe care mulți dintre contemporanii noștri îl practică, prin transfer, în mod eronat, și când au în față un text literar. Datorită unui automatism de gândire „ei caută în literatură informații. Nu întâmplător, preferința se îndreaptă spre memorii, jurnale de călătorie, biografii, reportaje. Când totuși sint citite și cărți de poezie sau proză, ele „dezamăgesc“, din cauză că oferă puține informații, iar acestea se mai și dovedesc imprecise. Închizind un roman, inginerul zimbește ironic: „Toate astea le știam. Și nici nu sint chiar așa în realitate, a mai exagerat scriitorul“.

Datorită unghiului greșit din care este receptată literatura, cea mai mare parte din frumusețea ei se pierde. Este ca și cum cineva, obișnuit să dezghioace alune, ar proceda la fel cu cireșele, aruncând învelșul și mâncând simburii.

Criticii literari au datoria să ia în considerare acest fenomen de inadecvare și să intervină pentru a-i determina pe cititorii de azi să privească literatura dintr-o perspectivă corectă. În jurul fiecărei cărți, comentarii înaltă o schelărie de reflecții subtile și pînă la urmă sterile, uitînd să explice în ce constă valoarea cărții respective (bineînțeles, dacă această valoare există, pentru că de multe ori comentariul se construiește în jurul unui gol). Nu este deloc rușinos să explici. Și Titu Maiorescu a explicat, și E. Lovinescu, și G. Călinescu și toți ceilalți critici care și-au înțeles menirea au procedat la fel. Bineînțeles că, făcînd operă de educație estetică, riști să-ți divulgi incompetența. Cîtă vreme te ascunzi în considerații sofisticate, pari un savant. Dar dacă devii prea explicit se vede clar ce știi și ce nu știi. Tocmai de aceea, multor pretinși critici literari li se pare inacceptabil să-și asume atribuția de educatori. Adevărații critici literari n-au însă nimic de pierdut din aceasta. Dimpotrivă, adresîndu-se publicului larg, ei își pot evidenția deplin, cîstît, la lumina zilei cultura.

În timpul dictaturii, lipsa de atitudine aproape că s-a instituționalizat. Forurile culturale nu numai că vegheau să nu se strecoare în articole aluzii politice neconvenabile regimului, dar aveau grijă și ca opiniile pur literare să fie moderate, conciliante, uniformizatoare.

Treptat, s-a ajuns, în critica literară, la o tehnică destul de subtilă de eschivare de la pronunțarea unui verdict. Această tehnică se folosește în continuare, și azi. De obicei, se „filosofează“ pe marginea textelor, vorbindu-se despre cîte-n lună și-n stele, dar nu și despre valoarea literară a scrierilor în cauză. Aproape nici un critic nu se hazardază să declare: „această carte m-a plictisit de moarte, autorul nu are deloc talent“ sau, dimpotrivă, „această carte reprezintă tot ce s-a scris mai bun la noi în ultimii ani“. La modă este un stil digresiv, un fel de ghiveci în care se amestecă, drept ingrediente, noțiuni de psihanaliză și cosmogonie, reminiscențe din terminologia lui Roland Barthes și a formalistilor ruși, comparații exorbitante cu mari scriitori străini, referiri, nejustificate în context, la funcția epistemologică a artei etc. Această manieră de a face critică — adoptată, culmea, chiar și de unii reprezentanți ai tinerei generații — nu îl angajează cu nimic pe critic, iar scriitorului îi sugerează că opera lui ar fi monumentală ca *Iliada*, profundă ca *Fenomenologia spiritului* și citită cu frenzie ca *Shōgun*.

Oricare autor de azi — dar oricare, fără nici o excepție — dispune de o colecție de citate din articole solemne și greu inteligibile despre creația sa, citate pe care le va reproduce fără jenă pe coperta vreunei noi cărți, le va folosi în memorii de activitate și, mai ales, le va păstra permanent în minte, ca pe un euforizant.

Această stare de lucruri duce la o regretabilă, dezolantă și inhibantă confuzie a valorilor. A venit vremea să se reinstituie criteriul calității în aprecierea creației literare. Prea seamănă mulți critici cu niște albine fără ac. Și asemănarea este cu atât mai mare cu cît mulți dintre ei nici nu mai scriu... critică, ci articole pe teme politice. Bineînțeles că orice scriitor are datoria morală să ia atitudine în problemele care privesc societatea românească de azi. Ar fi indecentă și culpabilă izolarea în bibliotecă într-un moment în care în jur se iau hotărîri decisive pentru viitorul țării. Dar sint critici literari care nu se mulțumesc să intervină în dezbaterile publice pe teme politice doar atunci cînd au ceva de spus, ci, abandonînd cu totul comentarea cărților, se avîntă cu un zel de diletanți în publicistica politică. Din profesioniști ai scrisului, se transformă în amatori care fac gafe penibile, cu nimic mai onorabili decît poezii agramate din „Cîntarea României“ de altădată. Impresia pe care o produc este că n-au iubit niciodată literatura și că abia au așteptat prilejul să se ocupe de altceva.

Sper să vină vremea, cînd, deschizînd o revistă literară, voi putea să aflu ce cărți au mai apărut, dacă sint bune sau nu și de ce. Este o pretenție prea mare? Probabil. Ca și aceea de a găsi medicamente într-o farmacie sau dreptate la un tribunal.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Lanterna magică

Văduva neagră și idila

„VĂDUVA NEAGRĂ“ (cu Debra Winger și Theresa Russell — regia: Bob Rafelson) și „IDILA PENTRU O PIATRĂ PREȚIOASĂ“ (cu Michael Douglas și Kathleen Turner — regia: Robert Zemeckis): încă două filme făcînd parte din repertoriul „de vacanță“, categorie de care ne-am mai ocupat în cadrul acestei rubrici; se pare că ne-am abonat la producțiile celebrelor studiouri „20-th. Century Fox“ (sînt anunțate încă două premiere ale acestor studiouri pentru această săptămînă), și zău dacă văd ceva rău în acest lucru, mai ales cunoscînd cu toții cu ce eforturi financiare importăm noi filme din S.U.A.

Se fac săli pline, deși avem de a face — mă repet — cu pelicule de nivel mediu (firește că pe piața noastră, și mai ales în urma penuriei de filme occidentale la care am fost supuși în ultimii ani, ele, aceste pelicule, saltă, pe ecranele noastre, cu cîteva trepte!). Important mi se pare însă aspectul educativ al acestora: deși primul este un film „policier“, iar al doilea unul pur „de aventuri“, în cea mai bună manieră a „DOX“-urilor copilăriei noastre și mai ales receptate ca acelea, atunci, prin anul '945 — și nu maculatura actuală, copiată după acei ani și reeditată fără pic de scrupul de unii comercianți fără scrupule! (comparativ cu aceste două producții, acele cîteva filme de aventuri — dar cu pretenții „moral-istorice“ și care au costat o groază de bani! — prezentate în cadrul Festivalului de la Costinești, te cam fac să te cateri pe pereți și să ragi ca-n junglă!).

Se vor găsi cu siguranță voci care vor afirma că mă închin în fața filmelor americane de acțiune; pe dracu'!... Mă închin în fața profesionalismului desăvîrșit, a bunului simț, a umorului și, nu în ultimă instanță, a respectului față de cel care își plătește un destul de piperat bilet de intrare! Și mă revolt împotriva acelei situații absurde datorită căreia noi, românii — avînd actori, operatori, compozitori sau decoratori de excepție!, pînă și o echipă de cascadori de invidiat! — ne scremem (acesta e cuvîntul), irosindu-ne forțele în producerea unor filme de gen anoste, ridicole, dovedind o crasă incultură cinematografică încă din scenariu, veritabilă „perlă“ pentru infantilismul agresiv al unor regizori.

Sigur că atît „Văduva“, cît și „Idila“ mai ales, beneficiază de o aparatură sofisticată (pe care

noi, deocamdată, nu o avem!), de peisaje exotice gen Hawaii sau jungla columbiană (pe care de asemenea noi nu le avem — dar, Dumnezeu, ce alte peisaje ne oferă munții noștri, sau marea, sau Delta, sau pustele României!) — problema care se pune însă în acest gen, al filmului „de acțiune“, nu e asta: problema este **cadrul de gândire** pe care îl pot oferi astfel de filme: solicitările intelectuale (căci există, cel puțin sint absolut necesare!). la care e supus spectatorul în pariul său cîstît pe care-l face cu ficțiunea, odată cu pătrunderea în sala de proiecție... Deși absolut necesar, profesionalismul — în cazul acestor filme „de acțiune“, repet — nu reprezintă esențialul (el se include), valoarea o dă spectaculosul enigmei, logica desfășurării evenimentelor și, mai ales, credința sinceră — dar absolut sinceră — că spectatorul pentru care faci filmul **nu e imbecil!** Că nu înghite orice, cu alte cuvinte...! Este cu totul și cu totul greșită ideea că genurile așa-zis comerciale („policier“, „aventuri“, „comedia“, filmul „horror“, „S.F.“, etc.), sint niște genuri **ușoare**; ele necesită niste calități artistice deosebite, iar faptul că, printre capodoperele mondiale ale cinematografiei se numără și producții aparținînd acestor genuri, dovedesc că ele, aceste capodopere, nu se pot ivi decît dacă la nivelul mediu al acestor filme nu se află cel puțin o cantitate numeric-calitativă de care să nu-ți fie rusine. „Văduva“ și „Idila“ fac parte, evident, din această cantitate.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Viața pe scenă

Teatrul — o religie

În general, oamenii sint dispuși să creadă în talentul actorilor chiar și cînd actorii fac tot ce se poate ca să arate că n-au cine știe ce talent. Sau că pun mai presus de cultivarea harului lor alte activități. Cel mai indulgent public rămîne, oricum am suci lucrurile, cel sosit la plajă, pe litoral. Acesta aproape că nici nu-și mai pune problema dacă spectacolele care i se înfățișează către seară, după ce se mai stinge zăpușeala, sint o chestiune de magie artistică sau simplu cabotinaj de sezon. Partea proastă e că știu asta și artiștii. Altfel nu se explică de ce la Galele tinerilor actori de la Costinești se prezintă, în fiecare an, atîția juri rău școliți sau poate neînvestrați cu dramul acela de credință trebuincios în orice artă. Fiindcă dintre toate artele, tea-

trul e cel mai aproape de religie. La a 8-a ediție, elementul vital al competiției l-au constituit cei trei invitați din Chișinău: **Elizabeta Bercu Bodeanu, Margareta Nazarkievici și Gheorghe Ciolpan**. Premiul I l-a primit Tomi Cristin și cu dreptate, dar dacă n-ar fi fost să sosească în festival basarabeni, nu știu dacă premiul nostru — una din cele mai complete prezențe din toate opt edițiile — ar fi părut la fel de bun. De multe ori, un context neinteresant împietăiește asupra participării excepționale. Basarabeni au dat Galei nuanță, criterii valorice, viață. A fost evident pentru toată lumea — juriu, participanți, spectatori — că ei s-au pregătit strașnic pentru deplasarea în România, că au tratat competiția cu un maximum de speranță, deși, înainte de a li se spune unde vor merge, nu știau dacă acest Costinești e o stațiune montană sau un orașel oarecare. Meritul lor e cu atît mai mare cu cît, deși nu cunoșteau nimic despre Galele de pe Litoral s-au prezentat ca la o întrecere despre care nu numai că știau totul, dar o și țineau în cea mai aleasă considerație. Ei au jucat pentru public, pentru un public cultivat, pe cînd majoritatea tinerilor prezenți în concurs au jucat pentru juriu. Elizabetei Bercu Bodeanu i s-a decernat premiul al II-lea, Margaretei Nazarkievici — premiul Uniunii teatrale din România iar lui Gheorghe Ciolpan — Premiul special al juriului pentru un recital de pantomimă demn de a fi reluat pe orice mare scenă europeană.

Formați la școala teatrului rus, dar privind dintotdeauna spre București, spre școala românească, cei trei socotesc anul 1990 ca pe timpul de răsruce al carierei lor. Elizabeta a reușit la concursul republican de selecție pentru alcătuirea noii trupe a Teatrului Național „Mihai Eminescu“ (fost Pușkin) din Chișinău. Margareta joacă acum la Teatrul „Alexei Mateevici“. Gheorghe Ciolpan — după trei ani de stagiatură la catedra de pantomimă a Institutului de teatru din Leningrad și alți cîțiva ani de actorie la Teatrul „Luca-fărul“ a devenit propriul său impresar. Ei cred că teatrul e în criză — dovadă și numărul mic de spectatori chiar și în celebre săli moscovite, unde pînă nu de mult era o problemă să procuri un bilet. Gheorghe Ciolpan socotește că „trebuie făcut ceva. De fapt, altceva“.

Am conversat, între două repetiții, cu tinerii actori din Chișinău marcat de o observație a Elizabetei: „Vedeți, pentru noi, moldovenii, o mulțime de lucruri, care aici au o semnificație obișnuită sau pur și simplu și-au pierdut orice semnificație, capătă un înțeles extraordinar. Cînd recit copilărește versuri „Melc, melc, codobel... și te du la Dunăre, și bea apă tulbure, și

Hora la Prislop

Existau cu cîțiva ani în urmă două manifestări culturale de mare amploare și popularitate, în țară și în lume, ambele născute din nevoia înaltă de spiritualitate a unor ținuturi adînc montane: **Tirgul de fete de la Găina**, din Munții Apuseni, și **Hora la Prislop**, de pe culmile Munților Maramureșului.

Nu știu cum a evoluat în ultimii ani Tirgul de la Găina, probabil ajunsese o relicvă pur de-

corativă a unor străvechi cutume. Știu, însă, că **Hora la Prislop** nu s-a mai ținut de cîțiva ani buni, exact de cînd întreaga cultură populară intrase în declin sub presiunea capacului totalitarist: toate cîntecurile populare, tot folclorul nostru trebuia să aibă ca „eroi de baladă“ doar două, aceleași personaje.

Duminică, 19 august, s-a reluat pe muntele Știol vestita **Hora la Prislop**, manifestare începută în

1967 de cîțiva oameni inimoși ai locului. **Hora la Prislop** se reazăază în drepturile ei de spiritualitate montană pe temeiul unor străvechi obiceiuri cu rădăcini coborînd pînă spre începutul mileniului: la cumpăna trecătorii Prislop din nordul României se adunau în fiecare august locuitorii satelor din Bucovina, Ardeal și Maramureș, ca într-o mereu reînnoită unire, în sărbătoare și comuniune umană, trei ținuturi

te du la baltă, și bea apă caldă..." eu știu și sufăr pentru că pruncii noștri nu înțeleg ce e aceea „Dunăre”. Și mai e un fapt care ne-a dat o stare de spirit aparte, în pragul lacrimii: întâlnesc oameni pe care, cu siguranță, îi văd pentru prima oară, iar chipurile lor mi se par cunoscute. Ca și cum le-am mai văzut cindva, ca și cum le așteptam. Nu știu alții cum sint... dar eu voi ține minte toată viața cele câteva zile petrecute la mare, la Costinești“.

TUDOR OCTAVIAN ■

Univers sonor

Melodie, ritm, culoare

Printre semnele europene de simpatie, adresate nouă, ca o țară ce își dorește ferestrele deschise spre lume, cred că cel al spaniolilor, înfățișat în melodie, ritm, culoare, este dintre cele mai spontane. Pentru prima dată, o scenă românească (Sala Mare a Palatului, redată bucuștenilor) a fost realmente inundată de pitorescul iberic, celebru pe toate meridianele prin nesfârșite copii băștinase. Am văzut acum originalul, în forma sa cea mai adevărată și plină de viață, așa cum îl reflectă popularele spectacole de zarzuele. Adică acel gen de largă accesibilitate în care cîntecul și dansul („la voz, el canto, el movimiento...“) se îmbină într-o multicoloră suită de imagini, cu strălucitoare vivacitate, oglindă a unui temperament incandescent, șlefuit de istorie și cultură, imposibil de confundat.

Nici o clipă de calm și de liniște în desfășurarea tablourilor descinse parcă dintr-o antrenantă fișta, cu toate jocurile de lumini și gesturi inspirate de cîntecele și melodiile populare, pe care s-a clădit specificul zarzuelei, ca teatru muzical pentru toți. Există o tradiție îndelungă alcătuită din conexiuni diverse ale teatrului cu opera și opereta, asimilînd curențele artistice ale latinătății meridionale, de-a lungul a mai multor secole. Din ele s-a format acest gen, fantezist în lăntuire a celor care populează serbările, coridele, într-o ambianță în care Dulcinea dansează habanere cu Don Quichotte, Escamillo și Figaro caută parteneri pentru passodoble, Don Juan și Isabela de Castilia fac pași de fandango... Sint treceri de la o stare la alta, de la o emoție explozivă la reținere excesivă, pe care doar pasiunea temperamentală o poate explica, cu gravitate și poezie latentă, în tumultul unui prea plin de viață, cuceritor. Să nu căutăm, în evoluția ansamblului „Amadeo Vives“ al Teatrului muzical din Madrid, subtilități și rafinamente incompatibile cu spiritul popular al zarzuelei. Aici pulsează ritmul și cîntecul estradei, se rotește ro-

chiile multicolore și se intersectează gesturi voluntare, cu o adăesare plină de bucurie și franchețe. Ambianța este rezultatul întregului, făcînd cunoscute publicului de la noi zarzuele ale unor maeștri niciodată cîntați pe alte tărîmuri — printre ei celebrul Amadeo Vives, despre care s-a scris, nu de mult, o mică monografie și în România —, alături de pagini antologice ale unor Granados sau De Falla. Mereu, pitorescul este argumentul atracției, chiar atunci cînd melodiile sint intonate de o voce a Orientului — ca soprana Juei Min Chu — ce ne amintește de legendarele expediții pentru descoperirea „drumului mătăsii“.

Spania ca stare de spirit, dăruită nouă, celor dornici de călătorie, de către artiști care nu se sfîșesc să-și iubească țara, iată un model de a fi al peisajului oferit de „Antologia Zarzuelei“. Poate că nu au devenit mai iluzorii castelele pe care fiecare și le-ar construi acolo... Dar oamenii au devenit mai adevărați, mai apropiați nouă decît prin orice misiune diplomatică sau orice discursuri căci, oricînd vom reauzi ritmul de castaniete, îl vom asocia cu un cîntec sau un gest capabil a cuprinde, pentru o frîntură de timp, soarele și luna strălucind deasupra Madridului.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

În premieră

Examen cu public

Pentru mulți dintre noi, e de mirare cum, într-o epocă ce practica la vedere perversitatea instituțiilor de cultură și artă în simple anexe ideologizante, teatrul a reușit o dublă performanță: a cînta de a nu se „prostituă“, de a nu se alinia, dar și de a-și exprima, cu mijloacele sale specifice, atitudinea „piezisă“, invitînd spectatorul la complicitate, la o formă sui-generis de disidență politică. Uneori a fost vorba de incompatibilitatea gardienilor culturii cu subtilitățile și nuanțele de subtext, de cele mai multe ori însă a fost o opțiune curajos asumată de slujitorii Thaliei. Bine că primul agricultor, miner, constructor n-a avut și veleități scenice (ca Nero).

În anii trecuți, susținerea admiterii la I.A.T.C. era un act de temeritate: un număr infim de locuri și sute de candidați, dintre care unii fii de actori, regizori etc., avînd deja o carieră în domeniu, așa cum a fost cazul fiului lui Ștefan Bănică. Anul acesta, deși Academia de Artă Teatrală și Cinematografică a publicat un număr mare de locuri comparativ cu anii trecuți (42 la

actorie și cîte 10 la celelalte secții) numărul celor înscriși pînă sîmbătă, 18 august, era destul de redus, provocînd nedumerire, dacă nu chiar îngrijorare și determinînd apariția pe postul de televiziune a însuși rectorului acestei instituții, spre a face, cum s-ar spune, reclamă firmei. Această criză de audiență a acestei instituții de învățămînt superior, pînă mai ieri asaltată de candidați, poate fi pusă în legătură cu lipsa de audiență a teatrului după 22 decembrie. O serie care, în anii limitelor și barierelor de tot felul, oferea șansa deschiderii și revanșei spirituale, o artă care, nepărăsind esteticul, și-a asumat mesajul politic, se văd acum amenințate de concurența cu meseriile rentabile și cu „artele „comode“ (televiziunea, de exemplu).

Într-o discuție purtată la I.A.T.C. cu domnul Victor Rebengiuc și cu doamna Sanda Manu, am aflat că, începînd cu acest an, primii doi ani de învățămînt sint probatori, reglementare salutară, deoarece se face astfel o mai bună cernere a valorilor, cei buni putînd continua, ceilalți putîndu-se reprofila. Se înlătură astfel și posibilele erori de estimare de la concursul de admitere. „Avînd menirea de a cîntări talentul, pentru care nu există bariere, comisia de admitere trebuie, atunci cînd examinează un candidat, să poată să presimțim în el un viitor“, declară doamna Sanda Manu. Ambii interlocutori repudiază ideea admiterii pe bază de „pile“, pentru că această instituție nu scoate absolvenți de serie ci personalități artistice care se vor afla permanent „într-un examen cu public“. Așa că dacă la I.A.T.C. au intrat mulți dintre fiii unor nume celebre din lumea teatrului și a filmului, aceasta dovedește că și meseria de actor, ca orice altă meserie, poate fi, poate chiar mai mult decît altele, o tradiție în familie. E drept că tinerii provenind din astfel de familii au șansa de a fi mai avizați și mai dezinvolți decît ceilalți. Poate că ar fi bine, tocmai pentru a elimina această „inechitate de start“ ca institutul să organizeze cursuri de pregătire cu toți candidații (și nu numai la regie film, ca anul acesta). L-am întrebat pe domnul Victor Rebengiuc dacă nu cumva există riscul unei scăderi a moralității membrilor comisiei de examen, mai ales în condițiile de autonomie universitară. Răspunsul a fost categoric: „Nu!“. Din comisie vor face parte specialiști de o aleasă tinută morală și profesională, în acest sens solici-tîndu-se și prezenta unor personalități din afara institutului. Și pentru a nu exista nici un dubiu, domnul rector invită revista „Flacăra“ să asiste în zilele de 25 și 26 august la susținerea probelor eliminatorii. Asta zicem și noi premieră!

VALERIA DORNEANU ■

Semnal

„Baconsky a avut conștiința puterii profetice a poeziei: „Cred că poezii spun soarta fiecărui popor“. Ei sint graiul lui primordial — pe care istoria nu-l poate corupe“. Dar și pe aceea a limitelor ei: „Cîntecul nu dă măsura adevărată a lucrurilor. El e replica lor virtuală și imposibilă“.

Astfel își încheie criticul literar Mircea Martin studiul introductiv la scrierile lui A.E. Baconsky, apărute nu de mult la editura „Cartea românească“.

A E BACONSKY scrieri I - poezii

Profețiile justiției

Dărmarea tiraniei ne-a dovedit că aveam (neexprimați) foarte mulți jurnaliști de clasă. Dar și fotoreporteri înzestrați. S-ar putea să (mai) avem și scriitori, ba chiar cinești.

Imagini fotografice ne înfățișează chipuri ale realității rămase ani și ani nevăzute ca misteriosul revers al Selenei. Avem prilejul să ne bucurăm ochii cu priveliști pînă de curînd prohibite (turle de biserică, de pildă), ni se propun memorabile portrete (un Iisus Christos superstar, să zicem), începem să viețuim într-un fremătător album de stampe.

Ce nu înțeleg eu este ostentativitatea unor maeștri de a decupa din actualitate, trecîndu-le, icoane ale decreștădintei și dezolării. O bătrînă cu fața smochinată stă pe un bolovan, cu capul în mîini ca pe marginea unei gropnițe. Un moșneag (june cam pe la 1907) arborează într-un băț ținut pe umeri o plasă de vinilin goală. Un copilandru desculț scrutează colbul unui drum de țară.

România? Nu. Biafra, de-a dreptul. Aștia sintem, aștia sintem, așa defilăm par a zice modernele dagherotipii, totul e un marasm, deșărtăciune, iluzii asasinat. Și de la această leneșă constatare se ajunge firesc la imprecăție, la urlet: Iată unde am fost aduși! Asta e „liniștea“ promișă?

Sint oameni care vor ca peste noapte magazinele românești să rivalizeze cu cele americanești. Nu găsești o bujie nefericitei Dacie, dar pretinzi o mașină niponă. Se solicită, pe lingă pașapoarte, valută.

Și fotoreporterii denunță cozile la consulate, grupurile colorate, de români flămînzi, în aeroporturi ostile.

A apărut, și afișarea (stupidă) a milei pentru poporul român. Un poet cunoscut privește chipurile pasagerilor într-un autobuz provincial și e înduioșat de hainele lor jerpelite. Glosează înlăcrimat pe seama chipurilor lor vestede. Ajuns la țintă e cuprins de tristete pentru sermeana țeară și o blagoslovește cu un condescendent Amin!

Un ziarist bogat (între „întreprinzători“ primii îmbogățiți sint ziaristii, cîțiva mai iuți de... picior) își propune să comenteze sărăcia națiunii. Mirie iritat, protestează, blasfemiează și în loc să avanseze vreo soluție, oricît de palidă, pentru ca mașina lumii să se miște prodigios, conchide cu înțelepciune cum că bine ar fi să fie bine.

Sintem săraci, dar nu într-atît încît să devenim prima țară cerșetoare a istoriei. Ne-ar bate Dumnezeu dacă le-am face uitate, darurile cu care ne-a împodobit vatra, puterile morale cu care ne-a înzestrat.

E bine să spui: Totul e pierdut! Șansa României e compromisă ireversibil! Sintem copiii mizeriei. Aici, Hiroshima! Aici, Sodoma și Gomora! E lesne să înalți aceste strigăte grozave în vreme ce tocmai ti-ai schimbat apartamentul din bloacă pe vilă (veche, ce-i drept) și ti-ai schimbat convingerile (și amanta), un Ford e mai rezistent la noroale decît tinichelele noastre, o vacanță în Bahamas o anulează pe cea de la Fucioasa, etc... Deznădăjduitii profeți ai catastrofei se recoltează îndeobște dintre cei ce urlă în pustie (dar cu gurile pline), dintre chivernisiți și „isteti“.

Parcă a venit timpul unor evaluări și reevaluări lucide, timpul creației. N-avem lame de ras, dar nici idei?

Fiindcă a promite lumii, Europei cum că vom trăi ca în sinul lui Avram în circa doi-trei ani (versiune Rațiu) sau în patru-cinci (versiune Roman) e o stupiditate. Tocmai fiindcă „părțile esențiale“ ale eșafodajului social sint compromise în România, tocmai fiindcă trăim o înrăutățire continuă a climatului politic, elementul prim de la care ne propunem să pornim la drum în speranța reîntrării în istorie e necesitatea ajungerii la o stare de echilibru în gînduri și fapte. La toleranță. La respectul tuturor vocilor care se exprimă cu coerență.

Nu putem fi atît de ridicoli încît să vorbim de eșecul unor programe de-abia enunțate. Nu putem deplînge ineficiența unor legiuri votate de doar o săptămînă. Nu ne putem conduce pașii numai după șepsetile prezumții ale străinătății. Români continuăm să populeze România. Au și românii cuvîntul lor cînd e în joc destinul României: cel esențial. România nu e doar lacrimă și bocet: e și vigoare și tenacitate și vis. Nu sintem rușele Europei ci trup(încă tînăr) din trupul bătrînei Europe.

Deci înapoi (de fapt, înainte) la muncă.

Fiindcă am ajuns să ne întrebăm cîte zile de muncă are luna (calendaristică) și cîte săptămîni de odihnă...

GHEORGHE TOMOZEI ■

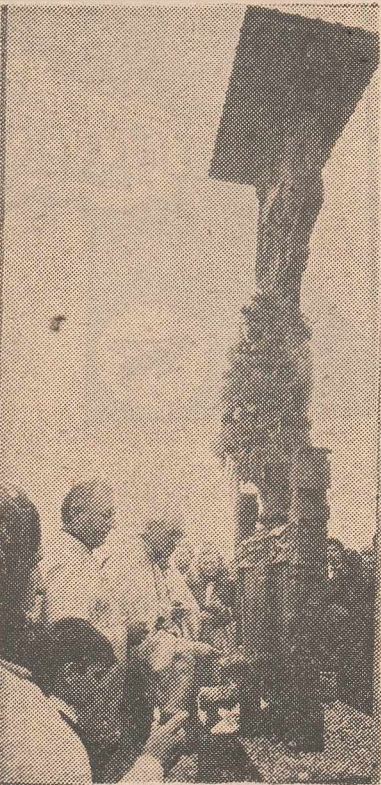
românești care au păstrat nestinsă prin vremi flacăra identității naționale în acest nord înalt al dacilor liberi.

Reluarea tradiției s-a întîmplat sub semnul ploii, cum depun mărturie imaginile fotoreporterului. Ploaia este, însă, semn de fertilitate: Hora va fi rodnică în viitor. Duminică 19 august, s-a sfîrșit frumoasa Troiță a eroilor, dăltuită în lemn de un cunoscut meșter popular, corul din Fin-teus Mare a sporit înălțimile cu spiritualitatea cîntecelor sale, mii

de oameni și artiști din județele Maramureș, Bistrița-Năsăud și Suceava s-au ridicat pe pragul înalt dintre cer și pămînt, care este Pasul Prislop, unînd trinitatea sufletească a Maramureșului, Ardealului și Bucovinei într-o singură sărbătoare: bucuria regăsirii identității de sine, libertatea și rostirea irepresibilă a valorii. (I.Z.).

Fotografii de ELENA GHERA ■

Fotografie de CHIOVEANU LEONARD

Am văzut lumină pe pământ Și m-am născut și eu...

Arta imbrobodirii

Cu imaginea, încă vie, a științei indignării cu care sibienii ne arătau în decembrie — grație televiziunii — preocupările fostului dirigitor al Sibiului — Kent, wisiky, ciorapi de damă etc. — scriam în numărul 23 al revistei: „În sfârșit, vești bune!”, afirmând că, fără nici o exagerare, Sibiul era primul oraș care ne trimitea, după revoluție, o veste bună. Steliana Capătă, o biată femeie văduvă, locuind în niște condiții mai mult decît mizerabile, primise un apartament cu două camere. Cel puțin, așa se înțelegea din adresa Primăriei municipiului Sibiu. Gîndisem că arta răspunsului ambiguu, prin care semnatarii credeau că ne imbrobodesc, a fost îngropată odată cu singele ce-a curs. Groaznică eroare! Aceeași primărie se grăbește să ne trimită o a doua adresă, cit se poate de oficială, pentru a ne dumiri că n-am înțeles noi bine: nu doamnei — care, adevărat, are o situație foarte dificilă — s-a repartizat apartamentul, ci întreprinderii unde lucrează aceasta. Negru pe alb, se subliniază că sînt necesare „niște precizări”. Nu femeia a primit casa, ci Complexul C.F.R. — Sibiu. Deci, am publicat o știre falsă.

Iată, cînd mă așteptam mai puțin, enigma pare a fi dezlegată. Steliana Capătă ne scrie din nou: „Urmare a publicării dumneavoastră în revista „Flacăra” nr. 23 din 6 iunie 1990 sub titlul „În sfârșit, vești bune!” m-am prezentat la Complexul C.F.R. — Sibiu cu acel anunț publicat de dumneavoastră în mî-

nă. După ce i l-am prezentat șefului de stație, domnul Birsan, acesta a spus că nu cunoaște nimic despre acel anunț, dar că, într-adevăr, foarte recent s-a primit un astfel de apartament care corespunde cu cel din revistă, dar că a fost repartizat de dinsul altei persoane. Și, mai mult decît atît, el nu se poate lua după acest ziar, deoarece actualmente ziarele se laudă și mint foarte mult... Am mers la primăria municipiului Sibiu, unde am cerut audiență persoanelor în drept. Așadar, am fost în audiență la domnul viceprimar Popescu Nicolae, domnul secretar Știrbeș Cornel și apoi la domnul Ivan, la Fondul locativ. De la toți acești domni răspunsul a fost cam același: Da, într-adevăr, ca urmare a sesizării pe care ați trimis-o dumneavoastră Primăriei, aceasta a luat act și a repartizat un apartament situat în cartierul Valea Aurie, Complexului C.F.R. — Sibiu. Ca urmare a situației create, Primăria municipiului nu mai poate interveni sau obliga Complexul CFR să mi-l repartizeze mie. Dacă cei de la conducerea Complexului l-au repartizat altei persoane, ei n-au nici o vină că s-a întîmplat așa și cel mai indicat este să mă duc să mă răfuiesc cu cei care au repartizat apartamentul altcuiva”.

Da, distinși domni, recunosc, am comis, nu una, ci mai multe erori: aceea de a fi crezut că s-a terminat cu răspunsurile în doi peri, din care fiecare înțelege ce poartă; am sperat că la vremuri noi au apărut oameni noi.

LIANA TATOS

Vindecați-o pe Mădălina!

Nu de mult ne sosea o impresionantă scrisoare din Cîmpina. Doamna Elena Banu ne povestea tragedia unei tinere familii, al cărei unic copil, o fetiță de 11 ani, este lovită de două ori de soartă. Primul diagnostic: cataractă congenitală bilaterală. Nu după mult timp, se descoperă și o encefalopatie cronică infantilă. „Acest copil are nevoie de ajutor!” ne scria doamna Banu. Am solicitat, la rîndul nostru, sprijinul Ministerului Sănătății. Ecoul, cit se poate de prompt, ne dă și nouă, dar mai ales familiei din Cîmpina, o rază de lumină: Iorga Mădălina a fost trimisă, cu acceptul părinților, la Comisia de expertiză a Spitalului Gh. Marinescu din București — clinica neuropsihiatrie infantilă. Precum părinții, vă rugăm și noi: „Vindecați-o pe Mădălina domnilor doctori!” (L.M.T.).

Îndreptări cu mulțumiri

Nu numai că subscrîm la cele notate de doamna Doina Strava din Timișoara (str. Rodnei nr. 1 ap. 15) dar îi și mulțumim pentru modul delicat în care ne atrage atenția asupra unei greșeli strecurate în paginile revistei. „Iată despre ce este vorba: Cred că cei care sînt chemați azi ca prin cuvîntul scris să ne lumineze, au o sarcină cu atît mai grea, datorită anilor de beznă în care am trăit. Ei trebuie să fie foarte exigenți față de cei din jurul lor, dar în primul rînd cu ei înșiși. În numărul 28 din 11 iulie apare un articol al cărui titlu este „Quod licet Jovis non licet bo-

Refugii pentru pietoni, capcane pentru șoferi

Că starea drumurilor din București este sub orice critică s-a mai spus. Toată lumea e de acord că trebuie făcut ceva și totuși afară de mici cîrpeți pe ici pe colo nu se face nimic. Se mai refac cu o tenacitate remarcabilă refugiiile de pietoni din stațiile de tramvai. Ele nu rezistă mai mult de 2—3 nopți. Camioane, mașini mai mici sau mai mari se izbesc de ele pentru că neluminate și nesemnificate cum trebuie devin adevărate capcane și pericole pentru șoferi. Protejăm

vis”. Dictionul latin este: „Quod licet Jovi non licet bovi”. Atît „Jovi” cit și „bovi” răs-pund la întrebarea cui îi este sau nu permis ceva, deci nu e vorba de cazul nominativ, care are terminația în s. E prima oară cînd mă adresez unei publicații. Vă rog să nu mi-o luați în nume de rău”. Se înțelege că nu. Ba mai mult, vă mulțumim încă o dată. (L.M.T.).

Interviu la o cafea

Cu domnul dr. Gheorghe Tretiu, medic șef anestezist la Spitalul Județean Sibiu. „Nu avem multe dar din ce avem acum ne-a lipsit mereu. În sensul acesta este o mare schimbare. Din aparatura pe care am primit-o la ajutoare, multe sînt vechi. Din patru putem însă face unul să meargă. Cu medicamentele e mai greu; noi nu fabricăm nici glucoză și dacă ne pompează occidentul avem, dacă nu...”

Rep. Cum sînt sim-

pietoni și omorîm șoferii? Dacă nu sîntem capabili să le facem cum trebuie, după metode și proiecte proprii, să le copiem după alții. Sau să le desființăm. E mai cuminte și mai sigur pentru pietoni să aștepte tramvaiul pe trotuar decît în mijlocul drumului.

Iată doar două din trecerile de pietoni dintre Bd. 1 Mai și Expoziție refăcute și distruse de mai multe ori în acest an. Din fotografii lipsesc mașinile care sînt la service și persoanele din mașini care sînt în convalescență. (O.G.).

betele unui doctor?

„Eu sînt prin Spital, dar cu personalul mediu sînt probleme. Pînă acum, infirmierele sau surorile vin, deși nu sînt plătite și fac „muncă patriotică” dar pînă cînd? Leafă pentru sim-bătă și duminică iau tot medicii. Numai ei. Ori cum, pentru 2000 cit ia o infirmieră făcînd, uneori, treburi jenante, nu știu cite vor mai veni...”

Rep. Mîncarea e proastă, prin reanimare oamenii sînt ciupiți de țințari.

„O zi de spitalizare costă 14 lei; în alte părți este 300 mărci... Oricum, e mai bine ca înainte. Vă ofer, însă, o rațiune minimă: o operație de stomac la care participă 8 cadre medicale, instrumentar, curent etc. costă 300 lei; demontarea unui motor de motoretă Mobra, 275 lei. Maj vorbim?”

Rep. Multe instituții și-au pus în coada numelui cuvîntul LIBERĂ. Cum vedeți Dvs., să zicem, „Spitalul Liber?”

„Stăra zi și noapte și

așteptăm... bețivul sau cel bătut într-o încăierare. Îl reparăm, cu eforturi mari, el urinază pe calorifer și a doua zi pleacă. De sfîntul Pătru vine unul înjunghiat; zice — hai bă să mă operezi, îl întreb — cum a fost?, zice — am bătut și p'ormă ne-am junchiat. Zic: și la noi sînt toți beți. Rămîne cu gura deschisă; ce, cum? Păi voi n-aveți voie să beți, ați innebunit? Pă mine cine mă operează?”

Rep. Cam tare gluma Dvs. dar poate fi subiectul unei meditații. În încheiere, cum vi se pare azi?

„La ora asta toți vor să ciștige. Numai ei și nu din muncă, adică din lucru bine făcut, ci furînd și înșelînd. Ce nu știu mulți e că cel mai important pe lume pentru om este să ai unde să te duci dimineața să muncești”.

Rep. Mulțumesc. Pe vremuri (?!) era o glumă, „cel mai mare duman al unui român este acela care îl pune să muncească”. Păcat. PAUL AGARICI

El poate curăța (de praf) numai îmbrăcămintea groasă. Și nu numai.

Mobila, cărțile, spațiile greu accesibile, covorul, tapiseriile pot fi curățate în mod rapid utilizînd oricare dintre aspiratoarele: AP 20 S, AP 21, AP 10, AP E.

Caracteristici tehnice:

● putere de absorbție mărită: 460 W pentru aspi-

ratoarele AP 20 și AP 21; 600 W pentru AP 10 și AP 10 E;

● permit refularea verticală a aerului, înlăturînd astfel posibilitatea de împrăștiere a prafului de pe suprafețele încă necurățate;

● se manevrează ușor datorită celor două roți, plus roata pivotantă;

● se poate utiliza priza de alimentare cu tensiune fără împămîntare, aspiratoarele fiind construite în clasa a II-a de protecție.

Accesorii:

● perie completă cu funcțiuni multiple pentru curățarea suprafețelor plane;

● perie triunghiulară pentru bibliotecă, mobilă etc.;

● duză îngustă pentru spații greu accesibile, calorifere etc.;

● duză lată pentru tapiserii, îmbrăcăminte groasă;

● un tub flexibil;

● două bucăți țevi — prelungitor;

Piese de rezervă:

● patru saci de hirtie — filtru;

● două perii de cărbune.

AP 10 și AP 10 E prezintă în dotare și un indicator de umplere a sacului, cu ajutorul căruia se previne suprasolicitatea motorului.

Aspiratorul AP 10 E poate fi reglat electronic.

Echiparea cu saci de hirtie colectori permite o exploatare igienică a aspiratoarelor.

Forma constructivă este atrăgătoare și în culori plăcute.

Designul și gama de accesorii pe care le prezintă aceste moderne aspiratoare de praf, satisfac cele mai exigente cerințe.

AP 20 S — 950 lei; AP 21 — 990 lei; AP 10 — 1300 lei; AP 10 E — 1560 lei.

Termenul de garanție pentru aspiratoare este de 6 luni de la data cumpărării.

De la coadă adunate

Boală diplomatică

— N-aveți, zău, și dumneavoastră un piculeț de răbdare!
— Ce să mai avem, dom'le, c-am avut destulă. Tot am crezut și tot am sperat că măcar de cozile astea bletemate 'om scăpa.
— O să scăpăm și de ele.
— Cînd, dom'ne? La Sfințu'șteaptă!
— Stai, frate! Ce crezi că se bate din palme? N-ai văzut, domnul prim ministru a vorbit de reorganizări... s-a schimbat și primarul capitalei...
— Da... ce să spun... Știi, vorba aceea... bucuria nebulilor.
— Na! Cu asta ce mai ai, frate?
— Cu cine?
— Păi, cu primarul... cu domnul Ciurel. Nu-l văzuși, nu-l auziși, nu-l știi, da, gata, repede cu gura pe el! Sînteți grozavi, domnule!
— Aici, să știi c-ai nimerit-o. Asta e! Nu-l văzui, nu-l auzii! Păi, se poate, frate, să stea o țară întreagă cu gura căscată pînă la 11 noaptea să te aștepte și tu să nu vii?
— Da' unde l-ai așteptat?
— La televizor. Nu era invitatul săptămînii? Cînd colo... ce să vezi?

„Caruselul“... film, adică. Amețeală, ce mai!

— Stai, domnule, c-a fost bolnav omu'!

— Da! Avea boală pe Emanuel Valeriu! Zău, dom'ne, ce ne credeți toți așa timpiti?

— Și, adică de ce nu putea să se fi îmbolnăvit?

— Ce boală-i asta, neică, de-ți trece de seara pînă dimineața? Că, doar ai văzut, a doua zi a fost și-a depus coroane pentru Calderon.

— Ziaristul asta și-a dat viața la revoluția noastră, domnule!

— Asta așa e. Păcat de el.

— Pe urmă, a fost și ambasadorul Franței. Se putea să lipsească? Trebuie să ne gîndim un pic și la diplomatie...

— A... cu diplomația să mă lași... asta a făcut-o cu noi, c-o seară-nainte... boală diplomatică!

— Crezi?

— Păi, cum altfel? Să s-apuce să dea explicații — că-l știi pe domnu' Valeriu, cînd vrea el, e rău al dracului — și să zică, cum că aia nu e, că ailaltă nu se poate, că să mai vedem... că drumurile, că blocurile, că aprovizionarea... și cite și mai cite are un primar? Nu-i mai simplu să te îmbolnăvești?

ce a mai trimis și unor ziare locale. Nu sîntem de acord cu blamarea colegilor de la publicațiile „Răsunetul“ și „Viața“. De ce? Pentru că, aveți dreptul, stimați cititori, să gîndiți în fațșarea viitoare a orașului dumneavoastră (linii de tramvai, curățirea riului Bistrița, perdele de arbori, dămini și obiceiuri, etc., etc.) dar nu aveți dreptate crezînd că toate astea trebuie făcute de ziare. Este totuși, în mare parte, treaba primăriei. Ce-ar fi să oferiți propunerile dumneavoastră domnului primar? Va fi, cu siguranță, foarte interesat.

strada Halmeu să respecte cele mai elementare norme de igienă, oprind poluarea străzilor cu reziduuri de ulei. Aceste reziduuri au înfundat sistemul de canalizare, fiind amenințați, la prima ploale, cu inundarea tuturor locuințelor“.

Cum are fabrica atîtea reziduuri? Unde-o le-o fi găsit? Or, poate aruncă și uleiul la canal? Ar fi o explicație pentru inexistența sa. Cît despre lipsa de bun simț față de cetățenii ce locuiesc în zonă, zău, n-avem cuvinte!

Iarăși taxa... aceea...

Cum sint zvonuri că legiuitorii se vor gîndi, în sfîrșit, și la taxa de celibat, le oferim, din nou, argumente spre a o face cu inima ușoară. Iată un fragment din scrisoarea avocatului Stelian Agapie din Vaslui, str. Primăverii, bl. 110, sc. B, ap. 1: „Mă gîndesc la multe persoane nefericite, lipsite fără vină de capacitatea de a procrea ori de a naște. La alte persoane, cu demnitate și bun simț, care nu-și pot permite să angajeze la întîmplare relații de natură să ducă la nașteri. Mă gîndesc la biete de femei bolnave, handicape, care ar putea naște numai riscîndu-și, ori pierzîndu-și viața. Mă gîndesc la bărbații care au dorit copii, dar sarcinile au fost evitate sau, înălțurate de către partener, fără ca ei măcar să știe. Mă gîndesc la persoane care din salariul lor — și așa ciuntit — dau ajutor material părinților neputincioși și sărăciți de același regim pe care-l blestemăm cu toții... Mă gîndesc la toate acestea și la multe

alte, am dreptul și sint liber să gîndesc, iar nedreptatea îmi apare în proporțiile ei reale și de neiertat“.

Tristă poveste a mii de familii

Aproape că nu știa cum să înceapă și nici dacă se cade să ceară ceva. A venit la redacție, pur și simplu pentru a ne spune o poveste tristă: aceea a unei familii cu trei copii, în care întregul ciștig este de 4.400 lei. „Grădinița costă 960 lei, ne spunea Ioana Nițulescu din București, str. Grigore Moisiu nr. 3, sector 2. Copiii le trebuie încă multe altele. Nu ne ajung banii. N-ar putea fi micșorate taxele la grădiniță?“ Nu e doar problema Ioanei Nițulescu, e povestea tristă și adevărată a mii de familii. Pot fi, ele, oare, ajutate?

Revolta fără curaj

Ne puneți două întrebări: „Cui ne putem adresa să vină să vadă și acest loc de pe graniță, unde conducerea C.A.P. a rămas aceeași și se poartă ca pe o moșie care le aparține? Pe noi, țărani, cine ne reprezintă în Parlamentul țării?“

Vă punem și noi o întrebare: Cum să vă răspundem, din moment ce ne avertizați în final: „Vă rog ca numele meu să rămînă anonim, pentru că la sate este riscont să scrii și să critici șefii“.

Putem spune, măcar, că sînteți din localitatea Vălceni, județul Timiș? Asta, doar pentru a se ști de unde pot fi luați „șefii“. Deși, ne îndoiim că „sesizarea“ dumneavoastră va fi băgată în seamă. La așa curaj, așa revoltă!

Grupaj realizat de LIANA TATOS ■

Cu domiciliul forțat

Sînt lesne de înțeles, drept pentru care le și respectăm, motivele pentru care corespondența noastră ne roagă să nu-i divulgăm identitatea. Problema ridicată în scrisoare este, însă, nu doar de actualitate, ci și de maximă gravitate. În urmă cu niște ani, soțul domniei sale a rămas în străinătate. Pe lîngă multe alte represalii, i s-a luat și dreptul de proprietate — cel considerat de autorități al soțului — pe jumătate din apartament. Așa încît, corespondența noastră nu-i nici deplin proprietară, nici de tot chirieșă. Inconveniențele sînt numeroase. „Mă simt, pur și simplu, cu domiciliul forțat. Nu pot face schimb de locuință cu un chirieș al I.C.R.A.L.-ului, pentru că pe jumătate din apartament sint proprie-

tară — și nici nu-l pot vinde, că nu-i nimeni nebun să facă o afacere atît de păgubitoare. Pentru mine, rămasă singură, spațiul este mult prea mare și mi-e imposibil să-l schimb“.

Situația pare, este adevărat, fără ieșire. Cum, după știrea noastră, nu e singurul caz, poate că domnii legiuitori vor medita puțin și asupra acestei aberații ceaușiste.

Intrebări pentru șefii șefilor

Pesemne, știa el ce știa, responsabilul Reprezentanței „Arctic“ din Calea Moșilor, București, cînd a luat-o în ris pe doamna Elena Mihaela, poftind-o, mai anul trecut, să se ducă să-l reclame unde o vrea. După copia atașată memoriului adresat redacției, se pare că doamna s-a dus la co-

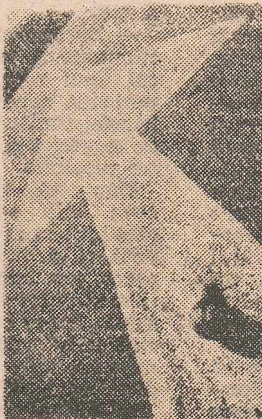
mandantul Miliției din sectorul 2 (de ce tocmai acolo, n-am înțeles). Cum de atunci a trecut un an și Mihaela Elena are congelatorul în aceeași stare — de mobilă — se vede că pe la Reprezentanța „Arctic“ n-a prea trecut revoluția. O întrebare pentru șefii șefilor de la reprezentanța cu pricina: „Chiar n-aveți de gînd să schimbați nimic?“

Pînă și Circa 8 Miliție se numește acum „Poliție“. Iar dacă nu vă schimbați firma, reparați măcar congelatorul bieteii femei! Altele noi, am băgat de seamă, nu sînteți în stare să ne mai oferiți.

Ați greșit adresa!

Sîntem intru totul de acord cu afirmația domnului Alexandru Vasile (Str. Greceanu nr. 3, Bistrița) că nu e tocmai corect să ne trimită ceea

Zodia melcului

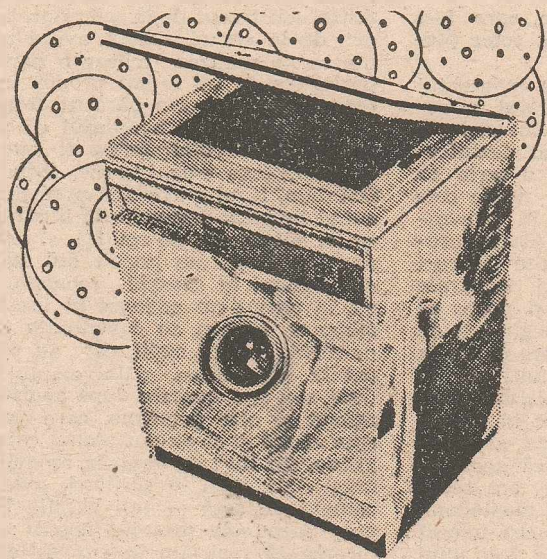
E totuși un progres. Din zodia racului am intrat în zodia melcului.

Unde ați găsit reziduuri?

Cu mîna pe inimă vă declar, în cartierul meu, situat în sectorul 2 al Capitalei, nu găsești ulei, să dai cu tunul. Mă tot întrebam de ce, cînd, iată, rîndurile Elenei Pufulete (str. Halmeu nr. 17, sector 2) parcă încep să mă dămirească. „Vă rugăm să ne ajutați în încercarea de a-i convinge pe salariații Fabricii de ulei „13 Decembrie“ din

Rufele murdare se spală în familie

dar imaculate ies doar dintr-o mașină de spălat rufe
AUTOMATIC ȘI (SAU) AUTOMATIC SUPER
efort redus — timp liber cîștigat

Execută în mod automat

- prespălarea
- spălarea
- limpezirea
- stoarcerea
- apretarea
- parfumarea
- albăstrirea
- înălbirea

Avantaje față de cele cu pulsator:

- AUTOMATIC — 12 programe de spălare
- AUTOMATIC SUPER — 16 programe de spălare adecvate tuturor sortimentelor de rufe
- Capacitate maximă de spălare — 5 kg de rufe uscate
- Manevrare ușoară și simplă
- Consum rațional de energie electrică
- Siguranță în exploatare
- Uzură redusă a rufelor

GARANȚIA — 12 LUNI DE LA PLATA CUMPĂRĂRII

Inițiativă privată

La Ploiești a luat ființă, prin asocierea a 10 acționari, prima companie privată din industria grea, ramura extractivă, care va acționa în domeniul extragerii și prelucrării titeliului românesc.

Sărbătorile parlamentului

Parte din parlamentarii români si-au petrecut vacanța la hotelul „Panoramic“ din Olimp, la invitația autorităților locale. Hotelul beneficiază de o aprovizionare fără precedent.

Sărbătoare religioasă

La Putna, de Sfînta Maria Mare, s-a sărbătorit, pentru prima oară după aproape cinci decenii de intoleranță comunistă, tradiționala sărbătoare a hramului acestei mănăstiri. Au luat parte ierarhi ai Bisericii ortodoxe și ai celei din Bucovina de Nord. O dată cu acest eveniment, și-a sărbătorit hramul și mănăstirea Tismana, ctitorie a călugărului Nicodim, datînd din 1364.

Poșta redacției

Stan Ion — Baia Mare: Da. ● Ivănescu Anca — București: La școlile postliceale de specialitate pot participa la examenul de admitere (10—15 septembrie) absolvenții de liceu cu diplomă de bacalaureat care, pînă la 31 decembrie 1990, nu depășesc 30 de ani. Pentru toate specialitățile se permite înscrierea indiferent de profilul de liceu absolvit, cu excepția specialităților din domeniile petrol și silvicultură, sanitar: asistent medical cu durată de 1 an, la care se pot înscrie numai absolvenți ai liceelor sanitare; asistent medical pentru pediatrie și ocrotire și asistent medical de obstetrică și ginecologie, la care se pot înscrie numai fete și maseur, la care se pot înscrie numai nevătători. Examenul constă în probe scrise la două discipline studiate în liceu, iar media minimă de admitere este 5. Amănunțe în ultimul număr al publicației „Preuniversitaria“. ● Ventura Marios — București: Observațiile dv. sînt îndreptățite. Vom avea mai mare grijă. Vă mulțumim pentru atenția cu care ne citiți. ● Vasile Petre — București: Pînă la adoptarea unor noi reglementări legale privind regimul fondului funciar se interzice înstrăinarea, prin acte între vii, a terenurilor de orice fel situate înăuntrul sau în afara localităților, cu excepția terenurilor aferente construcțiilor care se înstrăinează — inclusiv curtea — în suprafață de cel mult 1.000 metri pătrați. Această lege a intrat în vigoare la 31 iulie 1990. ● Vasilescu Anton — Suceava: Încuviințarea înfierii este de competența instanțelor judecătorești. Art. 73 și 74 din Codul familiei și Decretul 137/1956 sînt abrogate (Monitorul oficial al României nr. 951 august 1990). ● Sebastian Sanda — Pincota (Arad): Prețuirea pe care o exprimați în scrisoare ne bucură. Propunerea dv. este în atenția conducerii redacției. Dar să știți că nu e deloc ușor. ● Ionescu Eugenia — Ploiești: Vinzarea de locuințe construite din fondurile statului către populație este reglementată prin Decretul-lege nr. 61 și Hotărîrea Guvernului nr. 608 (Monitorul Oficial nr. 22/8 februarie și nr. 78/29 mai 1990). ● Octav Nicolae — Timișoara: Reveniți vă rugăm.

REGHINA VĂRVICI ■

Ziua națională a Uruguayului

„Am încredere în român ca individ“

Domnulele ambasador, în dialog cu George Arion, redactorul șef al revistei „Flacăra“

— Domnulele ambasador, ați fost printre primii diplomați străini care au dorit să ia contact cu presa română după evenimentele din decembrie 1989. Căruia fapt i se datorează acest interes pentru gazetari și munca lor?

— Munca unui gazetar nu diferă prea mult de cea a unui diplomat; ambele pretind o mare doză de obiectivitate, bun simț și efort înverșunat în căutarea adevărului.

— În ceea ce mă privește, imediat după revoluția din decembrie 1989 am vizitat marea majoritate a redacțiilor revistelor și ziarelor din București, considerând că un diplomat, în dorința sa arzătoare de

obiectivitate, trebuie să asculte și să cunoască nemijlocit, direct de la sursă, toate opiniile, oricât de diferite ar fi ele. Numai așa putem emite, după aceea, propriile noastre opinii. Căci nu trebuie să uităm că într-o democrație — și aici mă refer la cea existentă în propria noastră țară — adevărul nu va fi niciodată patrimoniul exclusiv al celor care dețin puterea politică sau economică. Din contră: adevărul este și va fi întotdeauna un patrimoniu al tuturor cetățenilor națiunii, fără nici o excepție.

— Ați venit în țara noastră înainte de răsturnarea dictaturii. Presupun că sederea

dumneavoastră la noi până în decembrie semăna întrucivă a exil.

— Răspunsul la această presupunere ar putea face obiectul unui reportaj întreg, dar perioada aceea, tristă etapă a istoriei românești contemporane, prefer s-o dau uitării pentru moment.

— Dar o să vă spun totuși ceva. Atât eu cât și familia mea simțim nu numai uruguyaneni, ci și buni creștini și, de aceea, am împărtășit persecuțiile și suferințele la care era supus acest popor simțind în străfundul sufletului demnitatea necontrolată a celui sistem dictatorial, plin de cruzime.

— Sinteți ambasadorul unei

țări mici, care a cunoscut situații oarecum asemănătoare cu cele din țara noastră. Cum a reușit să le depășească?

— Situațiile ar putea părea similare, dar nu au fost așa. În răstimpul acestui secol, Uruguayul a avut, până în 1973, un sistem democratic de guvernământ. În pofida tuturor eforturilor noastre, în 1973 nu am mai reușit să scăpăm de acel val nefast de dictaturi militare care au flagelat Conul Sudic latino-american.

— Unsprezece ani mai târziu, prin alegeri libere, am reînnoțat calea democratică de care fiecare uruguyan a jurat, cu mîna pe inimă și din tot sufletul, să nu se mai despartă niciodată.

— Orice dictatură este de condamnare, bineînțeles, dar a noastră n-a atins niciodată dimensiunea teroarei, cruzimii și disprețuirii vieții omenesti, așa cum a cunoscut România, în special în timpul familiei Ceaușescu. Nu ne bucuram de prea multă libertate în epoca despre care vă vorbesc, dar toți uruguyanii încercăm, dinlăuntrul țării, să ne exprimăm prin intermediul folclorului nostru, al teatrului, sau al altor forme de manifestare. În sinteză: marea majoritate a uruguyanilor folosește un limbaj subtil, simplu dar inteligent, pe care noi îl înțelegem perfect, dar nu la fel și cenzorii, care indeobște sînt dogmatici și analfabeti.

— Dumneata mă întrebi: Cum de-a reușit Uruguayul să-și vindece rănile și frustrările

suferite în cei unsprezece ani de dictatură? Iar eu îți răspund: Numai și numai prin felul de a fi „uruguyan“, adică cu generozitate, înțelegere și înțelepciune. Întorcînd spațele trecutului și crezînd neînmuritat în viitor, cu consensul tuturor forțelor politice și sociale din țară, care au favorizat și au obținut un mare acord național. În Uruguay, noi avem credința că este logic și firesc ca fiecare forță politică să aibă și să-și susțină propriile idealuri, dar istoria ne-a învățat că atunci cînd e vorba de Națiune, toți și firesc în parte trebuie să facă un efort maxim pentru a atinge un țel comun. Din fericire, ne-am pus întotdeauna de acord în ceea ce privește marile probleme naționale, chiar dacă porneau cu ideea că la masa de discuții se află reprezentanți ai de diametral opusi, cum ar fi cei ai unui partid de centru-dreapta și cei ai partidului comunist uruguyan, ca să dau numai un exemplu.

— Cum ați caracteriza viața din România de azi?

— Întrebarea este strîns legată de cea de-a doua pe care mi-ați pus-o. Înainte de revoluția din decembrie 1989 nu exista, în cercurile bucureștene, decît o atmosferă de mediocritate și platitudine intelectuală. De atunci încoace, însă, un diplomat acreditat în România duce o viață normală, ca în orice altă democrație: primește acasă reprezentanții ai autorităților, politicieni, intelectuali, etc., iar ei vin pen-

Interviu cu ARISTIDE BUHOIU

„Am fost, mereu, foarte aproape“

— Domnule Buhoiu, deci, iată-vă din nou în redacția revistei FLĂCĂRA pe unde nu ați mai trecut de multă vreme. Pentru cititorii noștri, deși unele amănunte le-ați furnizat deja în interviu pe care l-ați acordat Televiziunii române, în ce condiții ați plecat din țară?

— În condițiile în care ziarist fiind, am refuzat să mai dau curs apelului făcut de conducerea televiziunii de a prezenta în mod deformat realitatea românească. N-am vrut să evoc niciodată „epoca de aur“, am refuzat să includ în seria de „Drumuri europene“ episoade despre Ceaușescu. Mi-am dat seama că această deschidere spre Europa și spre lume, modesta mea contribuție adusă prin seria de filme „Drumuri europene“, nu mai este dorită. Am înțeles că trebuie să plec și am plecat. Nu este ușor să începi o viață nouă la vîrsta cînd nu mai ești tînăr, să pornești așa cum se spune, și așa cum și era de fapt, cu patru gemantane și cu doi copii, spre necunoscut, într-o lume incertă, într-o lume pe care n-ai dorit-o. Am spus întotdeauna că locul românilor este în România și am crezut în ceea ce zicea mareșalul Ion Antonescu, care ținea să precizeze, după Dictatul de la Viena, că românii trebuie să rămînă pe loc — aceasta fiind singura posibilitate de a păstra ființa neamului — deci, deși credeam în acest imperativ, am fost obligat să plec, pentru că mi-a fost pusă în pericol libertatea, ori am înțeles că era vorba chiar de viața mea, așa că n-am avut de ales. Am auzit pe aici fel de fel de cîrțitorii care, după plecarea mea, au insinuat că am vrut să plec spre mai bine, spre acea pungă cu treizeci de arginți, evocată tot de „drăgălașul“ Ceaușescu, care în timpul acesta primea saci cu arginți, tot din Occident. Dar sigur, toate sînt zvonuri, pentru că așa cum a dovedit activitatea ulterioară, începută prin elaborarea „Universului“, urmată de editarea unor cărți, s-a definit cu exactitate atitudi-

nea noastră anticeaușistă și anticomunistă.

— Da, dar printre zvonurile care au circulat peste ale noastre a fost unul foarte... nu numai ciudat, dar... cum să zic, degradant pentru dumneavoastră... că ați fi fost trimis de serviciile secrete de securitate.

— Evident că această „informație“ a fost elaborată în laboratorul de minciuni al Ministerului de Interne. După cum bine știți, una din cele mai inventive secții ale fostei securități a lucrat bine de-a lungul anilor. Poate că ați remarcat că de fiecare dată cînd un dizident părăsea România, era urmat de zvonuri dintre cele mai diferite, de idei foarte năstrușnice legate fie de activitatea profesională, fie chiar de anumite vicii, toate aceste lucruri au fost puse în mișcare de securitate, care a încercat să compromită și activitatea mea de la început. Sigur, securitatea știa că nu poate să mă lovească în Statele Unite. Noi eram informați de multă vreme că serviciile de spionaj ale lui Ceaușescu în Statele Unite nu se dedau la violență. În schimb, nimic nu opreau aceste servicii să lanseze zvonuri, să acrediteze ideea că cei ajunși acolo sînt trimișii acestor agenții de spionaj. N-am scăpat nici eu de aceste capcane, dar n-a fost nevoie de prea mult timp pentru a dovedi contrariu, chiar dacă unii naivi ar fi putut să creadă altceva. Mă număr printre foarte puțini oameni — dintre acei calomniati — cu adevărat fericiți astăzi, care lucrează cum se spune, cu documentele pe masă. Am avut marea șansă a vieții să intru în posesia unui dosar care privește activitatea de urmărire a securității, desfășurată din anul 1978, în legătură cu persoana mea. O lucrare amplă care a costat statul român peste șase sau șapte milioane de lei. Deci, am acest document, el se găsește deja în redacția noastră din Los Angeles și face dovada mașinăriei infernale care erau serviciile de spionaj din vechea securitate. În clipa în care „Universul“ a luat o atitudine foarte fermă, și mai ales a publicat cartea de memorii a fostului general de securitate Ion Mihai Pacepa, lucrurile s-au clarificat definitiv. Ce prost ar fi putut să mai creadă că Ceaușescu și-ar fi trimis un mesager în străinătate și l-ar fi plătit să publice o asemenea carte împotriva lui? Evident, ultimul argument a căzut atunci. Sigur, soarta noastră „a dumneavoastră“, a mea, a celor care ieșim puțin mai în față, este aceea de a fi supuși comentariilor diferite ale opiniei publice. Cum se zice — „gura lumii n-o poate astupa nimeni“. Dar, eu sînt foarte bucuros că am putut să realizez cîte ceva în această luptă surdă de rezistență, că am adunat în jurul „Universului“ personalități de prim rang, și din exil și din emigrație și din dizidență, inclusiv oameni de cultură și de artă, care au contribuit la apariția timp de cinci ani a „Universului“. „Universul“ a fost un fel de candelă mică ce a ars la capătul pămîntului, tocmai acolo, în California, încercînd, pe de o parte să mențină trează conștiința românească, să răspîndească limba română și cultura românească, și pe de altă parte să păstreze neabătută speranța că o zi a schimbărilor de esență va veni. Și aceea zi a venit, așa cum știm prea bine în acel decembrie 1989.

— Printre mijloacele pe care le-a folosit securitatea împotriva celor plecați a fost învrăjbirea lor.

— Cred că ne aflăm în momentul istoric al restabilirii adevărului, și aștept ca acei care au fost înscrși în acest mecanism infernal al dezinformării, să aibă curajul de a scrie în presa românească despre toate cele care s-au petrecut acolo, în penumbra, în culisele securității. Atunci probabil că vom afla mai multe lucruri despre schemele de sabotaj infiltrate în emigrația românească; și poate că tot atunci va trebui să ne gîndim de ce oare un post de radio care emite în limba română, timp de mulți ani la rînd, aproape în fiecare emisiune, vorbea despre faptul că fiecare al doilea, al treilea om ar fi un agent al securității. Se dădea impresia că acest aparat de constrîngere, care era securitatea, are proporțiile unui mastodont, ce nu poate fi în nici un caz mișcat din loc. Cred că și acesta a fost unul din motivele care a determinat poporul român să aștepte... să aștepte clipa cînd uriașul se va clătina. Poate că dacă n-ar fi existat o asemenea lucrare făcută cu perseverență, de multă vreme românii s-ar fi ridicat, n-ar fi avut teamă de securitate și ar fi lovit din plin. Emigrația română, istoricește vorbind, a început masiv la începutul veacului, din cu totul alte considerente, cum bine știți, mai ales de pe plaiurile Transilvaniei. Plecau atunci românii

pentru că nu-și aveau patria, nu-și aveau unitatea de limbă, de cultură, căutau undeva o altă patrie, peste mări. A venit a doua etapă a emigrației masive imediat după cel de-al doilea război mondial; și cea de-a treia, din care fac și eu parte, care pur și simplu a încercat să se salveze. Acest val este cel mai mare și poate cel mai dureros din istoria românească pentru că, în primul rînd, este extrem de numeros, și a constituit o adevărată hemoragie pentru cultura, pentru arta, în general pentru inteligența neamului. Multe, foarte multe personalități, au plecat pe drumul pribegiei în ultimii ani — să spunem — 30 de ani, unii dintre ei ajungînd să se afirme, alții uitîndu-și rădăcinile, dar cei mai mulți trăind speranța unei reîntoarceri.

— Cum v-a venit ideea „Universului“, ce și-a propus acest ziar?

— Ne aflăm, deci, în anul 1985, la cîteva luni după ce Statele Unite ne-au acordat azilul politic. Sigur, acordarea unui azil politic presupune investigații de toate felurile, presupune intervenția unor funcționari de la emigrație, presupune, evident, și intervenția F.B.I.-ului, și așa mai departe. Deci, după ce-am obținut acest statut de azilant politic în Statele Unite, m-am gîndit că nu pot să mă manifest altfel decît făcîndu-mi meseria. Astfel am trecut de la microfon la condei, de la ecran la ziar, avînd posibilitatea să realizez măcar o parte din proiectele ce mi le-am propus în răstimpul din care am părăsit România. În plus, am avut avantajul că partea grafică a ziarului putea fi asigurată în casă, cum s-ar spune, soția mea, Gabriela, fiind graficiană profesionistă, avînd la activ nenumărate ilustrații de carte, spectacole de revistă, și așa mai departe. Deci, am pornit din start cu doi oameni la această redacție, ea și eu, la care s-au adăugat în lunile următoare, fiecare cu contribuția lui cît de mică, cei doi copii, care au participat la elaborarea „Universului“. La două sau trei numere după apariție, au apărut și alte persoane, care au parcurs ziarul și și-au dat seama că este atitudinea lui; au venit la redacție oameni de condei — scriitori, publiciști, oameni de artă — toți aceștia înțelegînd care este mesajul nostru: de a încerca să rezistăm în emigrație și în același timp să ne facem cuvîntul auzit în țară. Numai în felul acesta, trimițînd ziare prin „vama cucului“, am putut să ne facem auzit glasul în România. Ziarele intrau clandestin, fie prin intermediul piloților (au fost oameni care ne-au ajutat de-a lungul timpului), fie al unor șoferi de autocamioane, fie pur și simplu al călătorilor, care veneau în România. Nu poate fi descrisă bucuria pe care am avut-o venind aici, înfîlîndu-mă cu

„Invazia românilor oprită“

„Invazia română oprită“

Cite ceva, cititorii noștri au mai aflat, desigur, măcar de la posturile de radio străine. Pe la jumătatea lunii august, mai multe sute de cetățeni români, majoritatea țigani, plecați din țară ca turiști, au fost trimiși, după ce-au ajuns în R.D.G., înapoi, când s-a constatat că au intenția de a se stabili acolo, adică „de a cere azil politic“. La întoarcere, ei au creat unele probleme autorităților cehoslovace. Nu intenționăm nici să facem o monografie a întâmplării nici s-o comentăm. Poate cu alt prilej. Acum ne mulțumim doar să-i informăm pe cititori, publicând fotografii și luări de poziție din Cehoslovacia. (I.D.G.)

Din PRACE (Munca): „Invazia românilor oprită“

Este vorba în principal de țigani din Transilvania care inițial s-au dus în R.D.G. De aici însă au fost întorși fără milă, atunci când a devenit clar că țelul lor nu este turismul, ci cererea de azil politic în unul dintre statele germane. Vreo 40 dintre ei au cerut azil politic în R.F.C.S. Ei vor să rămână la noi să facă bani pentru a pleca în altă țară din vest. În urma celor petrecute, guvernul federal a hotărât ca începând de la 16 august la frontiera cu Ungaria, cetățenilor români care călătoresc în R.D.G. li se va face controlul actelor cerute de R.D.G. Dacă nu îndeplinesc condițiile necesare, cetățenii respectivi vor fi înapoiți în Ungaria. Cu începere de la 20 august, pentru călătoriile particulare ale cetățenilor români în R.F.C.S. se va cere chemare legalizată, adevărată de ser-

vicii plătite sau adevărată de tratament în stațiunile cehoslovace, iar pentru tranzit — viza țării de destinație. Aceste dispoziții nu se aplică pentru călătoriile în interes de serviciu ori în interes umanitar. Măsurile luate nu reprezintă desființarea relațiilor fără viză cu România.

La redacție au sosit și reacții ale cetățenilor noștri. În una din scrisori autorul se arată foarte mirat de sprijinul care se dă „fugarilor economici“, lucru care se face pe spinarea cehilor. Acești „descurcări“, care vor să profite de umanismul și de ospitalitatea cehilor, trebuie trimiși acolo de unde au venit. Azil politic ar avea dreptul să primească numai acela care în țara sa are idei cunoscute, luptă pentru idealurile omului și din această cauză viața lui este în pericol. Dar chiar și în acest caz, nu înseamnă că trebuie să i se dea ceva pe gratis.

O declarație a primarului orașului Praga (transmisă de CTK)

Acum 22 de ani, România a fost singurul stat al Tratatului de la Varșovia care a refuzat să participe la ocuparea Cehoslovaciei. Zeci de mii dintre cetățenii noștri au beneficiat, în acele momente, de ajutorul dezințat al altor țări. Refugiații din țara noastră au găsit un adăpost temporar, unii chiar permanent, în diverse state occidentale. Mulți cetățeni cehoslovaci au părăsit țara prin România. În ceea ce-i privește pe refugiații români, se știe că acest fenomen prevestește o și mai mare răbufnire a valului emigrației care ne va cuprinde cât de curând. Nu ne arogăm dreptul de a stabili cine va trăi sau nu alături de noi în Europa nouă sau de a judeca dacă simțem sau nu mai buni decât românii, ungurii sau țiganii. Astăzi, Europa de vest ne consideră pe toți la fel. Și, cu toate acestea, ne ajută. Dacă vrem să ne întoarcem în lumea civilizată, trebuie în primul rând să respectăm regulile de bază ale bunei-cuviințe și să manifestăm față de aceste reguli mai ales toleranță. Este regretabil că în timp ce sute de oameni pot să se reunească în cel mai scurt timp pentru a acorda altora ajutorul necesar, noi simțim în situația de a ne confrunța cu manifestări meschine, intoleranță, inamiciție, insuficientă bunăvoință.

tru că acum românii nu mai trebuie să ceară „permisiunea Serviciilor Speciale“ pentru a-i vizita pe străini.

Dacă circumstanțele o impun, un ambasador poate solicita o audiență la autoritățile de cel mai înalt nivel din țară și vă asigur că îi este acordată în cel mai scurt timp. Înainte, aceasta era ceva de neconceput, căci chiar în probleme bilaterale importante eram primiți de un ministru adjunct sau un director din ministerul respectiv. Cel puțin asta a fost experiența mea.

— Ca diplomat cu o bogată experiență, ce soluții întrevedeți pentru ieșirea din criză?

— Dumeata este un ziarist inteligent și te cunosc de o bună bucată de timp. Ca să-ți răspund la această întrebare ar însemna să comit o dublă greșală: să-mi abandonez poziția obiectivă față de situația dintr-o țară prietenă și să-mi vir nasul în probleme interne, lucru pe care nici funcția, nici convingerile mele morale, nu-mi permit s-o fac.

Fiecare țară democratică sau pe cale să devină își găsește un model în propria istorie, idiosincrazie și în prioritățile imediate.

Toate democrațiile au niște reguli comune și de nezdrun-cinat, cea a libertății de expresie, apărare a drepturilor omului, existența mai multor partide, libertatea religioasă, concepția conform căreia oamenii nu se deosebesc decât prin talentele sau virtuțile lor, și așa mai departe. Dar nici o țară nu-și poate aroga dreptul

de a afirma că sistemul său democratic este singurul viabil și exportabil. Cel puțin, asta este conceptul pe care îl susținem și îl apărăm noi în Uruguay.

De aceea, iată că, în sfârșit, îți răspund la întrebare: starea de lucruri din România este doar de competența românilor, a guvernului lor, a legiuitorilor lor, a judecătorilor lor și, deci, într-un cuvânt, a întregii Națiuni.

Ca prieten al acestei țări eu am încredere în român ca individ.

— Cum vi se mai pare viața pe planeta Pământ?

— Această planetă Pământ este unica pe care o am și, de aceea, nu o disprețuiesc.

Bineînțeles că viața pe ea ar putea fi mai bună, dar eu cred că fiecare locuitor al planetei ar trebui să-și facă mai des autocritica, ca să știe care este adevărata lui contribuție, ca individ, la diminuarea marilor neajunsuri care ne copleșesc actualmente: intoleranța, egoismul materialismul fără măsură, indiferența la necazul vecinului, invidia sau o anumită dispreț față de aproapele nostru.

Acesta nu se vrea un mesaj mesianic căci eu nu sînt decât tot un om din carne și oase cu mai multe defecte decât virtuți. Dar știu că zilnic, atunci când mă uit în oglindă la ora bărbieritului, mă bucur când conștiința nu mă acuză că am fost neloial cu propriile mele principii.

oameni, fie în București — pe stradă, la Timișoara, la Lugoj, în orașele unde am fost în aceste zile, care imi spun sau cu multă satisfacție că citeau ziarul nostru în urmă cu ani de zile, că-l țineau ascuns și chemau prietenii să vadă cum arată un ziar scos în străinătate, tot de români. Deci, au trecut cinci ani și ceva de la apariția primului număr tipărit simbolic chiar de Paște, în 1985. Am crezut că acest micacol al învierii se va transfera într-o zi și asupra poporului român, iar lucrul acesta s-a întâmplat. În 1989, în decembrie, după ce lumea a aflat cu bucurie de primele evenimente de la București, șapte canale TV din Los Angeles s-au năpustit pur și simplu asupra redacției „Universul“, căutând să obțină informații și să transmită direct din redacția noastră. Așa se face că prin intermediul unor mari rețele TV, americane publicul larg a aflat detalii în plus despre ceea ce se petrecea atunci în România. Poate că și destinul ne-a ajutat adesea. Bunăoară, repetind ceea ce am mai spus și altor colegi ai dumneavoastră, acest destin ne-a împins spre un contact cu Gh. Apostol, pe atunci ambasador al României în Brazilia, cu care am schimbat impresii. Acest fost comunist, își dădea seama tot mai mult de dezastrul la care ajunsese țara. De aceea, și-a impus să-și repare greșala luptând sub orice formă împotriva tiraniei, împotriva comunismului și a lui Ceaușescu. Convorbirea cu Gh. Apostol, pe care am imprimat-o, a fost difuzată la postul de radio „Vocea Americii“, a doua zi după ce s-a aflat despre lansarea scrisorii „celor șase“. Tot cu Gh. Apostol am avut o discuție despre evenimentele de la Brașov, din 1987, și i-am sugerat să ia legătura cu Silviu Brucan, care atunci se evidențiasse prin atitudinea pe care o luase față de manifestările de la Brașov, din 1987, și i-am avut un mare ecou, deși constat cu surpriză că în România sînt destui oameni, chiar în presă, care vor să diminueze importanța ei. Este o greșală. A fost prima breșă puternică creată în zidul indiferenței, reprezentat de presa și mass-media generală din occident. Tot acest destin evocat de mine în mod obsesiv a fost cel care ne-a făcut ca în noaptea de 17 spre 18 decembrie să primim un telefon de la Linz, din Austria; acolo se afla o persoană care fugise în toată evenimentelor singeroase de la Timișoara, fiind primul martor care ajuns în occident și care a dorit să ne împărtășească, și prin noi, tuturor românilor, tragedia din orașul de pe Bega. Am fost un fel de placă turnantă; am pus în legătură pe Horea Pușcașu de la „Vocea Americii“ cu acest martor, care a relatat cutremurător cele ce se pe-

treceau acolo, l-am pus în legătură și cu „Europa Liberă“ și astfel publicul din România, din afara Timișoarei, a aflat primele amănunte de la un martor ocular; eu cred că a fost un moment psihologic, care a determinat și pe alții să se ridice și să nu mai stea în genunchi.

— Vorbesc fără indoială cu un profesionist, cu un mare profesionist al breșiei noastre. Care este situația cui-va care trebuie să vorbească despre realitatea îndepărtată, deși sufletește apropiată, pe care el nu poate s-o cunoască direct, aflându-se în tunutul altor frământări?

— Sigur, nu trebuie să călătorești neapărat la Polul Nord ca să știi ce se petrece acolo și să poți relata atmosfera de acolo. Ne aflăm la o distanță de 11 000 km de România, dar eram foarte aproape, ceas de ceas, zi de zi. În primul rînd pentru că încercam să chestionăm pe toți călătorii care se întorceau din România, deci recurgeam la martori direcți, care relatau despre viața zilnică, despre nenorocirile ce se abăteau sub diverse forme asupra țării. Eram informați de la sursă; apoi, prin sistemele noastre de comunicații, eram puși la curent cu tot ceea ce posturile de radio occidentale, în limba română, engleză, franceză relatau despre România. Ele au fost sursele noastre, care niciodată n-au dat greș, sau de prea puține ori. Dar, sufletește, cum spuneam, timp de 12 sau 14 ore pe zi eram acasă, vorbeam, scriam românește, consemnând impresiile lor, ascultam emisiuni în limba română, inclusiv Radio București, emisiuni foarte mincinoase, la momentul respectiv, mai ales reportajele difuzate de așa-zisa emisiune „Glasul Patriei“; apropo de acest glas, m-aș bucura dacă aș afla că redacția de la postul de Radio București a emisiunilor pentru străinătate a avut inspirația să schimbe numele acestei emisiuni, „căci pentru noi a devenit sinonim cu minciuni. „Glasul Patriei“, în formulă ceaușistă, trebuie să moară. Noi așteptăm un alt glas al patriei.

— Este adevărat că în clipa de față, după valul de entuziasm datorat evenimentelor din România, imaginea noastră este oarecum șifonată în ultimele luni?

— În decembrie, în ianuarie, România a avut un capital moral fără precedent în istoria ei. Nu exista emisiune TV, de radio, sau editorial de ziar care să nu înceapă cu subiectul România și revoluția română. Poate că dacă atunci românii ar fi încercat să stabilească contacte la toate nivelele politice din lume, ușile cancelariilor s-ar fi deschis fără nici un fel de rezerve. Din nefericire această zestre a început să se piardă pe drum. Au fost evenimentele care au anticipat alege-

rile, au fost după aceea evenimentele foarte violente din cursul lunii iunie, mai ales din acele zile fatidice de 13, 14, 15, care au creat o impresie foarte negativă în mass-media din S.U.A. Aceiași oameni care ne felicitau auzind că sîntem români, de data aceasta își arătau dezaprobarea, nu știau ce să creadă despre ceea ce se petrece la București. De fiecare dată le spuneam că orice revoluție înseamnă un tăvălug care trece peste buruieni dar și peste flori. Numai că au trecut prea multe luni pentru ca această explicație să poată fi mereu acceptată. Mai ales după cele petrecute la mijlocul lui iunie foarte mulți din prietenii României s-au retras în așteptarea unor zile mai bune. Imaginea țării noastre în clipa de față e aproape de cota zero. Dar, nu pentru că sînt eu un optimist incurabil, ci pentru că îmi dau seama că acest lucru poate fi depășit, sper că în cel mai scurt timp ea să fie reparată și România să-și reia locul său în Europa.

— Este o situație curioasă pentru noi, gazetarii români, ca de cîteva luni să putem spune exact ceea ce gîndim. Dacă înainte cultivam aluzia și nu spuneam direct, acum putem spune lucrurilor pe nume, pe șleau, neexistînd cenzură. Ce credeți că trebuie să facă în continuare presa ca să nu se întîmple să reajungă în situația de dinainte?

— Eu cred că în România cenzura presei ar fi trebuit înlocuită cu o cenzură a bunului simț. O bună parte din publicații care au beneficiat de posibilitatea liberei exprimări, au publicat relatări corecte, și-au informat cititorii. Am citit multe din aceste ziare, inclusiv FLACĂRA, la care sînt abonat de 4 sau 5 ani de zile, și pe care o primesc în S.U.A., uneori cu întârziere, ce-i drept, dar asta e o chestiune a poștei. Deci, am remarcat la început un ton aproape uniform, în care se recunoșteau marile cuceriri ale acestei, hai să spunem, Revoluții deși, contestarii încearcă să diminueze importanța ei. Apoi au început să apară, era normal, opinii diferite, care însă s-au degradat. În primul rînd cred că în România termenul de opoziție nu este bine înțeles. Nu înseamnă nicidecum că cel aflat în opoziție este un dușman încrîncat al celor situați la putere. Dimpotrivă! (cred că ei reprezintă pe niște oameni, care trebuie să corecteze o traiectorie în mers, animații de aceleași sentimente românești, ca și cei care au cîrma țării). În S.U.A. democrații și republicanii sînt din cei care participă la campania electorală. După ce alegeții s-au încheiat, devin cu toții americani. Presa însă, am senzația, că a luat-o razna de mult timp. Este bine că au apărut multe ziare, cît mai diverse, scoase de publiciști cunoscuți

sau necunoscuți, este rău însă că mulți dintre cei care editează ziare n-au înțeles că România are azi nevoie tocmai de o „revoluție morală“, că în acest climat de ură, de patimă, nu mai poate continua, el fiind o moștenire murdară a celor 45 de ani de comunism, care au împins întotdeauna lumea spre divizune, spre ură, spre divide et impera, dictonul prea bine cunoscut, care nu poate duce la nimic bun. În fond lumea nu poate fi schimbată decât prin dragoste. Dacă se spune că de la început românii erau uniți prin ură, în clipa în care obiectul acestei uri a dispărut, ei au fost brusc puși în situația de adversari. O anumită parte a presei a întreținut această stare. Sînt ziare de o factură cu totul in-doielnică, care otrăvesc pur și simplu atmosfera. De multe ori am avut impresia că descind într-un laborator al familiei Borgia, unde se pregătesc cernelurile otrăvite ce vor fi aruncate în stradă prin intermediul unor fițiuci. Niciodată n-am să pot să-mi explic ce obiective și-au putut propune gazetarii de la revista „România Mare“, care improașcă cu noroi și calomnii cele mai diferite personalități, inclusiv oameni care s-au remarcat prin dizidență, prin atitudine fermă, politică și patriotică, în aceste 7—8 luni. N-am înțeles de ce tocmai cei care trebuiau să tacă, au ieșit acum în față și bat toba în tîrg. Este o explicație: cei vinovați caută întotdeauna să distragă atenția, dar cred că opinia publică nu va rămîne impasibilă la nesfîrșit. Ceea ce însă pe mine m-a mirat în mod special în această opinie am exprimat-o procurorului general al țării, d-lui Gheorghe Robu, este faptul că deși apar publicații care difuzează texte ce cad sub incidența codului penal, n-a avut loc nici măcar un singur proces de presă, care să ducă la concluzia că există responsabilitatea celui care scrie dar și a celui care editează un ziar. Sigur, dreptul la exprimare este liber oriunde dar dacă în S.U.A. — dau un singur exemplu — cineva și-ar permite să calomnieze, ar fi tras la răspundere și ar plăti din plin lucrul acesta. Nu văd de ce în România o asemenea atitudine față de calomniant, normală, firească, nu este luată, sau nu este luată încă în seamă. Mi s-a spus la un moment dat că lipsește legea presei. Eroare! Nu este nevoie de legea presei de vreme ce codul penal prevede infracțiunea de calomnie și de difuzare a calomniei prin presă sau alte mijloace. Eu sînt convins că mai devreme sau mai tîrziu gradul acesta de responsabilitate va crește tocmai pentru că își vor da seama că pot fi duși în fața justiției pentru practicarea unor acte antisociale, pentru că asemenea articole calomnioase sînt acte antisociale.

GEORGE ARION

Tot K.G.B.-ul?

Că guvernul sovietic, frații sovietici, în sfârșit, U.R.S.S.-ul în ansamblul său întâmpină dificultăți de tot felul este un lucru bine cunoscut. De altfel, presa sovietică vorbește pe larg despre greutăți în fiecare zi, pentru că dacă-i glasnost, glasnost să fie. Deși e vorba de un pachet destul de voluminos, ies în față totuși două grupe bine distincte: dificultățile economice și manifestările tot mai puternice din republici vizând suveranitatea și independența. Acestea pun serioase piedici programelor lui Gorbaciov privind perestroika și așezarea U.R.S.S. pe baze confederatiste. Până aici, nimic nou. Iată însă că un expert american lansează ideea că dificultățile respective sînt create inadins de Gorbaciov pentru a-i înspăimînta pe oameni și a-i face obedienți. În domeniul economic, s-ar declanșa cu bună știință un haos destul de serios dar nu chiar așa de mare încît să nu poată fi stăpînit și controlat din culise, pentru ca la un moment dat să se poată spune: „Dezordine ați vrut, dezordine aveți; pe deasupra, trăiți în sărăcie. Altă ieșire nu aveți decît să vă înhămați serios la perestroika”. La fel, în problema națională — se tolerează ori chiar se încurajează manifestări în republici pentru ca să-i facă pe ruși ca la ei acasă, în Rusia, să stea cumînți, de teama destrămării imperiului. Și astfel imperiul se conservă. Toate acestea, firește, se fac cu lucrăturile de rigoare ale K.G.B.-ului.

Așa să fie oare? Ideea ar fi cit se poate de tentantă, mai ales că ea seamănă cu cea privind culisele multor evenimente din România: decembrie 1989, ianuarie, februarie și iunie 1990. Gîndul ne-ar putea duce către niște scenarii standard, croite de tăcut încă de la sfîrșitul anilor '20: creează dezordine ca să poți interveni ca salvator. Dar la o examinare mai atentă descoperim elemente care pledează în sens contrar. Astfel, este cit se poate de credibil să se provoace evenimente și întimplări, cu desfășurare momentană sau de foarte scurtă durată, dar nu situații care să țină luni sau ani. „Teroriștii” pot fi puși să tragă cîteva ore sau cîteva zile, pînă ce sînt „anihilați”, mai exact pînă ce dispar fără urmă, dar dacă destabilizezi, fie și „controlat”, o economie, se creează toate premisele ca destabilizată să rămînă vreme îndelungată. De aceea, sînt de părere că oricît K.G.B.-ul și-ar face în continuare voinicește datoria în slujba regimului, a lui Gorbaciov, a guvernului, nu el, K.G.B.-ul, este promotorul declinului economic și al mișcărilor din republici. Atunci, cine?

Referitor la economie, mi se pare limpede ca lumina zilei că de vină sînt cei peste 70 de ani de bolșevism. Însă are și perestroika cinci ani și mai bine de cînd se aplică și, iată, n-a dat nici un rezultat. Da, e adevărat, însă tocmai în asta și consistă esența problemei: perestroika nu este o negare a comunismului, ci o încercare de salvare a lui. Perestroika n-a dat rezultate pînă acum și nu va da nici de acum înainte pentru motivul că nu există decît două căi: cea a economiei de piață, care cere enorm de multă muncă, dar duce la eficiență, și cea comunistă, unde se poate și chiuli, dar care duce la faliment; o a treia cale, „economia mixtă” ori „socialism cu față umană” nu există. De aceea, nu era nevoie să vină K.G.B.-ul să creeze dificultăți economice — ele se nașteau și se nasc de la sine, fără impulsuri exterioare. Cît privește mișcarea națională din republici pentru suveranitate și independență (în limbaj kremlinist „secesiune”), cauza lor o constituie un fenomen pe care l-aș numi secularizarea (în sens etimologic). Cu alte cuvinte, și situația țărilor și teritoriilor înglobate de Rusia în imperiu trebuia adusă la nivelul secolului, a sfîrșitului de secol 20, iar imperiul, cu structura feudală și colonială, ultimul de acest fel din lume, menținut prin tancuri, rachete și teroare, n-avea cum să mai reziste.

Prin urmare, să dăm K.G.B.-ului ce este al K.G.B.-ului, dar să nu-i punem în circă și ceea ce nu-i aparține.

ION D. GOIA ■

„Uite Popa, nu e Popa”

În meciul psihologic dintre Poli Timișoara și Atletico Madrid din avanpremiera partidei, scorul a devenit 3:3. Spaniolii au transferat 3 jucători (Radoș, gheata de arșini a Europei. Sabas și Prieto), iar timișorenii au pierdut 3 fotbaliști (Olosutean, Pașcu, Bozeșan, toți bătînd drumurile R.F.G.-ului). În aceste condiții, întîlnirile dintre ele riscă să arate ca un episod din Gulliver în țara piticilor. „Atletico reușește să facă tot felul de „driblinguri” pentru a-si ridica valoarea lotului, spune vicepresedintele clubului timișorean Viorel Boit. Am auzit că

au naturalizat ca spaniol pe un brazilian transferat și asta pentru a nu depăși numărul de jucători străini. Folosindu-i astfel în continuare și pe sud-americieni Baltazar și Futre. În timp ce noi, ne împiedicăm chiar și în „importul” unor fotbaliști din alte județe. Bucur Bogdan a reușit la o facultate timișoreană, dar s-a răzgîndit în ultimul moment luînd trenul spre Sibiu. Ne-a mai rămas speranța de a-l legitima pe Marian Popa”. Dar transferul talentatului vîrf constănțean se pare că s-a împotmolit. Farul nu mai e dispus să suporte o acalima ca în ca-

zul pierderii lui Hagi și nu-si dă O.K.-ul. Pe de altă parte, Marian Popa, ieșit victorios din examenul de admitere la Facultatea de Mașini Agricole din Timișoara, cursuri de zi, dorește să împletească sportul cu studiile. „E păcat să fie blocată dorința unui tînar de a învăța, de a obține o diplomă, adăugă antrenorul Costică Rădulescu. În plus, Marian Popa s-a integrat perfect în echipa noastră, viteza și pătrunderile lui fiind puse în valoare de combativitatea și elanul celorlalți. Acum visul lui cel mai frumos se numește Timișoara. Nu mai conține să plece de aici. Sponsorul nostru a propus să despăgubească clubul constănțean cu 20 000 \$ și echipament, care dublează practic suma. Chiar Poli

nu merită o mină de ajutor pentru a privi cu fruntea sus cupele europene?” Oricum, cineva trebuie să limpezească acest suspans. Pentru ca Marian Popa, un posibil candidat al tricoului cu numărul 9 din națională, să nu mai privească meciurile de pe tîșă. Avem chiar atîta atacanți de valoare ca să ne permitem luxul de a ne juca de-a „uite Popa, nu e Popa”?

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

P.S. Cînd doi se ceartă, al treilea... îl are pe Marian Popa în centrul liniei de atac. Cîstigațoarea licitației se pare că este Steaua.

Vremurile sînt cum sînt, DAR VREMEA?

Săptămîna ce a trecut a plouat în jumătatea de nord a țării și doar a stropit în cea de sud. Din păcate, deficitul de apă din sol se menține ridicat iar bilanțul hidrologic este deficitar.

A fost o vară liniștită sub aspect meteorologic; nu s-au înregistrat furtuni, grindină, cantități mari de precipitații sau temperaturi foarte ridicate. Zestrea pe care o transmite toamnei este încă îngrijorătoare: un sol uscat și lacuri de acumulare aproape goale. Ce va reuși să amelioreze blînda lună septembrie?

Din punct de vedere pluviometric septembrie se dovedește a fi, climatologic, o lună extrem de modestă și anume: 35-50 l/mp în zonele cu altitudine mai coborîtă, 50-65 l/mp în subcarpați. Dealurile vestice și cele din nord și 60-80 l/mp în zonele de munte.

Ce ne vor oferi ultimele zile ale lui august și primele zile ale lui septembrie (29-4 sept.) a.c.

Procesul de încălzire a vremii va continua încă două trei zile, așa încît, vremea va fi din ce în ce mai caldă, mai ales în zonele din sudul țării. Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 24° și 34°C mai coborîte în primele zile. Valorile cele mai ridicate se vor produce în zonele de cîmpie din sudul și vestul țării. Cerul va fi senin cu excepția zonelor din sud-vestul și vestul țării unde la începutul intervalului va fi variabil și izolat este posibil să plouă slab.

Primele dimineți vor fi mai răcoase în depresiuni și în nordul țării. La scara întregii țări însă, minimele nocturne vor fi cuprinse între 8° și 18°, în general.

Spre sfîrșitul intervalului (3. 4 septembrie), regiunile din vestul țării vor intra sub influența unui sistem noros și deci, aici, vor fi din nou condiții de ploaie.

Pe litoral va fi o vreme frumoasă; cerul va fi mai mult senin. Atît în apă cît și în aer va fi... bine. Deci, vacanță plăcută!

OHHA DIACONU ■

Raliul de sîmbătă seara din Ghencea

■ La numai cîteva zile după fiesta giuleșteană, iată a urmat balul de sîmbătă seara din Ghencea. Meciul Steaua-Progresul Brăila (6:0) a plăcut nu numai prin avalanșa de goluri, ci mai ales prin viteza și imaginația steliștilor. Parcă am vizionat o casetă retro cu partidele din perioada de glorie a Stelei. Numai că, de astă dată, mulți dintre actori purtau alte nume. Aproape că nu s-a simțit absența condimentelor Hagi și Lăcătuș. Mostenitorii lor au demonstrat că iubesc și ei joaca spectaculoasă. Fugind ca iepurii și schimbînd locurile, punînd la cale o sambă de un-doi-uri knockout. „Si totuși mai avem multe de finisat”, spunea Costică Ștefănescu. ■ Brăilenii nu au ridicat o redută de trupuri în careul propriu. Au îndrăznit chiar o bară prin tunarul Petrache și 2 lovituri de cap periculoase, agitate spectaculos de Stingaci. Dar echipa încă scîrție în toate compartimentele. ■ Mai toată partida, Dan Petrescu a avut domiciliul flotant în careul brăilean. Rezultatul? Trei goluri semnate de fundașul stelist. Măcar unul

dacă ar fi poposit și în poarta irlandezilor! Totuși, primul gol mulți l-au văzut înscris din ofsaid. „Nu pot să mă pronunț. Mă aflu cu spatele la apărători”. ■ Sedecaru n-a cunoscut greșeala în acest meci. Și a primit aplauze ca o vedetă. „Îmi fac datoria și la mijlocul terenului, deși visul meu rămîne rolul de stoper”. ■ Balint îmbracă acum echipamentul lui Burgos. Iar clubul spaniol caută să mai îndulcească regretele absentei lui din Ghencea cu un milion de dolari. ■ „Jucătorii noștri nu s-au desmeticit încă după botelul A-ului, spune brăileanul Marius Stan. Azi am venit doar cu un lot de 15 jucători. Mulți abia recuperați după accidente. La criza de efectiv se adaugă și abandonul lui Lala care s-a răzgîndit să mai opteze pentru Brăila. Un vulpoj ca el mai înmuia tracul debutanților. Deh, echipă necăjită!” ■ Ungureanu a sîrîtat din 16 în 16 de parcă ar fi avut 2 perechi de plămîni. Cîți ani ai, Ungureanu? „Cu patru ani mai puțin decît Milla. Mă simt însă ca un junior.” ■ Alte emoții: nervul sciatic al lui Iovan redebutează în A.

„Nu m-a piscat nici cît un purice. Trebuie să recîștig însă prospețimea prin antrenamente la singe”. Siguranța lui de totdeauna a adus însă liniste în careul Stelei. ■ Coordonorul brăilean Petrache: „Fără să scuz slăbiciunile noastre, nu vîd cine i-ar fi rezistat Stelei astăzi.” ■ Ilie Dumitrescu a vrut să facă totul pe teren și încă ceva în plus. Reținem o sîrjă simplon oprită prin fault în careul urmat de penaltul sutat în plasă cu sete și o lovitură liberă așezată milimetric pe fruntea lui Minea I la golul patru. „Dan Petrescu și Minea II, cu tehnica lor, mă fac să nu simt absența lui Hagi. Voi forma cu Marian Popa, cum se zice la revistă un cuplu formidabil”. ■ Presedintele clubului Steaua, colonelul Gavrilă: „Eu sînt artilerist și am ochit în acest an o tîntă: să jucăm 2 tururi în Cupa Cupelor ca să acumuleze miniji ceva experiență. La anul, însă, tragem la o semifinală europeană”. Pînă una alta, punct ochit, punct lovit este primul loc în clasament.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Declarație

Dintr-o inițiativă a Ligii Studenților din Universitatea București, susținută de Uniunea Democratică a Tineretului Maghiar din județul Mureș (MADISZ), ne-am întrunit în data de 18.08.1990, pentru a adopta următorul document legat de comemorarea Dictatului de la Viena, în scopul dezamorsării eventualelor tensiuni sociale legate de acest eveniment.

Dictatul de la Viena din 30 august 1940, a fost expresia unui joc de interese ale marilor puteri, atît din est, cît și din vest, în care populația Ardealului a fost implicată fără să

fi fost consultată în prealabil, împotriva voinței majorității. Acest dictat a fost o ilegalitate, o nenorocire ale cărei urmări îl înscriu între evenimentele condamnabile ale istoriei. Deschiderea unor răni mai vechi, și incitarea la ură, practicate de extremiști dăunează țării noastre și întregului climat european! Noi tinerii nu sîntem răspunzători pentru greșelile săvîrșite în trecut, sîntem însă principalii vectori ai efectelor prezentului și pentru aceasta devenim răspunzători în fața viitoare României. Ţelul nostru comun este ca țara noastră să ajungă un stat de drept, democratic, în care să trăim liber, în pace și înțelegere.

LIGA STUDENȚILOR DIN UNIVERSITATEA BUCUREȘTI
UNIUNEA DEMOCRATICĂ A TINERETULUI MAGHIAR DIN JUD. MUREȘ (MADISZ)
LIGA STUDENȚILOR DIN TG. MUREȘ
UNIUNEA ORGANIZAȚIILOR DE TINERET MAGHIARE DIN ROMÂNIA (MISZSZ)
LIGA STUDENȚILOR DIN I.P.B.
GRUPUL INDEPENDENT PENTRU DEMOCRAȚIE
ORGANIZAȚIA TINERILOR VOLUNTARI - TG. MUREȘ
ORGANIZAȚIA DEMOCRATICĂ A TINERETULUI

FLACĂRA

EDITURA
„PRESA LIBERĂ”

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF
George Arion

Redactori șefi adjuncți:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia

Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORII (2569): Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542): Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559): Dorin Gherghinescu, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Paul Vinicius, Reghina Vărvici.

■ CULTURA-ÎNVAȚĂMINT (2569): Ion Zubașcu, Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528): Paul Agarici, Gabriel Bugnar, Sorin Moise, Elena Ghera, Gică Motoianu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Speria, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ SECRETARIAT (2002, 2558): Constanța Balaban, Mihela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție Răzvan Bărbulescu (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ REBUS

Redactor șef adjunct Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus); secretariat redactor șef: 2002; redactor șef adjunct: 2558 (C. Dumitru), 2560 (I. D. Goia); secretar general de redacție: 2143; public relation: 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA. Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

TIPARUL:

Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini — 5 lei

ULTIMA ORĂ

Pe cînd
pupat toți

Piața
Universității?